

**ERZURUM RESİM ve HEYKEL MÜZESİ
KOLEKSİYONUNDAKİ ESERLER**

Tuba MODOĞLU

**Yüksek Lisans Tezi
Resim Anasanat Dalı
Yrd. Doç. Dr. İsmail TETİKÇİ
2012
Her Hakkı Saklıdır**

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RESİM ANASANAT DALI**

Tuba MODOĞLU

**ERZURUM RESİM ve HEYKEL MÜZESİ
KOLEKSİYONUNDAKİ ESERLER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. İsmail TETİKÇİ**

ERZURUM-2012

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BEYAN FORMU

05/09/2012

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum " ERZURUM RESİM ve HEYKEL MÜZESİ KOLEKSİYONUNDAKİ ESERLER " adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun 2 (iki) yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

05/09/2012

Tuba MODOĞLU

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. İsmail TETİKİ danışmanlığında, Tuba MORGUN tarafından hazırlanan bu çalışma 05 / 09 / 2012 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından R. F. SİM Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan Yrd. Doç. İsmail TETİKİ İmza: İsmail Tetik
Jüri Üyesi Doç. Mustafa Kızılcıoğlu İmza: Mustafa Kızılcıoğlu
Jüri Üyesi Doç. Mustafa Bulut İmza: Mustafa Bulut

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. / /

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM
Enstitü Müdürü

F-85/00/22.02.2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT	III
RESİM LİSTESİ	IV
ÖNSÖZ	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM**MÜZECİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ**

1.1. MÜZE NEDİR?	2
1.2. ARKEOLOJİ VE MÜZE	5
1.3. TÜRKİYE’ DE MÜZECİLİK	6
1.3.1. Arkeoloji ve Osman Hamdinin Önemi	6
1.3.2. Cumhuriyet Dönemi Müzecilik Anlayışı	12

İKİNCİ BÖLÜM**RESİM ve HEYKEL MÜZELERİ**

2.1. İSTANBUL DEVLET RESİM VE HEYKEL MÜZESİ	17
2.2. ANKARA RESİM VE HEYKEL MÜZESİ	19
2.3. İZMİR RESİM VE HEYKEL MÜZESİ	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**ERZURUM RESİM HEYKEL MÜZESİ**

3.1. ERZURUM RESİM HEYKEL MÜZESİNDEKİ MEVCUT ESERLER	24
SONUÇ	115
KAYNAKÇA	116
ÖZGEÇMİŞ	121

ÖZET

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
ERZURUM RESİM ve HEYKEL MÜZESİ**

Tuba MODOĞLU

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. İsmail TETİKÇİ

2012, 121 sayfa

**Jüri : Yrd. Doç. İsmail TETİKÇİ (Danışman)
Doç. Mustafa KÜÇÜKÖNER.
Doç. Dr Mustafa BULAT**

İnsanoğlu varolduğundan itibaren çevresindeki değerli nesnelere biriktirip saklamaya başladığında koleksiyonculukta başlamış oldu. Bu nesnelere gelecek nesillere taşıma kaygısı beraberinde müzeciliğin başlangıç aşamasını oluşturdu. Arkeolojik kazılarla elde edilen buluntuların saklanması müzecilik olgusunun iyice yerleşmesini sağladı.

Türkiye’de müzecilik arkeoloji müzesinin kurulması ile başlamış, cumhuriyetin ilanından sonra müzecilik çok yönlü misyonuyla farklı şekillerde karşımıza çıkmıştır. 1937 yılında İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesinin kuruluşuyla Türkiye’de Resim ve Heykel alanındaki ilk müze açılmıştır. Daha sonra Ankara, İzmir ve Erzurum Resim ve Heykel Müzeleri hizmete açılıp Türkiye’ye kazandırılmıştır.

Üzerinde araştırma yaptığım Erzurum Resim ve Heykel Müzesi 1960 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Halk Eğitim Merkez Binasında hizmete başlamış,1986 yılında ise Günümüzdeki yeri olan Kültür Merkez Binasına taşınmıştır.

Anahtar Kelime: Müze, Koleksiyon, Resim, Heykel.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

ERZURUM PAINTING AND SCULPTURE MUSEUM

Tuba MODOĞLU

Advisor: Assit. Assoc. İsmail TETİKÇİ

2012, 121 Pages

**Jury: Asst. Assoc. İsmail TETİKÇİ
Assoc. Mustafa KÜÇÜKÖNER
Assoc. Professor. Mustafa BULAT**

Collect valuable objects around from story exists when the Son of Man also began collecting. the initial phase of these objects, museums have been accompanied by concern for future generations transportation. Museum storage of the finds from the archaeological excavations led to the establishment of the phenomenon thoroughly.

Started with the establishment of museums in Turkey, Istanbul Archeology Museum, the museum multi-faceted mission of proclamation of the Republic were encountered in different ways.

In 1937 with the establishment of the Istanbul State Painting and Sculpture Museum The first museum was opened in Turkey in the field of Painting and Sculpture. Then, Ankara, Izmir and Erzurum Painting and Sculpture Museums services on and off, Turkey gained.

I did research on the Erzurum Museum of Painting and Sculpture in 1960 under the Ministry of National Education, Adult Education office building, has been opened. Moved to the present location in 1986, the Cultural Center.

Key Words: Museum, Collection, Painting, Sculpture

RESİM LİSTESİ

Resim 1.1. Osman Hamdi Bey	8
Resim 1.2. İstanbul Arkeoloji Müzesi (kuruluşunu izleyen zamanlardaki adlarıyla Müze-i Hümayun, İmparatorluk Müzesi, İstanbul Müzesi, Türk Ulusal Müzesi).....	12
Resim 1.3. Başkent Ankara'nın ilk yapılarından Türk Ocakları (1932'den sonra Halkevleri) Genel Merkezi ve Etnografya Müzesi; mimar Arif Hikmet Koynoğlu. Önde İtalyan heykeltıraş Canonica'nın Atatürk heykeli.	13
Resim 2.1. İstanbul Resim Heykel Müzesi dış görünümü	17
Resim 2.2. İstanbul Resim Heykel Müzesi iç görünümü	18
Resim 2.3. Ankara Resim ve Heykel müzesinin dış görünümü	20
Resim 2.4. Ankara Resim ve Heykel Müzesinin iç görünüm	20
Resim 2.5. İzmir Resim ve Heykel Müzesinin dış görünümü.....	21
Resim 2.6. İzmir Resim ve Heykel Müzesinin iç görünümü.....	22
Resim 3.1. Erzurum Resim Heykel Müzesi iç görünümü	23
Resim 3.2. Yaşmaklı Kadın Portresi	25
Resim 3.3. İsimsiz	26
Resim 3.4. Kağnı	27
Resim 3.5. Peyzaj	28
Resim 3.6. Natürmort	30
Resim 3.7. Çalılar-Çiçekler	32
Resim 3.8. Gravür.....	34
Resim 3.9. Kuşlar ve Pembeli Kız.....	35
Resim 3.10. Natürmort	37
Resim 3.11. Kompozisyon.....	39
Resim 3.12. Manzara	41
Resim 3.13. Köy Yolu	42
Resim 3.14. Gravür.....	44
Resim 3.15. Aktaş Mahallesinden Görünüm.....	45
Resim 3.16. İzmit'te Çingeneler.....	47
Resim 3.17. Kayaçta Hüseyin Gazi Dağı	49

Resim 3.18. Manzara	50
Resim 3.19. Sanatçı Filozof.....	52
Resim 3.20. Balıkesir Ovasından.....	54
Resim 3.21. Peyzaj	55
Resim 3.22. Balıkçılar	57
Resim 3.23. Yeşil Citroen.....	59
Resim 3.24. Anadolu (Kadınlar).....	60
Resim 3.25. Mavi Yalnızlık.....	62
Resim 3.26. Bahar Ağacı	64
Resim 3.27. Fındık Toplayan Kızlar	65
Resim 3.28. Çiçekler.....	67
Resim 3.29. Beyaz Sevinç	69
Resim 3.30. Pamuk Toplayanlar.....	70
Resim 3.31. Sana Doğru	72
Resim 3.32. Peyzaj	74
Resim 3.33. Rast geldi peyzajı	75
Resim 3.34. İnsanlarımız	76
Resim 3.35. Karanlıktan Kurtuluş	78
Resim 3.36. Yabancılaşma	80
Resim 3.37. Çalgıcılar	81
Resim 3.38. Söyleşi	83
Resim 3.39. Çiçek Kızları.....	84
Resim 3.40. Begonyalar.....	86
Resim 3.41. Öfke	87
Resim 3.42. Erzurum	89
Resim 3.43. Peyzaj(Diyarbakır'dan)	90
Resim 3.44. Ciritçiler.....	92
Resim 3.45. Destanlaşan Kanım.....	93
Resim 3.46. Erzurum	94
Resim 3.47. Dünden Bugüne Tarih ve Yaşam	95
Resim 3.48. Erzurumlu Ehamlı Kadınlar	97
Resim 3.49. Erzurum	98

Resim 3.50. Erzurum	99
Resim 3.51. Erzurum	101
Resim 3.52. Peyzaj	102
Resim 3.53. Mevlana'dan	104
Resim 3.54. Manzara	105
Resim 3.55. Natürmort	106
Resim 3.56. Begonyalar.....	107
Resim 3.57. Peyzaj	109
Resim 3.58. Gazi Osman Paşada Kış	110
Resim 3.59. Natürmort	111
Resim 3.60. Balıkçılar	112
Resim 3.61. Model İstirahatta.....	113

ÖNSÖZ

Türkiye’de Müzecilik anlayışının ilerleme nedenlerinden birisi olan Resim ve Heykel Müzeleri, Cumhuriyetten sonra Atatürk’ün önderliği ile ülkemize kazandırılan sanat müzeleri günümüze kadar varlığını devam ettirmiş, Türk resim sanatının gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Bu müzelerden biri olan Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, bölgenin geleneksel yapısını modern sanat anlayışıyla olumlu yönde geliştirmiş, halka resim sanatı ile tanışma fırsatı sunmuştur. Müzede ünlü Türk ressamlarının yanı sıra naif ressamların eserlerinin de yer almaktadır.

Bu tez çalışmam ve tüm eğitim hayatım boyunca benden maddi manevi desteklerini esirgemeyen sevgili annem Müzeyyen Bedir, babam İbrahim Bedir, ağabeylerim Hanifi Bedir ve Faruk Bedir’e ayrıca arkadaşım Şemsinur Çelik ve kayın biraderim Suat Modoğlu’na sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez çalışmam esnasında yardımcı olan eşim Taner Modoğlu’na ve çalışmamı zorlaştıran bir o kadar anlamlandıran uğurum biricik kızım Esila Modoğlu’nu da anmaktan mutluluk duyarım.

Ayrıca tez konumun belirlenmesinde yardımcı olan Sayın Yrd. Doç. Dr. Selman Can hocama ve tez çalışmamı birlikte yürüterek tamamladığımız danışmanım Sayın Yrd. Doç. İsmail Tetikçi hocama ve eğitim hayatım boyunca manevi desteklerini esirgemeyen Sayın Doç. Mustafa Küçüköner ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Lütfü Kaplıanoğlu hocalarıma teşekkür ederim.

GİRİŞ

Dünyadaki birçok müze toplumun her kesimini kendine çekerek eğitmeyi hedefleyen birer yaygın eğitim kurumu olarak faaliyetlerini devam ettirmektedir. Sanat eğitimine sunduğu estetik beğeni sanat bilincinin oluşması, sanatla alakalı konuların göze ve kulağa hitap eden aktif birer eğitim kurumları olmuşlardır.

Müzecilik kavramını anlamlandırmak için 19. yy. Avrupa'sını iyi anlamak gerekir. Bilim ve teknolojinin hızla ilerleyişi müzelerin gelişimi için önemlidir. Bu etkileşim kaybolmaya yüz tutan kültürel değerlere sahip çıkma ve koruma kaygısını gündeme getirmiştir. Eserlerin korunmasının mekânı olan müzeler zamanla değişime uğrayıp toplumun çeşitli alanlardaki çalışmalarına aktif olarak katkıda bulunmuşlardır.

Gelişen çağdaş eğitime paralel olarak insanlara bilgilerini geliştirme yollarını öğretmeyi amaçlayan müzeler 1950'lerde farklı bir döneme girmişlerdir. Müzeler sanatçıların eserlerini toplumun beğenisine sunan kurumlar olmanın yanında, farklı düşüncelerin üretildiği ve paylaşıldığı eğitim kurumları oluşturmuşlardır.

Bununla birlikte Sanat Müzeciliği kapsamında Dünyada yukarıda bahsedilen doğrultuda işlevselliğini sürdürürken Türkiye'de henüz müzecilik alanında yeni yeni faaliyetlerinin başladığı ve zaman içerisinde yer tutan müze ve sanatsal nitelikteki eserlerin bilincinin oluşumu, Türkiye'de müzecilik, sanat müzeleri varlığı, konumu gelişen dünyada hangi aşamada? Bu soruya yanıt aramak arzusu duyulmuş, bu doğrultuda sanat müzelerine örnek olan Türkiye'deki Resim ve heykel müzeleri araştırma konusu olmuştur.

İki bölümden oluşan bu çalışma Birinci bölümde müzeciliğin ortaya çıkışı, Türkiye ve Dünyada müzeciliğin gelişim evrelerinin incelenip anlatılmıştır. İkinci bölüm de ise Türkiye de ki Resim ve Heykel Müzeleri ve kuruluşuna yönelik araştırmalar anlatılmıştır. Erzurum Resim ve Heykel Müzesindeki resimler, sanatçıları ve resim yorumlamalarına yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜZECİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

1.1. MÜZE NEDİR?

“Müze” sözcüğü Grekçe “Mouseion” kelimesinden türemiş olup, Yunan mitolojisinde Musa’lar (İlham Perileri) adı verilen tanrıçalara adanan tapınak ve Atina’da Musa’lara ayrılan tepe anlamına gelmektedir. “Museum” şeklinde Latinceye ve diğer batı dünya uluslarının dillerine geçmiştir. İngilizcede Museum, Fransızcada Musee, Almandada Museum olarak kullanılmıştır.¹

Eski çağlarda tapınaklarda saklanan ilk koleksiyonlar tanrılara ve tanrıçalara adanmış eşyalar, yazıtlardan ibaretti. Tapınaklarda saklanan bu eserler müzeciliğin ilk örneği sayılabilirken ilkel koleksiyonculuğun bir diğer göstergesi de insanların kendileri için gerekli olan eşyaları saklamaları farklı bir koleksiyon anlayışını ortaya çıkarmıştır. İnsanlar kendilerine gerekli olan eşyalarını, silahlarını biriktirmeleriyle koleksiyonculuğa bir başlangıç yapmışlardır. Kullandıkları eşyaları saklamaları ve yeni buluşları da yarınlara aktarma düşünceleri de biriktirme sebeplerinden birisidir. İnsanoğlunun yerleşik hayata geçmesiyle birlikte kendilerine gerekli gördükleri savaş aletlerini, yaşamları boyunca kullanılabilecek eşyaları biriktirmiş olmaları da ilkel koleksiyonculuğa örnek verilebilir.

Bir müzenin var olabilmesi için öncelikle bazı koşulların oluşması gündeme getirilmesi gerekmektedir. Örneğin, maddi manevi ortak bir irade ortaya konulması ayrıca bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip uzman kişilerin denetimi altında düzenlemeler yapılmalı ve de bir müze kuruluşu için hangi alan ile ilgili ise o alanda birikimin oluşması sağlanmalıdır.

Toplumlarda müze ihtiyacı günümüzdeki ifadesi ile insanların kültür ve sanat gelişimleri, sanat eserlerine duydukları ilgi sonucunda ortaya çıkmıştır. Geçmişten günümüze insanoğlu değerli eşyalarını saklama ve geleceğe taşıma kaygısı taşımaktadır. Müzelerde bize geçmişimizi yansıtan ayna konumundadır.

¹ Ferruh Gerçek, *Türk Müzeciliği*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1999, s.1.

Müzelerde sergilenen eserler (Tarih katmanlarını içinde insan üretimi üstün eserlerin tümü) geçmişe, geçmişin yaşamına kültürüne değerlerine yolculuk yaptırıp aydınlatıcı niteliği taşır. Dönem dönem insanlığın bulunduğu şartlara rağmen ürettiği değerli ve özgün eserlerini bizlere sunar. “Tarih toplumların geleceğidir de” yargısından hareketle eskiyi eskiye dair var olan üstün kültürü geleceğe taşımak için gelecek nesilleri aydınlatabilmek için bütün toplumların müze yapısına ihtiyaç duyduğu aşikârdır.

Eski yunanlılar da tanrı ve tanrıçalara adanan adaklar ve güç temsilcisi olarak görülen silahların biriktirilip sergilenmesinin en büyük mehası dindir. Bu eşyaları biriktirmek için siyasi ve dini mekânlarda “therauras” denilen yapılar inşa edilmiştir. Bu alanlar müzeden çok koleksiyonların sergilendiği mekân konumundadır. Ayrıca çağın en güzel heykeltıraşlık eserleri ve bunların kopyaları bulunmaktaydı.²

Koleksiyonculuğun günümüz anlayışına uygun şekilde yapılması Roma Çağ’ında başlamıştır. Savaş ganimeti ve eserleri biriktiren Romalı komutan ve soylular böylelikle kişisel koleksiyonların oluşmasını ve yayılmasını sağlamışlardır. Zamanla koleksiyonlar sosyal statünün göstergesi haline gelmiş, sanat eseri yatırım aracı haline dönüşmüş aynı zamanda çok sayıda antikacı dükkân açmış ve bu konuda uzman bir sınıf dahi oluşmaya başlamıştır. Sanat eserlerinin halka açılması fikride ilk kez bu dönemde gündeme gelmiştir. Bu durum bir koleksiyoner, arkeolog, ressam, heykeltıraş ve bunun gibi birçok alanı da bünyesinde barındırmaktadır. Koleksiyonculuk altın çağını yaşarken dünya tarihinde müzecilik önemli ölçüde yer almaya başlamıştır. İnsanlık tarihini, zevklerini, günlük eşyalarını ve bunun gibi birçok alanı geçmişten günümüze taşıyabilmek için müze kavramı hızla gelişme göstermekte ve insanları birçok alanda aydınlatmaya devam etmektedir.

Kilise, saray ve varlıklı kişilerin yapmış oldukları koleksiyonlar ve Avrupa’da ticaretin gelişmesiyle birlikte varlıklı kişilerin koleksiyonculuğa başlamasıyla 12.yy da koleksiyonculuk üç kısma ayrılmıştır.³ Hıristiyanlık dininin, adak eşyalarının biriktirilmesiyle halk müzeleri ortaya çıkmıştır. Bunun için ortaçağ prenslerinin kalelerinde, manastırlarında ve kiliselerinde değer göreceği ve güzide eser olarak

² Remzi Oğuz Arık, *Halk Evlerinde Müze, Tarih ve Folklor Çalışmaları Kılavuzu*, C.H.P. Halk evleri Yayınlarında Kılavuz Kitapları, Ankara 1947, s. 21.

³ Şennur Kaya, Hatice Adıgüzel, *Türkiye’de Müzecilik 100 Müze 1000 Eser*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2.Cilt, İstanbul 2007, s.797.

nitelendirileceği günü bekleyen eserler biriktirilmiştir. Artık koleksiyonculuk bir anlamda zevk haline gelmiştir.

Tapınaklarda yapılan koleksiyonculuk tanrularına ve bir nevi atalarına saygı amaçlı adanan eşyaların toplanmasıyla oluşturulmuştur. Bu koleksiyonların nesilden nesile aktarılmasındaki ilk örnekleri Mezopotamya, Anadolu ve Yunanistan'da görülmüştür. Eski eserlerin bu tapınaklarda toplanması ve korunması bugünkü müze kavramıyla örtüşmektedir.⁴

İlk olarak İtalya'da başlamış olan koleksiyonculuk zamanla Avrupa'nın genelini etkilemiştir. Rönesans'ın doğmasıyla resim, heykel ve mimarinin yeniden boyut kazanması, koleksiyonculukta da farklı bir dönemi beraberinde getirmiştir. Zamanla farklı ilgi alanları oluşmuş, koleksiyonculuk yeni gelişmelerin de yaşandığı kurum olmuştur.

16. yüzyılın sonlarına doğru önemli sanatçıların eserleriyle oluşturulan koleksiyonların, soyluların saraylarında sergilenmesi söz konusudur. Bu tür koleksiyonların sergilenebileceği bir diğer mekânda floransadaki uffizi galerisidir. 18. yüzyılda ise koleksiyonların arşivlenmesi ve sınıflandırılması sonucunda koleksiyonların bilimsel bir yapı kazanması söz konusu olmuştur. Böylece koleksiyonlar halkın görüşüne sunulmaya başlaması, Fransız devrimi sonrasında yeni düzen anlayışını da beraberinde getirmiştir.⁵

Müze fikri Fransız yazar La Font de Saint Yenne aittir bu fikrin oluşma sebeplerden biriside toplanan eserlerin birikmesinden kaynaklanan yer sıkıntısı ve eserlerin iyi bir şekilde korunamıyor olmasıdır. Bu mekânlar da eserlerin sergilenmesi sağlanmış, toplumunda faydalana bileceği kurumlar oluşturulmuştur. Aynı zamanda bu müzeler zamanla devlet himayesine alınmıştır.⁶

“İlk müze İngiltere’de Oxford Üniversitesi’nde 1649-1683 tarihlerinde yapılan Ashmolean Müzesidir. İngiliz koleksiyoncu ve tarihçi Elias Ashmole’nin koleksiyonundan yararlanılarak kurulmuştur. Bu müze halk müzesi olarak açılmış olup, dünyadaki en eski müze olarak kabul edilmektedir. İngiltere’de 17.yüzyılın ilk yarısında

⁴ Arık, *Halk Evlerinde Müze, Tarih ve Folklor Çalışmaları Kılavuzu*, s. 21.

⁵ Kaya, Adıgüzel, *Türkiye’de Müzecilik 100 Müze 1000 Eser*, s.797.

⁶ Şemsinur Çelik, *Türkiye’de Özel Müzecilik ve Baksı Müzesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2012, s.6.

yaşayan baba oğul Tradescant'lara ait zengin koleksiyon da Ashmolean müzesine kazandırılmıştır".⁷

"İnsanoğlunun maddeye biçim verdiği, içinde yaşadığı mağaranın duvarına bir suretin ilk çizgisini çizdiği günden bu yana oluşan, kırk bin yıllık sanat mirasını korumak, bu olağanüstü zenginliği göstermek, bizleri şaşırtmak, düşündürmek, bilgilendirmek... İşte müzelerin bizlere sunduğu olanaklar, önümüzde açılan kapılar".⁸

Müzeler bulunduğu toplumun kültürünü, yaşam şeklini, sanatını bizlere yansıtmıştır. Müzeler sanat yapıtını korumakla birlikte, dönemin sanatına da yön vermektedir. Sanat birçok alanda müzelerden faydalandı faydalanmaya da devam etmektedir.

Günümüzde, sanatsal açıdan önemli olan mekânlar, çok yönlü boyuta kavuşmuştur. İlk ortaya çıkışında salt din önemli bir etkenken, şimdilerde ise sanatsal, tarihi, turistik ve sosyal bir mekân haline gelmiş, bizlere sanatı çok yönlü değerlendirme yetisi kazandırmıştır. Yıllar boyunca bu mekânlar her alanda insanoğluna tanıklık etmiş ve her değişime ayak uydurmayı başarmıştır.

1.2. ARKEOLOJİ VE MÜZE

Arkeoloji ortaya çıkarılan tarihî yapıtları kültürel, sanatsal ve tarihsel yönden inceleyen bir bilimdir. İnsanlığın kültürel geçmişini ve kültürlerin değişimini ayrıca birbirleriyle ilişkilerini inceler. *"Arkeoloji, yeryüzünde ki ilk yerleşmelerden bugüne insanlık tarihinin tüm evrelerini aydınlatmaktadır".⁹*

Arkeoloji içinde birçok farklı bilim dalını da barındırmaktadır. Geçmişten günümüze yaşamış insanlara ilişkin bilgi edinme olanağı sağlar. Bu bilim dalının uzmanları olan arkeologlar, araç, eşya ve yapı kalıntılarını inceleyerek, eski insanların nasıl yaşadıkların hakkında toplumu aydınlatırlar. Arkeologlar çalışmalarını eskiden insanların yaşadığı varsayılan yerleşimleri gün yüzüne çıkararak yürütürler. Tarihöncesi dönemden günümüze kalan çanak çömlek parçaları, taş araçlar, mimari kalıntılar ya da organik kalıntılar arkeolojik anlamda önem taşımaktadır. Bunun önemi fark edilince

⁷ Gerçek, *Türk Müzeciliği*, s.6.

⁸ Ferit Edgü, 'Bir Müze Tutkunu', *Sanat Dünyamız*, Sayı:77, İstanbul 2000, s.39.

⁹Nezih Başgelen, *Müzeler İçin Düş Bilançosu-Tutkular ve Nesnelere*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1993, s.23.

eserleri korumak ve aynı zamanda sergilemek için mekân oluşturulması gerekiyordu böylece arkeoloji müzelerine ihtiyaç duyuldu ve çıkarılan eserler arkeoloji müzelerinde sergilenmek için bir araya getirilmiştir.

Arkeolojiye verilen önemle birlikte müzecilik anlayışının ortaya çıkması kaçınılmaz olmuştur. Bu durum geçmiş dönemlerdeki kullanılan eşyaları gün yüzüne çıkarmak için birçok bölgede kazılar başlatılması sürecini beraberinde getirmiştir.

Birçok alanı kapsayan kazıların Tarih, arkeoloji ve sanat tarihi açısından incelenmesi öngörülmüştür. Müzelere konulan eserlerin niceliğiyle birlikte niteliği de değişmiştir. Kazılar aracılığı ile gün yüzüne çıkarılan heykeller sanata farklı bir bakışı ortaya koyarken, fosiller ise dünyanın çeşitliliğini göstermektedir. Bu durum modern bilime katkıda bulunmuş, Arkeolojiye verilen önemle birlikte bu konu üzerine arkeolog ve sanat tarihçiler yetiştirilmiştir.

Arkeoloji ve müze bilimi, iş birliğiyle insanoğlunun yaşamış olduğu dönemlerdeki yaşam biçimlerini, dini inançlarını, kullandıkları eşyaları ve medeniyet kalıntılarını günümüze kadar koruyarak bize ulaştırmıştır.

1.3. TÜRKİYE' DE MÜZECİLİK

1.3.1. Arkeoloji ve Osman Hamdinin Önemi

En eski medeniyet olarak bilinen Çatalhöyük, yapılan kazılar sonucu ortaya çıkarılmıştır. Bu medeniyet İsa'dan önce yedi yada, sekiz bin kadar öncesinden bizi haberdar etmektedir. O dönemin yaşam şekillerini, tapınaklarını, saraylarını kazılardan elde edilen bulgular sonucu bizlere ulaştırmıştır. Bu kazılarda ortaya çıkan eserlerle, bulunduğu çağın yaşantısından kesitler sunup bizlere tarih hakkında önemli ipuçları vermiştir.

“Türklerdeki koleksiyonculuk geleneğinin Anadolu'daki uzantılarının en erken örneği on üçüncü yy. da Selçuklular Döneminde görmek mümkün olmaktadır. Prof.Dr Semavi Eyice' nin de belirttiği gibi; Eski Konya'nın bulunduğu höyüğün etrafı, Selçuklular tarafından, bu gün hiçbir izi kalmamış bulunan bir surla çevrilmiş ve Selçuklular bu sırada ellerine geçen her döneme ait çeşitli işlemeli ve kabartmalı taşları sur duvarının dış yüzlerine yerleştirmiş ve dolayısı ile bu eserler değerlendirilerek bir

koleksiyonculuk ve müzecilik örneği verilmiştir. Bu sur duvarlarının ve giriş kapılarını süsleyen kabartma ve heykellerin tasvirlerini Fransız seyyah Leon de Laborda tarafından 1837 de yayınlanan küçük Asya ve Suriye seyyahları adlı eserdeki gravürlerde görmekteyiz.”¹⁰

Osmanlı dönemine gelindiğinde, Osmanlı padişahlarının, gerek ilk başkent olan Bursa’daki ve gerekse Edirne’deki saraylarında hazine dairelerinin bulunduğu, daha baştan beri ata yadigârı kıymetli eserlerin ve savaşlarda ele geçirilen ganimetlerin buralarda korunduğu bilinmektedir. Vaktiyle askeri müze’ de tesadüfen ele geçirilip koruma altına alınan Orhan Gazi’nin işlemeli miğferi buna örnek teşkil etmektedir.¹¹

“Ayrıca tesadüfen de olsa buldukları arkeolojik eserleri bilinçli olarak koruma altına almışlardır. Buna örnek olarak; Fatih Sultan Mehmet’in bir Bizans kilisesinin yerine yapılan Fatih Camii’nin inşası sırasında ele geçirilen İmparator lahitleri yanında, Hipodrom’daki sütun ve sütun başlıkları gibi Bizans eserlerini Topkapı “Sarayı’nın II. Avlusunda toplanması, bilinçli bir koleksiyon oluşturma girişimi olarak nitelendirilebilir.”¹²

Bu mekânlara tam anlamıyla müze adı verilmemiş olsa da yapı olarak müze temeli bulunmaktadır. Gerileme dönemine giren Osmanlı devleti, ardında yarınlara aktarılacak eserler bırakmış. Müze oluşumuna ve tarihi değerlere önem verip geliştirerek yarınlara aktarma çabası içerisinde olan Osman Hamdi Bey, (Resim 1.1) İlk Türk müzecisi unvanı kazanmış olan Fethi Ahmet Paşa’nın kurmuş olduğu müzeyi tam anlamıyla bir müze konumuna getirmiş, bugünlere gelmesine temel oluşturmuştur.

“İlk Türk müzesinin kuruluş dönemi Osmanlı İmparatorluğunun çöküş dönemine yani Sultan Abdülmecit döneminde denk gelmektedir. Bu dönemde ki ilk müzeyi Fethi Ahmet Paşa kurmuştur. Viyana ve Paris seferlerinden uzun zaman kaldığı için bu yerlerin sanat ve kültürlerinden etkilenerek Türkiye’de de bunlara önem vermiştir. Önemli olarak gördüğü eserleri toplayıp insanların gezip, görüp, bir şeyler öğreneceği bir mekân oluşturmuştur. Fethi Ahmet Paşa ‘Sanat eserlerine kıymet verince; sanat ve tarih yönünde kıymetli bulunan her çeşit eserin tahrip edilmemesi, harice çıkarılmaması, nihayet batıda olduğu gibi herkesin görüp tanınması için bir yer de

¹⁰ Gerçek, *Türk Müzeciliği*, s.78.

¹¹ Gerçek, *Türk Müzeciliği*, s.78.

¹² Kaya, Adıgüzel, *Türkiye’de Müzecilik 100 Müze 1000 Eser*, s.798.

toplanması ve teşhir edilmesi gerektiğini takdir ile bugünkü anlamda olmak üzere Türk müzesinin temelini atmıştır."¹³

Ayrıca müze kuruluşu için büyük önemi olan İstanbul'un fethinden sonra ele geçirilen Aya İrini Kilisesinde değerli ganimetler ve savaş silahlarının de biriktirildiği ve müze haline getirildiği bilinmektedir. Birde Osmanlı döneminde Topkapı ve Dolmabahçe sarayı ayrıca 2.Abdülhamit'in yaşadığı Yıldız Sarayı'nın bir bölümünde nadide eserler müzesi olarak kullandıkları bir salona da yer verilmiştir.

*"Türkiye'de müzecilik gerçek anlamda ilk kez 1881'de, Osman Hamdi Bey'in müze müdürü olduğu dönemde gelişti. Sonradan Topkapı ve Dolmabahçe sarayları, Ayasofya, Kariye gibi birçok tarihsel yapı müzeye dönüştürüldü."*¹⁴

Resim 1.1. Osman Hamdi Bey

*"Osman Hamdi Bey 1841'de İstanbul'da doğdu 1856'da Adliye eğitim okulundaki öğrencilik yıllarından beri resme çok marklıydı. O zamandan kalma bir iki karakalem denemesi vardı. 1856yılında Paris'e Hukuk eğitimi için gitmişse de resme olan eğiliminden ötürü bu yana yöneldi. Paris Güzel Sanatlar Okulu'nda ve özel atölyelerde çalıştı."*¹⁵ Müzecilik anlamında gelişme sağlayan Osman Hamdi Bey Fransa'da eğitim almıştır. Yurt dışında sanat ve arkeoloji eğitimi alan ilk Türk müze müdürü olan Hamdi Bey bu alanda çok başarılı olmuş birçok başarıya imzasını atmıştır.

¹³ Tahsin Öz, *Ahmet Fethi Paşa ve Müzeler*, Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul 1948, s.7.

¹⁴ *Türkiye'de müzecilik*, Erişim Tarihi: 13 Şubat 2012, <http://www.msxlab.org/forum/sanat/208161-muzeler-ve-sanat-galerileri.html>

¹⁵ Halil Edhem, Gültekin Elibal, *Elvanı Nakşiye Koleksiyonu*, Milliyet Yayınları, İstanbul 1970, s.34.

“Osman Hamdi Bey, Güncel yaşamı çarpıcı bir belgeleyicilikle işlemiştir; bazı tablolarında kendini model alması, ilk portre ressamı arasında girmesini de sağlar.
„16

Müze-i Hümayun’u çağdaş bir yapıya kavuşturmuş ve müze olarak kullanılan Çinili köşkte yenilikler yapmıştır. Türkiye’deki ilk müze oluşumudur; günümüzdeki İstanbul arkeoloji müzesinin temelini oluşturur. İçerisinde yer alan eserleri tanıtacak şekilde düzenlemeler yapılmıştır. Türk müzeciliğine en büyük katkısı ise tarihi eser niteliği taşıyan fakat diğer illerde olan eserleri buraya toplamıştır. Bunun yanı sıra ilk arkeolojik kazısını Adıyaman’ın Nemrut Dağı’nda yapmıştır.

Bu alanda ki en önemli çalışmaları Müze-i Hümayun adına başlattığı kazılardır. Kazıların en önemlisi ise (Lübnan sarayında krallar mezarı) kazısı olmuştur. Kazıda rastlanan İskender lahdi ve ağlayan kadınlar lahdinin de bulunduğu 20 lahit arkeoloji alanında büyük ilgi çekmiştir. Müzenin çağdaş bir yapıya sahip olması da Çinili köşkün tam karşısında önce tek katlı daha sonra çift katlı bir bina inşa edilerek gerçekleştirilmiştir. Osmanlı’nın ilk müze binası olması da önemli bir ayrıntıdır. Neoklasik üslupla yapılmış olan binanın alt katında çok sayıda mezarın bulunduğu özel bir bölüm yer almakta, bu nedenle mekâna Lahitler Müzesi adı verilmiştir.

Osman Hamdi Bey Müze alanında Türkiye’de çok büyük katkılarda bulunmuş bu alanda müzeyi bir adım daha ileriye taşımaya başarmıştır. Ayrıca yabancı arkeologlar ve uzmanlardan yararlanılarak yapılan müze kayıt, katalog ve sergilemeler geliştirilerek faaliyetler artırılmıştır. Bunlarla sınırlı kalmayarak Anadolu’nun değişik yerlerinde müzenin şubelerini de açmış, ilk olarak Konya ve Bursa’da açılan müzeler örnek gösterilebilir. Yapmış olduğu kazılarda tarihi gün yüzüne çıkarıp, kazıdan çıkarılan eserleri bugün dünyaca tanınmış olan İstanbul Arkeoloji Müzesinde sergilemiştir. Kazı sırasında çıkarılan eserler, müze binasına sığmamış, bunun üzerine ek binalar ilave edilerek müze genişletilip bugün ki halini almıştır. Osman Hamdi Bey’in ülkesine kazandırdıkları yaptığı kazılarla kalmamış, bu döneme kadar yabancı arkeologların çıkarmış oldukları eserleri yurt dışına çıkarmayı da engelleyecek bir

¹⁶ Nurdane Özdemir, *Anadolu Halk Kültüründe Resim, Heykel ve Müziğin Yeri, Önemi*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1997, s.118.

*tüzük hazırlamış, yapılandırılan kanunla birlikte Osmanlı topraklarından çıkan eserler yurttan kalmıştır.*¹⁷

*“Türkiye de arkeoloji ilmini kuran, eski eserler müzesini ve daha sonra “sanayi nefise” mektebini tesis eden bu büyük adam, bide resim sanatının “piyoniye”si olarak yad edilmelidir. Sanayi nefise mektebinin kurucusu (3 Mart 1883)plastik sanatlar tarihimizde çok mühim bir hadise olarak kalacaktır.”*¹⁸

*“Osman Hamdi, arkeolojiye meraklı bir kişi olduğu için, ülkenin çeşitli yerlerinde kazı faaliyetlerine girişmiş ve Osmanlı topraklarındaki antik uygarlık verilerinin dışarı çıkarılmasını önlemek amacı taşıyan bir Asar-i Atika nizamnamesini de hazırlatıp yürürlüğe sokmuştur.”*¹⁹

Bu nizamnamede istenen sonuç alınamamıştır. Kazı yapan yabancı arkeologlara da çıkardıkları eserlerin üçte birini alma hakkı tanınmıştır. Hâlbuki Osman Hamdi çıkarılan bütün eserlerin Osmanlıya kalmasını istiyordu. Fakat devlet büyükleri farklı nedenlerden dolayı yabancı arkeologlara da çıkan eserlerden hak tanımıştır. Böylece eserlerin yurtdışına çıkarılması engellenecek yerde yasal olarak eserleri yurtdışına çıkarma izni verilmiştir.

Bunun için yeni bir nizamname düzenlemiştir. Düzenlemiş olduğu yeni Âsârî Âtika Nizamnamesinde yurtdışına çıkarılacak eserler tamamen engellenilmiş ve çıkarılan bu eserler devletin malıdır diye bir madde de ilave edilmiştir. Ayrıca Osmanlı topraklarında çıkarılan arkeolojik eserler Osman Hamdi sayesinde ülkemize kalmış bunlara sahip çıkılmıştır.

Osman Hamdi Bey müze müdürlüğünün yanında sanatçı kişiliği de ön plana çıkmaktadır. Görevi süresince resim yapmaya devam etmiştir. Bu dönemlerde sanat faaliyetleri ülkemizde yaygın hale gelmemiştir. Bu durumla ilgilenen Osman Hamdi Bey Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi) kurulması için elinden geleni yapmıştır. Ayrıca Paris'ten aldığı sanat eğitimini burada uygulamak isteyen Hamdi Bey bu çabalarının üzerine Sanayi-i Nefise Mektebi (Güzel Sanatlar Akademisi) kurulmuştur. Kurulan akademiye müze müdürlüğünün yanı sıra Sanayi-i Nefise

¹⁷ *Müze-i Hümayun*, Erişim tarihi: 13 Ağustos 2012, <http://www.istanbularkeoloji.gov.tr/tarihce>

¹⁸ Kıymet Giray, *Cumhuriyetin İlk Ressamları*, Türkiye İş Bankası, Kültür Yayınları, İstanbul 2004, s.32.

¹⁹ M. Sezar, *Sanata Batıya Açılış ve Osman Hamdi*, İş Bankası Yayınları, İstanbul 1971, s. 72.

“Türkiye doğumlu bir yabancı mimar olan Alexander Valleri’in projeleriyle önce Asar-i Atika müzesi(İstanbul Arkeoloji Müzesi) ardından, Sanayi Nefise Mektebi Alisi (Eski Şark Eserleri Müzesi) adını taşıyan okul yapısının (1883) gerçekleşmesinde büyük çabalar gösteren Osman Hamdi, bu başarıya Osmanlı İmparatorluğunun bu işlerle ilgili resmi makamları ve bir de dış çıkar güçleriyle yakın ilişkisi sayesinde erişmişir.”²⁰

“3 Mart 1883’de eğitime başlayan Sanayi Nefise Mektebi Álisinde, Heykeltıraş Oskan Yervent efendi, müdür yardımcısı olarak işleri fiilen yürütüyordu. Oskan Efendi’nin heykel atölyesinin de hocalığını yaptığı okulda, resim atölyesini Salvatore Valeri ile Wernia Zarzecki adlarını taşıyan iki yabancı yönetiyorlardı. Zarzecki desen hocası Valeri ise yağlıboya tekniğiyle yürütülen çalışmaların öğreticisiydi.”²¹

“Alexandre Vallauray (d. 2 Nisan 1850 - ö.2 Mayıs 1921) İstanbul’daki Fransız asıllı bir Levanten ailenin oğlu olarak dünyaya geldi. Eğitimi için Paris’e gitti ve orada Güzel Sanatlar Fakültesinde eğitim aldı. Paris’ten döndükten sonra 2 Mart 1883’ten 10 Ağustos 1908’e kadar, "Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisi" nde yani günümüzdeki adıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesin’de mimarlık öğretmeni olarak ders verdi. Vallauray çalışmalarında Müze-i Humayun ve Sanayi-i Nefise Müdürü Osman Hamdi Bey’den büyük destek almıştır. Yapılan ilk müze binasının işleri Osman Hamdi Bey Vallauray’a verilmiştir. Bu yakınlık her iki önemli ismin Paris Beaux de Arts’da eğitim almış olmalarından kaynaklanmaktadır.”²²

“Valleri’nin yaptığı müze Sanayi Nefise Mektebi, Düyun’u Umumiye, Tibiye yapısı gibi örnekler Osmanlı imparatorluk sanatında farklı işlevler yansıtan bir mimarlık faaliyetine gereksinim duyulduğunu ortaya koyar. Bu yapılar ölçüleri bakımından da Başkentin kentsel görünümüne uygun düşerler.”²³

Osmanlı kültürü ile batı sanatını birleştiren Vallauray birçok başarıya imza atmıştır.

²⁰ M. Sezar, *Sanata Batıya Açılış ve Osman Hamdi* s. 470.

²¹ Adnan Çoker, Osman Hamdi ve Sanayi Nefise Mektebi, M.S. Ü. Güz. San. Fak. Yay. Katalog, İstanbul 1983.

²² Mustafa Servet Akpolat, *Levanten Kökenli Fransız Mimar Aléxandre Vallauray*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Ankara 1991. http://tr.wikipedia.org/wiki/Alexandre_Vallauray. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2012.

²³ Sezer Tansuğ, *Çağdaş Türk Sanatı*, Remzi Kitabevi, 8. Baskı, İstanbul 2008, s.141.

Osmanlı'nın son dönemlerinde kurulan bu müzeler zor dönemlerden geçmişlerdir. Devlet büyük savaşlardan yorgun çıkmış ve mali olarak tamamen bitmiş olan bu dönem zorluklarla müzecilik mücadelesi verilmiştir. Her şeye rağmen bugün dünyaca ünlü olan İstanbul Arkeoloji Müzesi, **(Resim 1.2)** kurulmuş ve bugünlere kadar en iyi şekilde yerini korumuştur.

Resim 1.2. İstanbul Arkeoloji Müzesi (kuruluşunu izleyen zamanlardaki adlarıyla Müze-i Hümayun, İmparatorluk Müzesi, İstanbul Müzesi, Türk Ulusal Müzesi)

1.3.2. Cumhuriyet Dönemi Müzecilik Anlayışı

“29 Ekim 1923 tarihi XX. yüzyıl tarihinin en büyük günlerinden biridir. Çünkü bu önemli günü izleyen aşamada gerçekleştirilen devrimin yanı sıra, her alanda bilim ve sanat eğitimi yapan kurumlarda da ileri çağdaş Batı uygarlığın örnek alan yenilikler gerçekleştirilmiştir.”²⁴

Osmanlı imparatorluğunun çöküş dönemi ile Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş dönemine denk gelen Türk müzesinin kurumsallaştığı, kurulan hükümette de tarihi eserler ve eski eserler konularına yer verilmesi kararlaştırılmıştır. Kültür işleri müdürlüklerinin oluşturulacağından bahsedilmiştir. Türkiye’de ki müzeciliği geliştirilecek sağlam temeller atılması görüşülmüş, Cumhuriyet kurulduktan sonra diğer illerde de müze kurulması için adımlar atılmıştır. Yeni kurulan hükümet, devlet için müze yapılandırmalarını gerçekleştirmiştir.

²⁴ Tansuğ, *Çağdaş Türk Sanatı*, s.158.

“Heyetin almış olduğu kararlar arasında; Asar-ı Atika Nizannamesi'nin Yeniden gözden geçirilmesi, Milli Bir müze kurulması ve ayrıca Etnografya Müzesi'nin kurulması Maddeleri de yer almaktaydı.”²⁵

“Osmanlı Topraklarında çok sayıda medeniyetlere ev sahipliği yapmış olmasıyla birlikte, yer altında çok zengin bir tarihe sahip olan bir devlettir. Toprak altında kalan tarihi, gün yüzüne çıkarıp korumak için çalışmalar yapmışlardır. Devlet için en önemli kültür olarak saydıkları müzelere ve müzeciliğe önem gösterip çeşitli illerde etnografya ve arkeoloji müzeleri kurma eğilimleri göstermişlerdir. Bu eğilimler sonucu Cumhuriyet Döneminin ilk müze binası olarak Ankara Etnografya Müzesi inşa edilmiştir. (**Resim 2. 2.**) heyet sadece müze kurup sergileme alanları yapmakla sınırlı kalmamış tarihi yerleri koruma altına alıp gelecek nesillere değerli bir tarihi miras bırakmak içinde çalışmalar da bulunmuşlardır. Topkapı Sarayı'nın gelecek nesillerde çok sayıda ziyaretçisi olacağı düşünülmüştür. İstanbul'da ki birçok tarihe şahitlik etmiş olan devlet himayesi altında ki yerleri sergilenecek şekilde koruma altına almışlardır.”²⁶

Resim 1.3. Başkent Ankara'nın ilk yapılarından Türk Ocakları (1932'den sonra Halkevleri) Genel Merkezi ve Etnografya Müzesi; mimar Arif Hikmet Koynoğlu. Önde İtalyan heykeltıraş Canonica'nın Atatürk heykeli.

Türkiye'de müzecilik çalışmaları Cumhuriyet dönemi ile birlikte büyük bir gelişme göstermiştir. Bunun temelinde Atatürk'ün, kültür mirasına verdiği önemle ortaya çıkmakta ve müzelerin ülke çapında yaygınlaştırılmasına yön vermektedir. Atatürk'ün sayesinde kurulmuş olan heyet-i ilmiyenin aldığı kararlar arasında eğitim amaçlı okullarda okul müzelerinin oluşturulması da vardır.

²⁵ Gerçek, *Türk Müzeciliği*, s.145.

²⁶ Çelik, *Türkiye'de Özel Müzecilik ve Baksı Müzesi*, s.17.

“Osmanlı coğrafyası üzerinde varlığını sürdüren yerel değerlerin güçlü duruşu bu görüşü çürütmektedir. Ama mutlak hâkimiyet merkezi İstanbul, kültüre ilişkin girdilerin odağı idi. Müzecilik de merkezîyetçi bir anlayışla yönetilmiş ve İstanbul’daki Kültürel değerlere uygun olarak diğer şehirlerde açılan müzeler düzenlenmiştir. Yine bu dönemde merkezîyetçi bir anlayışla çeşitli kültürel eserlerin Osmanlı coğrafyasında yer alan kültürlerin tarihi sergisi niteliğinde İstanbul’da toplanmasıyla bir Osmanlılık kimliği oluşturulmaktadır. İstanbul’da odaklanması ve yine İstanbul’dan diğer şehirlere üst kültür aktarımı daha sonraki senelerde de gözlemlenebilir. Günümüzde hala İstanbul’un en önemli kültür şehri olmasında imparatorluklar başkenti olmasının da payı büyüktür.”²⁷

Asya ve Avrupa’yı birbirine bağlayan bu tarihi kentte, bırakılan eserler en güzel şekilde korunup günümüze getirilmiştir. Bunları içerisinde barındıran günümüze dek yok olmadan bu güne gelmesinde dünyaca ünlü olan İstanbul Arkeoloji Müzesinin önemi büyüktür.

“Cumhuriyetin ilanından sonra, Atatürk, yurdun her köşesinde milli müzeler açılmasını ve arkeolojik bölgelerde Türk bilim adamlarınca kazılar yapılmasını istemiş, O günlerde Türk tarihini incelemek, araştırmaları yayınlamak üzere Türk Tarih – Kurumu da kurulmuştu. İlk arkeolojik kazı, Ankara yakınlarındaki Ahlatlıbel’de yapıldı. Atatürk bu kazıyı, yerine giderek sık sık izledi. Olumlu sonuçlar alınca da Çorum’un Alacahöyük köyünde daha geniş kazılar yapılmasını emretti.”²⁸ Buda gösteriyor ki Cumhuriyet döneminde ve sonrasında müzeciliğe ve arkeolojiye önem verilmiş geliştirme çabaları içerisinde önemli adımlar atılmıştır.

Müzecilik anlayışı yalnızca eski eserlerin, kalıntıların sergilendiği yer olmamış değişimle birlikte resim ve heykel alanlarını da içerisine alarak yeni kurumlarında oluşmasına zemin hazırlamıştır.

“Zaman içerisinde sanatsal değeri de olan müzeler oluşturulmaya karar verilmiş ve ‘Türkiye Cumhuriyetinin ilk güzel sanatlar müzesi olan İstanbul Devlet Resim ve

²⁷ Ayfer Karabıyık, *Sanat Müzeciliği Kapsamında Türkiye’deki Müzecilik Hareketine Bir Bakış*, (Yüksek lisans tezi Yayınlanmamış), Atatürk Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2004. s.12.

²⁸ Mehmet Önder, ‘*Türkiye Müzeleri ve Müzelerdeki Şaheserlerden Örnekler*’, Türkiye İş Bankası a.ş. Kültür Yayınları Sanat Dizisi, S:27, Ankara 1977, s.177.

Heykel müzesi Atatürk'ün emriyle 20 Eylül 1937 tarihinde Dolmabahçe Sarayı veliaht dairesinde açılmıştır.”²⁹

*“Bu şekilde birçok müze açılmış var olanlarda da yeniden düzenlemelere gidilmiştir. Osmanlı da 19. Yüzyıl sonlarında kurumsallaşan müzecilik ilanından sonra konuya verilen önemin etkisiyle gelen yeni yasal düzenlemeler giderek yaygınlaşmış, bugün yalnızca turizm ve kültür bakanlığı bünyesinde yalnızca 95 müze, 92 ona bağlı birim ve 3 milyon esere ulaşılmıştır. Bu sayıya bakanlık dışındaki kurum ve kuruluşların bünyelerinde yer alan diğer müzelerde eklendiğinde günümüz müzeciliğinin geldiği aşama, müze sayısı bakımından oldukça artmıştır.”*³⁰

Bunun yanı sıra müzecilik bilim dalı oluşturulmuş ve yüksek lisans programları ve eğitim programlarında yer almıştır. Bu durum müzecilik adına atılan en büyük adımlardan biri olmuştur.

*“Müzelerle halk arasında sıkı bir bağ oluşturulması için sergiler sempozyum'lar ve benzeri etkinliklerle müze canlı tutulmuştur. Resim ve heykel sanatıyla tanışmamızın ardından Osmanlı sultanları tarafından teşvik edilen resim ve heykel sanatı dönemin Tanzimat ve meşrutiyet oluşumları ile göze çarpar.”*³¹

Cumhuriyet Türkiye sinde güzel sanatların tüm dallarında çağdaş atılımlar yapılmakta ve teşvik edilmektedir ilk resim ve heykel müzesinin açılışı bu dönemlere denk gelmektedir. Uzun zaman tek örnek olan İstanbul resim ve heykel müzesi günümüze kadar İzmir, Ankara, Erzurum olmak üzere dört resim ve heykel müzesine ulaşılmıştır. Resim ve heykel müzesinin kurulmasındaki en büyük amaç Türkiye'nin bir adım daha ileriye gitmesi çağdaş ve bilgili bir topluma ulaşma gayesi olmuştur.

Türkiye'deki tarihi hemen hemen 200 yıla uzanan plastik sanat ürünlerinin sergilediği ve korunduğu Resim ve Heykel Müzelerinin Kültür Bakanlığı bünyesinde Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün kuruluşu olarak çalışan 4 adet Resim ve Heykel Müzesi Müdürlüğü bulunmaktadır. Ankara dışındaki Resim ve Heykel Müzeleri buldukları ilde İl Kültür Müdürlüğüne bağlı olarak çalışmalarına devan etmektedir.

²⁹ Kaya, Adıgüzel, *Türkiye'de Müzecilik 100 Müze 1000 Eser*, ss.807-809.

³⁰ Kaya, Adıgüzel, *Türkiye'de Müzecilik 100 Müze 1000 Eser*, ss.8-12.

³¹ Giray Kıymet, *(Resim ve Heykel Sanatımızın Gelişim Çizgisinde Sanat Ortamı ve Pazarı Sorunu)*, Türkiye'de Sanat, İstanbul 2003, s.38.

Resim ve Heykel Müzelerinde, batı üslubunu Türk plastik sanatlarının ilk dönemlerinden bugüne kadarki nadide örneklerinin yer aldığı ülkemizin önemli koleksiyonlarını korumakta ve sergileme yoluyla sanatseverlere ve araştırmacılara sunulmakta ve gelecek kuşaklara bozulmadan aktarılabilmesi için çalışmalar yapılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

RESİM ve HEYKEL MÜZELERİ

2.1. İSTANBUL DEVLET RESİM VE HEYKEL MÜZESİ

Ülkemizdeki en zengin ve en tanınmış sanat müzesi Dolmabahçe Sarayı Şehzadeler bölümünde bulunan İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Atatürk ün emriyle Türkiye Cumhuriyetinin ilk Güzel Sanatlar Müzesi vasfıyla inşa edilmiştir. Daha önce de Osman Hamdi beyin tüm çabalarına rağmen, kurmak istediği ve bunu gerçekleştiremediği bilinmektedir.

“Atatürk, İstanbul’ geldikçe gözüne çarpan bu boş binanın değerlendirilerek, bir Resim Heykel Müzesi yapılmasını istiyordu ve nitekim 1937 yılında bu konuda gerekli direktifi vermiştir. Güzel Sanatlar Akademisi Müdürlüğü’ne bağlı olarak kurulması planlanan müze için veliaht Dairesi’nin tahsisi konusunda 22 Haziran 1937 tarihi ve 801 sayılı yazıyla milli saraylar müdürlüğüne talepte bulunulmuştur. Binanın tahsis edilmesiyle ilgili meclis kararı 18 Ağustos 1937 tarihinde alınmış bu arada Müze Müdürlüğüne Galatasaray Lisesi resim öğretmeni Halil Dikmen ve öteki görevlere de Ahmet Muhip Dıranas, Cahit, Hamdi, N. İyem ve Rahmi Ertemiz Beyler atanışlardır.”³²

Veliaht dairesinin Resim ve Heykel Müzesi olarak düzenlenmesinde, Leopold Levy’de çalışmıştır.

Resim 2.1. İstanbul Resim Heykel Müzesi dış görünümü

³² Gerçek, *Türk Müzeciliği*, s.429.

Resim heykel müzesinin açılması konusunda direktif verilmiş olmasına rağmen koleksiyonlar yeterli değildir. Toplanan eserler yerli yabancı çeşitli ressamalara ait, konaklarda köşklerde ve saray koleksiyonlarından oluşturulmuş, ayırıştırma ve düzenleme aşaması dört ay sürmüş daha sonra müze hizmete açılmıştır.

Resim 2.2. İstanbul Resim Heykel Müzesi iç görünümü

Müzenin giriş katı çeşitli sergilere, üst katları müze koleksiyonlarına ayrılmıştır. Türk resim sanatıyla ilgili en kapsamlı koleksiyonunu barındırır. Müzede heykel seramik ve özgün baskılarda yer almasına karşılık ağırlık resimlerdir. *“19. yüzyıl İle 20. Yüzyıl’ın ilk yarısına ait çalışmaların daha kapsamlı olduğu Müze koleksiyonunda bulunan 10140 resim, 651 heykel kronolojik olarak sanat akımlarına uygun bir düzenlemeyle dönüşümlü bir şekilde sergilenmektedir. Ayrıca koleksiyonda 10 ikon, 107 seramik ve 79 hat eseri yer almaktadır.”*³³

Türkiye’nin Resim ve Heykel sanatındaki gelişimini ortaya koyan bu müzede Şeker Ahmet Paşa, Abidin Dino, Giritli Hüseyin, Süleyman Seyyid, Ahmet Şekür, Hüseyin Zekai Paşa, Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Akademinin kurucusu Osman Hamdi gibi sanatçıların eserleri yanı sıra Heykeltıraş Yervant Osgan’ın eserleri de sergilenmektedir. Çağdaş Türk Ressamların sergileri zaman zaman Atatürk kültür merkezi ve bazı sanat galerilerinde teşhir edilmektedir.

³³ *İstanbul Resim ve Heykel Müzesi*, Erişim tarihi: 02 Aralık 2011, http://tr.wikipedia.org/wiki/istanbul_Resim_ve_Heykel_Müzesi

“Müzenin Güzel Sanatlar Akademisi’nin bir bölümü olarak tasarlanmış olması da öncü bir hareket, çağdaş bir uygulamadır. Bu bağlamda müze öncelikle Güzel Sanatlar Akademisi öğrencilerinin araştırma merkezi olarak düşünülür ve tasarlanır. Bu uygulama, günümüzde Üniversite bünyelerinde kazandırılmaya çalışılan Güzel Sanatlar Fakülteleri ve çağdaş müzeler tasarısına öncül örneği olarak ele alınmalıdır.”³⁴

2.2. ANKARA RESİM VE HEYKEL MÜZESİ

Yüksek Mimar Arif Hikmet Koyunoğlu tarafından Namazgâh Tepesinde inşa edilen yapı, I. Ulusal Mimarlık Döneminin en güzel örneklerindedir. Türk Ocakları merkez binası olarak projelendirilmiş olan yapı Resim ve Heykel Müzesine dönüştürülerek, Ankara’nın en önemli sanat kurumunun da oluşumuna imza atılmıştır.

“Bina Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk’ün de ilgilenmesi sonucu 25 Ekim 1975 tarihinde çıkarılan 7/1172 sayılı bakanlar kurulu kararı ile resim ve heykel müzesi yapılmak üzere Kültür Bakanlığına tahsis edilmiştir.

Restorasyonu yapılan bina Ankara Resim Heykel Müzesi olarak Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk tarafından hizmete açılmıştır. İlk müze müdürü Tunç Tanışık’tır. Bu bina bugün bir müze olmanın yanında aynı zamanda bir kültür merkezi niteliğindedir.”³⁵

Ankara’nın ulus semtinde bulunan müze, Atatürk’ün suluboya resminden beğenip, Türk süslemelerinin kullanılmasını da istemiştir. Türk ocakları merkezi olan bu yapı yılar içerisinde çeşitli resmi kuruluşlara ev sahipliği yapmıştır. Ankara halk eğitim ve akşam sanat okulu olarak kullanılmıştır.

Cumhuriyet öncesi sanatçıları, Şeker Ahmet Paşa, Zekai Paşa, Cumhuriyet sonrası Hikmet Onat, Namık İsmail, İbrahim Çalı ve daha bir çok önemli sanatçının da eserleri yer alır Ankara Resim ve Heykel Müzesi Müdürlüğü; bünyesinde daimi sergilerin yapıldığı altı adet salonu bulunmaktadır.

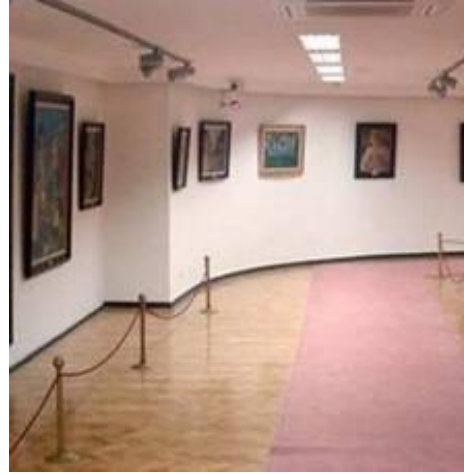
³⁴Kıymet Giray, *Cumhuriyetin İlk Ressamları*, Türkiye İş Bankası, Kültür Yayınları, İstanbul 2004, s.16.

³⁵ Gerçek, *Türk Müzeciliği*, s.465.

Resim 2.3. Ankara Resim ve Heykel müzesinin dış görünümü

Ayrıca çeşitli sergilerin açıldığı üç adet galeri salonu, resim, heykel, seramik, fotoğraf ve restorasyon atölyeleri ve plastik sanatlar alanındaki ihtisas kütüphanesi, ayrıca konser, tiyatro, film gösterilerin yapıldığı akustik özelliğe sahip çok amaçlı bir salondan oluşmaktadır.

Resim 2.4. Ankara Resim ve Heykel Müzesinin iç görünüm

2.3. İZMİR RESİM VE HEYKEL MÜZESİ

“9 Eylül 1952 yılında kültür park içerisinde galeri olarak açıldı. Daha sonra Atatürk bulvarındaki yerine taşınan galeri, plastik sanatlar alanında devletin İzmir’e yaptığı ilk *hizmetlerinden* biridir. Galerinin açılması ile birlikte İzmir de yaşayan

sanatçılar eserlerini sergileme imkânı bulurken, geleneksel olarak düzenlenen devlet sergileri de şehre gelmeye başladı.

Kurulduğu yıldan itibaren sergi faaliyetleri dışında amatörlere yönelik resim kursları da düzenleyen İzmir devlet güzel sanatlar galerisi kentin sanat hayatına canlılık getirmiştir.1973 yılında İzmir devlet güzel sanatlar galerisi için önemli değişikliklerin olduğu bir yıldır. Müzenin müdürlük görevini yürüten sanatçı Turgut Pura'nın çabalarıyla galeri müzeye dönüştü ve Konaktaki yeni binasına taşındı. Bu güne kadar; zengin resim koleksiyonu, seçkin sergileri, sanat atölyeleri ve kütüphaneleriyle sanatçılara aralıksız hizmet vermeye devam etmektedir.”³⁶

Resim 2.5. İzmir Resim ve Heykel Müzesinin dış görünümü

Müze de 486 eser 393 adet resim, 36 adet heykel,25 adet seramik, 42 adet baskı resim yer almaktadır. Müzede Şeker Ahmet Paşa, Hoca Ali Rıza, Hikmet Onat, İbrahim Çallı gibi büyük sanatçıların eserlerinin yanı sıra çeşitli dönemlerden sanatçıların yapıtlarını da bulunmaktadır.

³⁶ *İzmir Resim Heykel Müzesi*, Erişim Tarihi: 12 Nisan 2012, <http://www.izmirresimheykelmuzesi.gov.tr/hakkinda.html>

Resim 2.6. İzmir Resim ve Heykel Müzesinin iç görünümü

Müze bünyesinde sanat ve sanat tarihine ait kitaplarında bulunduğu kütüphane araştırmacılar ve öğrencilerin faydalanabileceği ek kaynak niteliğindedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ERZURUM RESİM HEYKEL MÜZESİ

“Resim Heykel Müzesi ve Galerisi Müdürlüğü 1963 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Halk Eğitim Merkezi binası üst katında hizmete başlamış, 1976 yılında Kültür Bakanlığına devredilmiş, 1986 yılında ise şimdiki yeri olan kültür merkezine taşınmıştır.

Aynı zamanda kültür merkezi olarak kullanılan binada müdürlüğe ait iki teşhir salonu, bir de resim atölyesi vardır. Resim müzesi olarak kullanılan salonda 52 adet resim sürekli teşhir edilmektedir. Resim-Heykel Müzesi ve Galerisi Müdürlüğü'nün bir diğer önemli hizmeti ise resim kurslarıdır. 1997 yılından beri, düzenli olarak her yıl 100-150 öğrenciye resim kursu verilmektedir.”³⁷

Erzurum Resim ve Heykel Müzesi bulunduğu konum nedeniyle Erzurum halkının birçoğu bu müzeden haberdar değil bu kadar faydalı olan müze; yeteri kadar tanıtılmamış, bulunması gereken konuma ulaştırılmamıştır.

Resim 3.1. Erzurum Resim Heykel Müzesi iç görünümü

³⁷ *Erzurum Resim Heykel Müzesi*, Erişim Tarihi: 12 Nisan 2012-08-13, <http://www.guzelsanatlar.gov.tr/TR,3122/erzurum-resim-heykel-muzesi-ve-galerisi-mudurlugu.html>

Erzurum Resim Heykel Müzesi'nin bugüne gelinceye kadar giderek yok olmasında ilgisizlik halkın bilgilendirilmeyişi ve kurumunda aktif hareketi sağlamayışi hepsi gün geçtikçe yok olmaya yüz tutmuş bir hal sağlamaktadır. Müze salonunun eserleri yeteri kadar iyi teşir etmeye elverişli olmayışı ve tabloların muhafaza imkanları yeterli olmamasından dolayı sıkıntılar yaşanmaktadır.

3.1. ERZURUM RESİM HEYKEL MÜZESİNDEKİ MEVCUT ESERLER

Şeref Kemal AKDİK, 12 Mayıs 1899 tarihinde ünlü hattatlarımızdan Kâmil beyin oğlu olarak İstanbul Fatih'te dünyaya gelir. Şeref Akdik sanata duyarlı bir aile ortamında yetişir. İlk ve orta öğrenimini fatih merkez rüştiyesinde tamamlar. Akdik'in sanat öğrenimine başlaması bilinçli bir seçimdir. Babası kemal beyin isteği ve desteği ile 1915 yılında Sanayi Nefise Mektebi Aliesi'nde öğrenimine başlar. Önce Wernie'nin atölyesinde desen ve alçı heykel, daha sonra Ömer Adil bey ve Çallı atölyelerinde yağlı boya çalışmalarına girişir.1924 yılında maarif vekâletinin düzenlediği Avrupa konkurunu kazanarak Mahmut Cüda, Muhittin Sebati, Cevat Dereli ve Refik Epikman'la birlikte Paris'e, resim öğrenimine gönderilir. Şeref Akdik de arkadaşları gibi aynı yıl içinde Anadolu'ya öğretmen olarak gönderilir. Sivas lisesine atanır. Ancak atama kararı Ankara Orta Muallim Mektebine resim öğretmeni olarak düzeltilir. Akdik bu yıllarda Ankara Erkek Lisesi ve Musiki Muallim Mektebinde de öğretmenlik yapmaktadır.

1926 yılında kurulan Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliğinin kurucu üyeleri arasında yer alır. Akdik portre dalında gösterdiği başarıyı peyzaj resimlerinde öznel bir yoruma dönüştürmekte ve Türk resmine yeni bir yorum kazandırmaktadır. Çallı'nın atölyesinin peyzaj duyarlılığını taşıyan bu yorum Akdik biçimini belirleyecektir. Natüermortlarına da yansıyan bu tarz yaşamı boyunca çok çalışın ve durmaksızın resim üreten Akdik 'in tuvallerine yansıyacaktır. Akdik aynı yılın sonunda İstanbul Erkek Muallim Mektebine resim öğretmeni olarak atanacak ve Ankara'dan ayrılacaktır. Bu görevinin yanı sıra,1 yıl sonra Kadıköy Lisesi ve 1934 te de Haydarpaşa Lisesi öğretmenliklerini de üstlenir.6 Eylül 1951 tarihinde devlet Güzel Sanatlar Akademisi Resim Galerisi öğretmenliğine atanır. Emekli oluncaya dek

akademi de görev yapar.20 Haziran 1972 tarihinde yaşama veda eder.”³⁸ Sanatçı Şeref Akdik’in Erzurum Resim ve Heykel Müzesinde beş eseri bulunmaktadır.

Resim 3.2. Yaşmaklı Kadın Portresi

Resmin Sanatçısı: Şeref Akdik, **Resmin Adı:** Yaşmaklı Kadın Portresi

Resmin Boyutu: 38+46cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya

Resmin Tarihi : 1943

Demirbaş Numarası : 208

Sıra numarası : 7

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Resmin Müzeye ne suretle geldiği: İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı Şeref Akdik’ in “ Yaşmaklı Kadın” (Resim 3.2) adlı eserinde figürün pozunu, duruşunu bize izlenimci bir portreyi hatırlatmaktadır. Genel itibariyle empresyonist

³⁸ Giray, *Cumhuriyetin İlk Ressamları*, s.48, 53.

etkiye sahip resimde, portrenin üçgen oluşturacak biçimde ve sağa yaslanmış düşünceli bir ifade ile kompoze edilmiştir. Yüz ifadesi sanatçının iç dünyasındaki hüznü, durağan hali yalnızlığı yansıtmış gibidir.

Arka plan, koyu ve açık ton rengin kaynaşmış görüntüsüyle tamamen figürden koparılmış, figür ön plana çıkarılmıştır. Bu ön-arka plan ilişkisi açık koyuya dayalı bir espastır. Resmin tümüne hâkim olan bir ışık kaynağı söz konusudur. Modelin örtüsündeki çiçek motifleri resme daha ritmik bir durum kazandırmaktadır.

Maviler, pembeler, morlar resmin durağanlığını az da olsa bozmakta ve hareketlilik kazandırmaktadır. Figürün pozu itibariyle bir kilise azizi veya Meryem anayı hatırlatan bu Anadolu kadını bütün dramatik duygularıyla resmedilmiştir. Soğuk renklerin özellikle mavinin hâkim olduğu yüzeyde izlenimci bir etki yaratacak şekilde pembeler, sarılar, maviler bütün bu dingin dramatik etki içinde, Anadolu'ya ve onun motiflerine gönderme yapar gibidir.

Resim 3.3. İsimsiz

Resmin Sanatçısı: Şeref Akdik, **Resmin Adı:** İsimsiz,

Resmin Boyutu: 102x62cm **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya,

Resmin Tarihi :1943

Demirbaş numarası : 209

Giriş Tarihi : 24.12.198

Sıra numarası : 8

Bulunduğu Yeri : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği: İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Şeref Akdik**'in "**İsimsiz**" (Resim 3.3) adlı çalışması Osmanlı saray hayatını betimleyen bir eserle karşımıza çıkmaktadır. Bu sahne büyük ihtimale Top kapı sarayında bir tören anının resmidir. Sanatçı bu çalışmasında sıcak ve soğuk renkleri bir arada kullanarak renklerde yansıttığı tarihe ince bir göndermede bulunmuştur.

Arka plandaki tarihi yapı ise anlatılan konuyla bütünlük sağlamış, kompozisyonda figürlerin duruşu, kolonların dikliği resimde durağanlık oluştururken tuvalin kullanılışı, yatay ve çapraz şekilde kolonların arasında kullanılan çizgi biçimindeki demirlerde kompozisyonu etkileyen öğeler olarak izlenir.

Figürler zıt renklerle birbirinden koparılmış, ard arda sıralanmış biçimdedirler. Üzerlerindeki giysiler ise o dönemi yansıtan izler taşımaktadır. Sanatçı bu tutumuyla izleyiciyi tarihi bir atmosfere taşımaktadır.

Resim 3.4. Kağrı

Resmin Sanatçısı: Şeref Akdik, **Resmin Adı:** Kağrı,

Resmin Boyutu:108x81cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya,

Resmin Tarihi :

Demirbaş Numarası : 211

Sıra Numarası	: 10
Giriş tarihi	: 24.12.1982
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim Heykel Müzesi
Eserin Müzeye ne suretle geldiği:	İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Şeref Akdik**'in “**Kağrı**” (Resim 3.4) adlı eserinde yine bir peyzaj resmiyle karşımıza çıkmaktadır. Sanatçı eserinde köy yaşantısından bir kesit sunmaktadır izleyicisine. Bu eserinde de pastel tonların kullanımı söz konusudur. Konu çalışmanın geneline hâkimken sanatçı bu sefer biraz daha detaylı bir biçimde ele aldığı eserinde açık koyuya dayalı espas kullanmıştır.

Kompozisyonda dikeyler ve yataylar oldukça dengeli biçimde kullanılmış, resme daha canlılık kazandırmaya çalışılmıştır. Figürleri ve duruşu da resme daha ritmik bir hava kazandırmıştır. Arka kısımda detaylara girmeyen sanatçı oran orantı kurallarına da dikkat etmiştir.

Resim 3.5. Peyzaj

Resmin Sanatçısı: Şeref Akdik, **Resmin Adı:** Peyzaj,

Resmin Boyutu: 47x40cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya

Resmin Tarihi :1943

Demirbaş Numarası : 210

Sıra Numarası	: 9
Giriş Tarihi	: 24.12.1982
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği: İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Şeref Akdik “Peyzaj”** (Resim 3.5) adlı çalışmasında gündüz saatlerinde bir sokağı ele almıştır. Eserde ince işlemeye yer vermeyen sanatçı renk seçiminde ise pastel tonları tercih etmiştir. Açık koyu değerler kullanılarak resme hacim kazandırılmıştır. Resimdeki yataylar dikeyler ve çapraz oluştura bilecek direksiyonlar kullanılmıştır. Bu durum resimdeki durağanlığı bozmak adına önemli bir ayrıntıdır.

Durağanlığı bozan diğer bir ayrıntı da figürlerin kullanış biçimidir. Sanatçı empresyonist (izlenimci) tavrıyla eserini ele alırken perspektifin varlığını da açıkça izleyiciye sunmaktadır. Kompozisyonda ağırlık merkezi sağa yaslanmış, bu kısımda istiflenmiş bir görüntü oluşturulmuştur.

Resmin bu alanındaki yoğunluğu sol taraftaki düz alan ile dengelemeyi de başarmıştır. Sanatçı gökyüzünü mavinin içinde beyazlarla, grilerle işleyerek eserden kopmasını önlemiş ve bir bütün olarak algılanmasını sağlamıştır. Sanatçı boyayı eritmeden fırça vuruşu ve renk tonlarıyla oluşturduğu bu çalışmasında resmettiği tarihi dokunun ruhuna uygun bir duyarlılıkla hareket etmiştir.

Resim 3.6. Natürmort

Resmin Sanatçısı: Şeref Akdik, **Resmin Adı:** Natürmort

Resmin Boyutu: 34x47cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1943

Demirbaş Numarası : 212

Sıra Numarası : 11

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı Şeref Akdik “Natürmort” (Resim 3.6) adlı çalışmasında ismi “natürmort” olsa da aslında bir “peyzaj” resmi olduğunu görmekteyiz. Bu büyük olasılıkla kayıt defterlerindeki yanlış kayıttan kaynaklanmaktadır. Bir önceki çalışmasında olduğu gibi gündüz saatlerinde bir sokağı ele almıştır. Eserde, pastel tonların kullanımı söz konusudur. Resmin genelinde renklerin açık koyu tonlarıyla karşılaşmaktayız.

Eserde sol taraftan gelen bir ışık dikkati çekmektedir. Resmin yüzeyi üçe bölmüş gibidir. Resmin tam ortasında yapıların üst üste ve art arda yerleştirilmesiyle resmin tam bu kısımdaki yığılmayı resmin alt kısmındaki düz alan ile dengelemeye çalışmıştır.

Bir bütün olarak ele alınan resim, durağan görünse de fırçanın kullanılışı, ışık ve gölge hareketleriyle resme daha ritmik bir atmosfer kazandırılmıştır. Kompozisyonda yataylar dikeyler kullanılmasında resme ayrıca bir hareketlilik kazandırması yönünde doğru bir yaklaşım olmuştur. Sanatçının bu eserinde yine tarihi bir atmosfer izlemekteyiz.

Maide AREL (d. 1907, İstanbul - ö. 1997), Ermeni asıllı ressam.1935 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'nin Nazmi Ziya-Hikmet Onat Atölyeleri'nden mezun olmuştur. 1945-50 yılları arasında Paris'te Andre Lhote, Fernand Leger ve Metsinger Atölyelerine devam etmiştir. Alliance Française'den diploma almıştır.

İlk kişisel sergisini 1951 yılında İstanbul'da açmıştır. Paris, Edinburg, Viyana gibi yerlerde karma sergilere katılmıştır. Viyana'da özel bir müzede eseri bulunmaktadır. Paris'te bronz madalya ve Clermont Ferrand'da grup büyük ödülünü kazanmıştır.

Sanatçı, ressam Mehmet Ruhi Arel'in gelini ve Şemsettin Arel'in eşidir. Türk resminde önemli bir yeri olan sanatçı 1997 yılında vefat etmiştir. Sanatçının yapıtlarında kendince kullandığı kübist üslup, sanat eleştirmenleri tarafından çok da başarılı bulunmamaktadır³⁹

Soyut resim alanında geometrik kompozisyon yöntemlerini zaman zaman başarıyla uygulayan bir çift Maide Arel, Şemsi Arel'dir. Oldukça yaşlı sanatçıların 1960'lardan sonra, soyut resim çalışmalarında eski Türk kaligrafi geleneklerini canlandıran yapıtları üzerinde ayrıca durulmaya değer.⁴⁰

³⁹ Maide Arel, Erişim tarihi:14 Ocak 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Maide_Arel

⁴⁰ Tansuğ, *Çağdaş Türk Sanatı*, s.181.

Resim 3.7. Çalılar-Çiçekler

Resmin Sanatçısı: Maide Arel, **Resmin Adı:** Çalılar Çiçekler,

Resmin Boyutu: 40x36cm **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 278

Sıra Numarası : 33

Giriş Tarihi : 1.7.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı Maide Arel'in "Çalılar Çiçekler" (Resim 3.7) adlı çalışması bir natürmort örneğidir. Sanatçının kendi yorumuyla ele aldığı bu kompozisyonda sıcak ve soğuk renkler birlikte kullanılmış açık koyuya dayalı bir espasla resme hareketlilik kazandırılmıştır.

Resimde sol taraftan gelen bir ışık kaynağı söz konusu iken vazodaki ışığın ve sağ tarafa düşen gölgenin varlığı resme form kazandırmıştır. Arka kısmın koyu kahve renkle düz bir biçimde, vazunun konulduğu yerin ise açık bir tonla boyanmış oluşu kompozisyonda üç farklı alan oluşmasını sağlamıştır. Bu alanların düz bir biçimde boyanmış olmasıyla da resmin arka kısmında fon oluşturulmuştur. Bu sayede çiçeklerde ön plana çıkarılmıştır.

Sabri BERKEL, 1909'da Üsküp' de doğdu ilk ve orta öğrenimini doğduğu şehirde yaptıktan sonra, Belgrad Akademisi'nde sanat öğrenimi gördü. Floransa Akademisi'nin Prof. Felice Carena atölyesinde çalıştı.(1926-1935) Bu arada Carena Galibeo Chini Celestino Celestini'den dersler aldı. Türkiye'ye yerleşince Güzel Sanatlar Akademisi öğretim üyeliğine atandı (1935). 1977'de emekli oluncaya kadar bu görevde çalıştı. Kuruluşundan bir süre sonra "D Grubuna katıldı. Sao Paulo Bienalleri (1967-1969) Çağdaş Türk Sanatları Sergisinde (Viyana 1960-1964)sergi komiserliklerinde bulundu. "Eski Türkiye ve Bugünkü Türkiye Resmi" (Paris-Cernuschi Müzesi) sergisine katıldı (1964). Ayrıca Amsterdam (1948), Atina (1951), Brüksel, Paris, Viyana'daki "Çağdaş Türk Sanatı" sergilerinde resimleri yer aldı. En tanınmış eserleri şunlardır: Taksim meydanı, Simitçi, Kubbeler, Tütün."Beli bir figüratif aşamayı izleyen çalışmaları içinde, Sabri Berkel'in soyut leke fantezisine anlamlı boyut zenginlikleri kattığını görmekteyiz.⁴¹

Görüş ve üslubunu grup dağıldıktan sonra bulmuştur. Güzel Sanatlar Akademisi öğretim üyeliği sırasında gerçekçi, titiz çalışmalarını 1940'lı yılların ortasında bırakmış; daha renkçi ve özgür bir üsluba yönelmiştir. Sabri Berkel'in yapıtlarında görülen, soyut öğelerin birleşimindeki uygunluk, biçim ve renk düzeni modern sanat içinde ayrı bir yere sahiptir. Berkel'in fresk ve gravür çalışmaları da bulunmaktadır.⁴²

⁴¹ Tansuğ. Çağdaş Türk Sanatı s.378.379.

⁴² Özdemir, Anadolu Halk Kültüründe Resim, Heykel ve Müziğin Yeri, Önemi, s.142.

Resim 3.8. Gravür

Resmin Sanatçısı: Sabri Berkel, **Resmin Adı:** Gravür

Resmin Boyutu: 31x46cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Gravür

Resmin Tarihi :1946

Demirbaş Numarası : 203

Sıra Numarası : 2

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı Sabri Berkel' in "Gravür" adlı çalışmasında renkçi, soyut öğelerin birleşimindeki uygunluk, biçim ve renk düzeni modern sanat içinde ayrı bir yere sahiptir. Eserin ön arka iliklisini oluşturan tam ortadaki siyah renkteki biçimin varlığıyla sağlanmaya çalışılmıştır. Eserinde dikey hareketlerle oluşturulan yüzeyde yalın etki görülmektedir. Resmin arka kısmının iç içe üç farklı renkle boyanmış oluşu(siyah, kahve, krem) resmi üç farklı resim varmış gibi algılamamıza sebep oluyor; biçimlerin ele alınmasıyla eserde iki boyutlu bir etki oluşturulmuştur. Bütün bu yalın derinliği

olmayan iki boyutlu eserde herhangi bir ışık kaynağına da yer verilmemiştir. Biçimler tek renkle boyanmış ışık ve gölge renk oyunları ile sağlanmaya çalışılmıştır

Aslan GÜNDAŞ, (1914, İzmir - 2000, Ankara)1953'te Kara Harp Okulundan, 1954'te ABD Piyade Okulundan, 1960'da Chicago Üniversitesinden mezun oldu. 1958'de askerlikten ayrıldı, iki yıl Amerika'da hastane idareciliği yaptıktan sonra uzun yıllar Hacettepe Çocuk Hastanesi Müdürlüğü görevinde bulundu.

Aynı zamanda Hastane idareciliği Okulunda öğretim görevlisi olarak çalıştı ve bu görevinden 1979 yılında emekli oldu. "Resimle olan ilişkim çocukluk çağlarıma kadar uzanır. Ancak resim dünyasının gerçek kapılarını bana ilk defa aralayanlar değerli iki sanatçı Cemal Bingöl ve Eşref Üren oldu." diyen sanatçının Devlet Sergilerine ve DYO Sergilerine eserleri kabul edildi. 1973, 34. Devlet Resim ve Heykel Sergisi "Başarı Ödülünü kazandı."⁴³

Resim 3.9. Kuşlar ve Pembeli Kız

Resmin Sanatçısı: Aslan Gündaş, **Resmin Adı:** Kuşlar ve Pembeli Kız

Resmin Boyutu: 70x82cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

⁴³ *Aslan Gündaş*, Erişim tarihi: 12 Ocak 2012, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=526

Resmin Tarihi	: 1985
Demirbaş Numarası	: 267
Sıra Numarası	: 22
Giriş Tarihi	: 01.07.1986
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Aslan Gündaş**'ın "**Kuşlar ve Pembeli Kız**" (Resim 3.9) adlı eserinde dikey hareketlerle oluşturduğu yüzeyde yalın etki görülmektedir. Resmin arka kısmının üç farklı renkle boyanmış oluşu resmi üç farklı resim varmış gibi algılamamıza sebep oluyor; biçimlerin ve figürün ele alınmasıyla eserde iki boyutlu bir etki oluşturulmuştur. Bütün bu yalın derinliği olmayan iki boyutlu eserde herhangi bir ışık kaynağına da yer verilmemiştir. Biçimler tek renkle boyanmış ışık ve gölgeye yer verilmeden resmedilmiştir.

Resmin üst kısmındaki kuşların farklı duruşlar sergilemesi durağan olan bu resme az da olsa hareketlilik kazandırmak adına doğru bir biçimde ele alınmıştır. Sanatçı Aslan Gündaş'ın eserinde imgesel bir masal dünyası ayrıca masal öğeleri görünümünde fantastik bir kompozisyon söz konusudur.

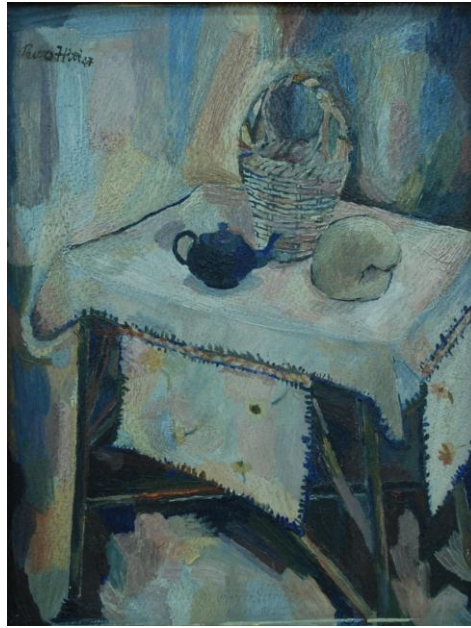
Ali Rıza HİTİ, Sanatçı 1914 te gemlikte doğdu. İlköğrenimini orada yaptı. Sonra İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi ve Gazi Eğitim Enstitüsünde eğitimini sürdürdü.1952-53 arasında Münich Güzel Sanatlar Akademisinde öğrenim gördü. İzmir eğitim enstitüsü ve İzmir Kız Lisesinde öğretmenlik yaptı. Realist kübik ve figüratif soyuta meyilli bir görüş içinde çalışıyor ⁴⁴

İlk sanat feyzini burada resim öğretmeni olan Şevket Dağ'dan aldı. Onun teşviki ile bir süre Güzel sanatlar Akademisi'nde; Çallı Atölyesi'nde çalışmıştır. 1936 yılında Gazi Eğitim ve Terbiye Enstitüsü Resim-İş Bölümüne girdi. Birçok okullarda Resim-İş Öğretmenliğini başarıyla yürüttü, İzmir Eğitim Enstitüsü Sanat Tarihi öğretmenliği

⁴⁴ Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, Envanter Defteri, Demirbaş Bilgiler, s.5.

yaptı 1952-1953 yılları arasında Münih Güzel Sanatlar Akademisi'nde çalıştı. İzmir, İstanbul ve Ankara'da özel sergiler açan sanatçı, başta Devlet Resim ve Heykel sergileri olmak üzere karma sergilere de eserler verdi. Memleket gerçeklerine eğilen ve bizim olan form ve renkleri arayan bir çaba içine girdi ve bu yönü ile dikkat çekti. Hiti'nin form yönü ile doyurucu heykel çalışmaları da bulunmaktadır.

Ali Rıza Hiti'nin eserlerinin birçoğu Türkiye genelinde bazı Resim ve Heykel Müzelerinde bulunmaktadır. Ancak birçok eserinin halen nerede olduğu bilinmemektedir. (Sözgelimi: Karşıyaka'dan İzmir) Bilinenler arasında, mukavva üzerine yağlı boya olarak yapılan bir natürmort İzmir Resim Heykel Müzesi'nden 24.12.1982 yılında Erzurum Resim ve Heykel Müzesi'ne devredilmiştir. Tablo 27x35 cm ebadında olup; pembe renkli örtülü küçük bir masa üzerinde, ortada bir sepet, önünde solda lacivert renkli bir çaydanlık, sağında kabağa benzer bir şekil vardır. Pembe renklerle armonize edilmiş bir resimdir. Ali Rıza Hiti 1987 yılında hayatını kaybetmiştir.⁴⁵

Resim 3.10. Natürmort

⁴⁵ Ali Rıza Hiti, Erişim tarihi: 18 Ocak 2012
http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=2442

Resmin Sanatçısı: Ali Rıza Hiti, **Resmin Adı:** Natürmort

Resmin Boyutu: 27x35cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi :1914

Demirbaş Numarası : 205

Sıra Numarası : 4

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Ali Rıza Hiti**'nin "**Natürmort**" (Resim 3.10) adlı çalışmasında masanın hareketiyle diyagonal bir kompozisyon oluşturmuş, masa örtüsü ve arka fondaki renkler çalışmaya hareketlilik katmıştır.

Soğuk renklerdeki ağırlık sanatçının ruh halini yansıtmış, pastel tonların kullanımı resimde daha lirik bir etki bırakmıştır. Arka plandaki renklerin varlığı çalışmayı mekândan koparmamış, ayrıca resimde iki boyutlu bir anlayış oluşturmuştur. Resimde çapraz, yatay diyagonallerin kullanılmış olması denge unsurunun da göz ardı edilmediğinin göstergesidir.

Hasan KAVRUK, "(25 Şubat 1918 - 29 Ocak 2007 İstanbul), Türk ressamı ve eğitimcisi. Çağdaş Türk resim sanatında lirik soyutlamacı anlayışın öncülerinden olan ressam, Modern Figüratif akımın en ısrarlı icracı ve takipçilerindedir. 1918 yılında şimdi Antalya'ya o zaman Konya ya bağlı Akseki ilçesinde dünyaya gelen Hasan Kavruk, Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümünden mezun olduktan sonra birkaç yıl resim öğretmenliği yapmış. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 1947 yılında Paris'e resim eğitimine gönderilmiştir. Paris'te André Lhote Akademisinde iki yıl, sürekli olarak André Lhote ile çalışmış, bu esnada Paris Güzel Sanatlar Akademisi'nde Fresk atölyesine de devam ederek Profesör Duco De La Haille'in yönetiminde Fresk ihtisası yapmış; bundan başka, soyut sanatın esaslarını öğrenmek için de Jean Lombard atölyesine devam etmiştir.

Dört yıl süreyle Eğitim Enstitüsü'nde Resim öğretmenliği yaptı ve bu arada birçok resim öğretmeni yetiştirdi. 1953 yılından başlayarak 1965 yılına kadar Milli Eğitim Bakanlığı Genel Müfettişliği görevini yürüttü. Kurucularından olduğu ve 1965 yılından beri öğretim üyesi olarak çalıştığı İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu (şimdiki adıyla Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi)'ndeki görevinden 1982 yılında emekli oldu. Sanatçı, 29 Ocak 2007 hayatını kaybetti. Hasan Kavruk, soyutçu sanat anlayışını renk tonlarının karşılıklı ilişkileri ve birbirini tamamlayıcı değerleri açısından uygulayan yapıtlarında, özgür ve serbest bir sanatçı yorumunu gündeme getirir.”⁴⁶

“Hasan Kavruk’un 1960’lardan sonra, soyut resim çalışmalarında eski Türk kaligrafi geleneğini canlandıran yapıtları, figür ve peyzaj eğilimlerini de belirginleştirmiştir.”⁴⁷

Resim 3.11. Kompozisyon

Resmin Sanatçısı: Hasan Kavruk, **Resmin Adı:** Kompozisyon

Resmin Boyutu: 113x92cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi :1961

Demirbaş Numarası : 216

⁴⁶ Hasan Kavruk, Erişim tarihi: 20 Şubat 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Hasan_Kavruk

⁴⁷ Özdemir, *Anadolu Halk Kültüründe Resim, Heykel ve Müziğin Yeri, Önemi*, s.180.

Sıra Numarası	: 15
Giriş Tarihi	: 24.12.1982
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim Heykel Müzesinde
Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği	: İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Hasan Kavruk**'un "**Kompozisyon**" (Resim 3.11) adlı çalışmasında günlük yaşamdan bir sahne betimlenmiştir. Renk olarak soğuk renkler; mavinin açık-koyulu tonları kullanılarak beyaz ile aydınlatılıp resmin tümüne uygulanmıştır. Yer yer kahve ve yeşiller de resme daha gerçekçi bir görünüm kazandırmıştır.

Yelkenlerdeki diklik gemilerdeki yatay ve dikey diyagonallerle desteklenmiş ve resme hareketli bir ortam oluşturmuştur. Çalışmanın ön-arka, açık-koyu ilişkisi tam olarak ifade edilemese de perspektif kuralları ihmal edilmemiş ayrıca tuvalin sağ tarafından gelen ışık kaynağı da figürlere ve yelkenlere yansıtılarak hissettirilmiştir. Öndeki figür ve balıklardaki işlemlerin varlığı diğer figürde işlenmiş olması kompozisyonu da tamamlar niteliktedir.

Boya eritilerek fazla detaya girilmeden oluşturulan bu çalışmada sanatçısına has bir yorum görülürken aynı zaman da 'izlenimciler' den izler taşımaktadır. Sanatçı gökyüzü ve denizi ortadaki şehir görünümüyle birbirinden ayrılmış figürler beyaz tonlarla aydınlatılmıştır.

Mustafa ESİRKUŞ, "(1921-1986)İstanbul'da doğdu.1948'de Güzel Sanatlar Akademisi Resim bölümünü bitirdi. Bedri Rahmi Atölyesinden mezun oldu Akademi'de öğrenci iken on arkadaşıyla birlikte "On'lar Grubu"nu kurdu. 1965'te Akademi birincilik ödülünü kazandı. Gemlik Lisesi 'nde bir süre öğretmenlik yaptı. Resmin yanı sıra heykel dalında da yapıtları bulunmaktadır.⁴⁸

Denizden ağ çeken balıkçılar konusu çevresinde yoğunlaşan resimlerinde, koyu mavi ve gri tonları egemendir. Figürü biçim-bozma estetiği yönünde değerlendirdiği resimleri, yöresel konulara yönelik çabaların gelişmesinde etkili olmuştur. 1989 da

⁴⁸ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, s. 226.

*İstanbul'da vefat etmiştir.*⁴⁹ Sanatçı, Esirkuş' un resimlerin deki esin kaynağı, Anadolu yaşamı ve halk oyunları olmuştur.

Resim 3.12. Manzara

Resmin Sanatçısı: Mustafa Esirkuş, **Resmin Adı:** Manzara

Resmin Boyutu: 130x90cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Baya

Demirbaş Numarası : 213

Sıra Numarası : 12

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Mustafa Esirkuş**'un “**Manzara**” (Resim 3.12) adlı eserinde ressam tuvali üçe bölmüş iki ton üst üste kullanarak tam ortasına gelecek şekilde yorumlamıştır. Soyutlamaya gidilmiş olan bu çalışmada kolaj, yağlı boya ve kazıma tekniği bir arada kullanılmıştır. Eserde sağdan gelen bir ışık kaynağını görülürken, yarı soyutlama olan bu eserde, dikkatli bakıldığında dört farklı biçimde yorumlanmış figürlerin varlığını da görüyoruz.

Detaylar ele alınmadan resmedilen bu çalışmada renklerin yoğunluğu sıcak-soğuk, açık-koyuya dayalı, kendi içinde espas kaygısıyla oluşturulmuştur. Sanatçının bu yorumunda Anadolu'ya dair izler olduğunu görmek mümkündür. Resimde olabildiğince

⁴⁹Mustafa Esirkuş, Erişim tarihi: 20 Ocak 2012, <http://www.webressam.net/mustafa-esirkus.html>

durağan bir atmosfer izlense de sarıların, turuncu ve mavilerin kullanılması resme canlılık kazandırmıştır. Yer yer beyazın grileştirilerek kullanılmış olması gözün resim yüzeyinde gezinmesine yardımcı olmaktadır.

Mehmet YÜCETÜRK “(1921-1992)Bolu’da doğdu. 1947’de İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’ni bitirdi. 1965’de Fransa ve Almanya’da sanat çalışmalarında bulundu. Bolu Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğü yaptı. 6, 7, 8, “Monaco Uluslararası Kültür Şenlikleri’nde Başarı Ödülü, T.B.M.M. Egemenlik ve Barış Yarışması’nda 1.lik ve 2.lik ödüllerini aldı.”⁵⁰ Resimleri, kırsal kesimleri konu alan peyzajları, gözlem ve izlenimler üzerine oluşturulmuştur.

Resim 3.13. Köy Yolu

Resmin Sanatçısı: Mehmet Yüçetürk, **Resmin Adı:** Köy Yolu

Resmin Boyutu: 73x100, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1972

Demirbaş Numarası : 270

Sıra Numarası : 25

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

⁵⁰ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, s.241.

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Mehmet Yüçetürk**' ün '**Köy Yolu**' (Resim 3.13) adlı peyzajında bir köy görüntüsü resmedilmiştir. Bu dingin bir atmosferde köy yaşamına kuş bakışıyla kompozisyon kurgulanmıştır. Sanatçı resimde üst karşı cepheden sahneye bakmış, huzurlu sakin hayatı içerik olarak ön plana çıkarmıştır.

Ağırlıklı olarak soğuk pastel renklerin hâkim olduğu çalışmada sanatçı sıcak renkleri detaylarda da olsa göz ardı etmeyerek eseri canlı tutmayı başarmış karelere ayırarak farklı bir görünüm elde etmiştir. Renklerdeki açık-koyu ilişkisiyle derinlik etkisi izleyiciye sunulmuştur. Sanatçı yatay, çapraz, dikey diyagonallerden de faydalanmış resme hareketlilik kazandırmıştır.

Fetih KAYAALP, "1923'de Ezine'de doğan Fethi Kayaalp, İlköğretimini Bozcada' da, orta öğretimini Çanakkale'de tamamladı. 1940 yılında Güzel Sanatlar Akademisi'ne girdi. Nurullah Berk, Cemal Tollu ve Zeki Kocamemi ile çalıştı. Bu arada Sabri Berkel ve Leopold Levy ile gravür çalışmalarını sürdürdü ve 1947'de Nurullah Berk Atölyesi'nden mezun oldu.1952'de Sağlık Bakanlığı ressamlığına atanan Fethi Kayaalp daha sonra Kastamonu ve Bolu Liseleri ile Bursa Eğitim Enstitüsü'nde resim öğretmeni olarak çalıştı. 1966'da Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Gravür Atölyesi'ne öğretim üyesi olarak atandı. 1981'de kendi isteğiyle emekliye ayrıldı.1987'de Kayaalp Sanat Galerisi Danışmanlığını yaptı. Halen serbest ressam ve restoratör olarak çalışıyor."⁵¹

⁵¹ *Fethi Kayaalp*, Erişim tarihi: 20 Haziran 2011,
<http://www.kenthaber.com/marmara/canakkale/ezine/Kimdir/iz-birakan/fethi-kayaalp>
<http://sanatkop.com/index.php/fethi-kayaalp/>

Resim 3.14. Gravür

Resmin Sanatçısı: Fetih Kayaalp, **Resmin Adı:** Gravür

Resmin Boyutu: 35x30cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Gravür

Resmin Tarihi : 1964

Demirbaş Numarası : 204

Sıra Numarası : 3

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Fetih Kayaalp**'in "**Gravür**" adlı eserinde soyutlama dozajı yüksek bu çalışmada yüzey puantilis anlayışla siyah, sarı, grinin kullanılmasıyla oluşturulmuştur.

Resmi ele alış biçimi de kompozisyonun orta kısmında renklerin iç içe yerleştirilerek oluşturduğu biçimlerde soyutluktan koparılmaya çalışılmış gibidir. Resmin genelinde lirik bir atmosfer hâkimdir.

Temuçin ÇEVİREN, “1924 yılında İzmit'te doğdu. Küçük yaşlardan itibaren sanatın hemen her kolunda çalışmalar yaptı. Resim çalışmalarına özellikle son on beş yılda ağırlık verdi. Değişik kamu kuruluşlarında çalıştıktan sonra 1954 yılında Dışişleri Bakanlığı'nın Atina, Paris, Brüksel, Tahran, Bükreş ve Rodos gibi dış misyonlarında ve merkez birimlerinde değişik görevlerde bulundu. Özellikle yurt dışı misyonlarda görev yaptığı sırada birçok sergiye katıldı. Yurt içinde ayrıca, Dışişleri Mensupları Eşleri Dayanışma Derneği'nin iki sergisine, Ormancılar Cemiyeti sergisine. As grubu üyesi olarak karma sergilere, Lioness Derneğinin bir sergisine katıldı.

Bunun dışında Devlet Resim ve Heykel yarışmalarının 46 ve 47'incilerine katıldı ve eserleri sergilenmeye değer bulundu. 1986 yılında Ankara Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde ilk kişisel sergisini açan Çeviren' in yurt içinde ve dışında birçok Özel ve resmi koleksiyonun yanı sıra Devlet Güzel Sanatlar Müzesi'nde eserleri bulunmaktadır.

Temuçin Çeviren' in eserleri insanların yeşile duyduğu özlemi en iyi bir biçimde vurgulamaktadır. Çevremizi saran beton yığınları arasında bir avuç yeşili ne denli özlediğimizi, engin bir doğa sevgisi ve duygusunu Çeviren in tuvalinde hissedebilmek güzel bir haz verecektir”.⁵² Sanatçının Müze’de iki eseri bulunmaktadır.

Resim 3.15. Aktaş Mahallesi'nden Görünüm

⁵² Temuçin Çeviren, Erişim tarihi: 01 Şubat 2012, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=2&modPainters_artistDetailID=2228

Resmin Sanatçısı: Temuçin Çeviren, **Resmin Adı:** Aktaş Mahallesinden Görünüm

Resmin Boyutu: 68x91cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1982

Demirbaş Numarası : 274

Sıra Numarası : 29

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde Sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Temuçin Çeviren**'in "**Aktaş Mahallesinden Görünüm**" (Resim 3.15) adlı eserinde olduğu gibi engin bir doğa sevgisi ve duygusunu hissederek bu peyzaj türünde karşımıza çıkmaktadır.

Resimde sağ taraftan gelen bir ışıpta söz konusudur. Sanatçının gündüz vaktinde sakin ve durağan bir mahalleden alıntı yaptığı eserin de mavi, yeşil ve kahverenginin kullanımı yoğunken az da olsa soğuk ve sıcak renklerden de yararlanmış. Üç bölüme ayrılmış gibi izlenen resmin tam ortasında yatay biçimdeki yığılma hareketi dinamik bir etki kazandırmış, resmin durağanlığını da kısmen bozmuştur.

Sol taraftaki evin balkonundaki figür kompozisyona hayata dair bir etki kazandırmış çamaşırların asılı oluşu daha çok yaşanmışlık katarak resmedilmiştir. Sanatçı resimde, gördüğü manzarayı en ince ayrıntısına kadar işlemiştir.

Gökyüzünün tek renk mavi olarak kullanımı resmin alt kısmındaki diğer renkleri karşımıza daha belirgin bir biçimde izlenmesini sağlayan sanatçı, doğaya olan sevgisini tuvalinde titiz bir işçilikle izleyiciye sunmaya çalışmıştı.

Resim 3.16. İzmit'te Çingenerler

Resmin Sanatçısı: Temuçin Çeviren, **Resmin Adı:** İzmit'te Çingenerler

Resmin Boyutu: 90x96cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1982

Demirbaş Numarası : 275

Sıra Numarası : 30

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Temuçin Çeviren**'in "**İzmit'te Çingenerler**" (Resim 3.16) adlı eserinde manzara resmiyle karşımıza çıkmaktadır. Sanatçı yemyeşil bir alanda yaşama dair bir kesitle karşılaşmaktadır izleyiciyi. Peyzaj tadında bu resimde renkler olabildiğince aza indirilmiş, açık koyunun yaratığı akıcı bir anlatım söz konusudur. Resmin genelinde yatay duruş söz konusu olurken, ayrıca yatay bir biçimde iki kısma ayrılmış, alt kısmında yeşilin hâkimiyetinde açıklı koyulu vurgular yapılmış üst kısmı yani gökyüzünü oluşturan kısım yer yer açıklı koyulu mavinin tonlarıyla karşımıza çıkmaktadır.

Ağaçların varlığı resimde yatay durağanlığı bozmakta ve daha ritmik bir hareket kazandırmaktadır. Arkadaki küçük evler izleyiciye şehirden uzak sakin bir atmosferin varlığını vurgulamaktadır. Asıl konunun anlatıldığı resmin tam ortasındaki insan ve hayvan figürleri yaşama dair izleri sunmaktadır. Bu kısımdaki sıcak renklerde esere ismini veren yaşamı daha belirgin biçimde izlememize yardımcı olmuş eşyalardaki sıcak renklerle de anlatılmak istenen konuya vurgu yapılmıştır aynı zamanda kompozisyondaki sadeliğini az da olsa bozmuştur. Bu eserde de fotoğraf etkisinden tamamen kurtulamamıştır.

Lütfü GÜNAY, “1924Çanakkale’de doğdu. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’ni bitirdi. Bir süre Paris’te Fernand Leger’in Atölyesi’nde çalıştı. 1951’de Ankara’ya yerleşti. “ Türkiye Ressamlar Cemiyeti”nin, “Ankara Ressamlar Birliği”nin ve “Ankara B.R.H.D.”nin kurucularındandır.”⁵³

“1951-1980 yılları arasında Ankara’da grafiker olarak çalıştı. 1992 yılından itibaren Ankara’daki özel atölyesinde çalışmalarını sürdürmektedir. Lütfü Günay, Türk resminde ilk soyut denemeleri gerçekleştiren sanatçılardan biridir. Uzun süre karışık teknik uygulamaları benimseyen Lütfü Günay; lekesele geçişlere dayalı etkili soyut kompozisyonlar üretmiştir. Sanatçının son dönem çalışmaları; soyutlama disiplini çağrıştıran lekeci duyarlılığı ve dışvurumcu karakteri baskın olan peyzajlardan oluşmaktadır.”⁵⁴

⁵³ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, s.228.

⁵⁴Lütfü Günay, Erişim tarihi: 30 Aralık 2011, <http://sanalmuze.tcmb.gov.tr/sanalmuze/tr/sanat-koleksiyonu/s/1020/LUTFU+GUNAY>

Resim 3.17. Kayaçta Hüseyin Gazi Dağı

Resmin Sanatçısı: Lütfü Günay, **Resmin Adı:** Kayaçta Hüseyin Gazi Dağı

Resmin Boyutu:40x51, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Pastel Boya, Karışık Teknik

Demirbaş Numarası : 284

Sıra Numarası : 39

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne suretle geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Lütfü Günay**'ın **Kayaçta Hüseyin Gazi Dağı**" (Resim 3.17) adlı eserinde biçimsel deformasyonla Günay; kendine has yorumunu ortaya koymuştur. Renkler karıştırılıp grileştirilerek gökyüzünde sisli bir görünüm oluşturmuş, adeta kasvet tüm resmi kaplamıştır. Kullanılan pastel tonlar eserde yer yer sıcak ve soğuk renklerin uygulanışıyla birlikte durağan olan boyanın sürülüş biçimiyle hareket kazandırılmıştır.

Bahattin AKAY “1925 Erzurum doğumlu,1953’ de G.S. F. Resim iş bölümünü bitirdi.1973-1979 yılları arasında Ankara Devlet Mimarlık Akademisinde Uzman olarak çalıştı.1973-1977 yılları arasında G.S. F. Resim-İş bölümünde Öğretmenlik yaptı. Daha sonraki yıllarda Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünde başyardımcılık görevini sürdürdü.1981 de emekli oldu. Manzara resmine odaklanan sanatçı Orta Anadolu’nun kültürünü pastel tekniğiyle yansıtmış, çalışmalarında açık-koyu dengesini dengeli oturtup dingin görüntüleri konu almıştır”.⁵⁵

Resim 3.18. Manzara

Resmin Sanatçısı: Bahattin Akay, **Resmin Adı:** Manzara-2

Resmin Boyutu: 46x61cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 272

Sıra Numarası : 27

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin müzeye ne suretle geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzeye sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

⁵⁵ Bahattin Akay, Erişim tarihi: 10 Aralık 2011

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=527

Bahattin Akay'ın “ **Manzara 2**” (Resim 3.18) adlı eserinde yatay diyagonallerle oluşturulan bu kompozisyona sahip bu resim de sanatçı Cezanne 'nın sanat anlayışıyla bağdaşmış geometrik istiflenerek biçimlendirilmiş diyebiliriz.

Pastel ve renk değerleri düşürülmüş, şiddeti azaltılmış tonlar kullanılmıştır. Resim açık koyu düzeni sağ ön kısımdan başlayıp arka sağa doğru ilerleyen çapraz bir diyagonal üzerinde istiflenmiş koyu ve çarpıcı renkler, resmin hareketli alanını oluştururken, diğer çaprazda kalan üst kısımda çok daha açık ve yalın; dingin alanı oluşturmaktadır. Perspektif birbirini tekrar eden biçimlerin art arda sıralanışı ile elde edilmiştir.

Sanatçını fırça sürüşünde sulu sepken boya kullandığı anlaşılmaktadır. Işık nerdeyse kaynağı olmayan bir durumda ancak bir gündüz vakti, önde duran çatısız yapı etraftaki soyutlanmış ağaçlar, tarlalar, sanatçının kendi ruh dünyasıyla da birleşip doğanın o anki durumunun betimlendiği resim, sıcak armoni bir yapıya sahip olmuştur.

Mustafa ASLIER “1926'de Bulgaristan'ın Kırcaali kasabası, çatlaklar köyünde doğdu. İlkokulu doğduğu yerde bitirerek, Türkiye'ye göç etti. Bursa'da ortaokulu, Balıkesir'de Necatibey ilk öğretmen Okulu'nda liseyi okudu Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim İş Bölümü'nde öğrenim gördü (1946-1949). Bursa da Refik Epikman, Melik Aksel, Şinasi Barutçu gibi öğretmenlerden ders gördü. Matbaa meslek lisesini öğretmenliğine atandı ve ilk taş baskı çalışmalarını burada başladı.1953-1958 yılları arasında, Millieğitim bakanlığınca gönderildiği Almanya'nın Münih ve Stuttgart kentlerinde grafik öğrenimi gördü. Yurda dönünce Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda Grafik Sanatlar Bölümü öğretim üyesi oldu. Aynı kurumda yöneticilik de yaptı. Yurt içinde ve dışında çeşitli sergiler açan ve sergilere katılan Aslier,1973'te Türkiye Cumhuriyeti'nin 50.Kuruluş Yıldönümü Sergisi'nde Cumhuriyet Ödülü'nü, 1974'de Devlet Resim ve Heykel Sergisi'nde başarı ödülünü kazandı. “Geometrik bir şema üslupçuluğu ile gravür tekniğine yaklaşan Mustafa Aslier, bu dalın geleneksel işlevine uygun düzenlemeler gerçekleştirmeye özen gösteriyor.”⁵⁶

“Türkiye'de gravür alanındaki çalışmalar, taş baskıların yaygınlaştığı XIX. yüzyıla kadar iner. Daha sonra akademi atölyelerinde linoleum ve çinko kazıma yanında, litografi (taş baskı tekniklerine de yer verilmiştir. Bu alanda öğretim

⁵⁶ Tansuğ, Çağdaş Türk Resmi, s.386.

işlevlerini yürütenlerin başında Sabri Berkel gelir. Bu alanlarda onu izleyenlerden biri, Tatbiki Güzel Sanatlar okulunun başlamasından sonra, gravür atölyesini yöneten Gazi Eğitim Enstitüsü çıkışlı ve Almanya 'da da eğitim görmüş olan Mustafa Aslier'dir Aslier, gravür çalışmalarında daha çok figüratif istif düzenlemelerine yönelmiştir. Gravür (özgün baskı) alanında etkinliği olana sanatçıların bir bölümü İstanbul, bir bölümü de Ankara ve İzmir'de toplanmışlardır.1980 yılında özgün baskı İstanbul sanatçıları grubunu oluşturan üyeler, gravür teknikleriyle resim sanatının yaygınlaşmasını da göz önüne alana çalışmalarını bireysel olarak sürdürmektedirler. Aralarında özellikle özgün baskı (gravür) alanında çalışanlar olduğu gibi taval ressamlığında başarısı olanlar bulunmaktadır. Bu alanda çalışan ve uzmanlaşan sanatçı, Fethi Kayaalp'tir. Fakat genellikle resim sanatçılarının pek çoğu baskı-resim tekniklerine ilgi gösterir ve bu alanda çalışırlar.”⁵⁷

Resim 3.19. Sanatçı Filozof

Resmin Sanatçısı: Mustafa Aslier, **Resmin Adı:** Sanatçı Filozof

Resmin Boyutu: 45x56cm **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Gravür

Resmin Tarihi :1963

Demirbaş Numarası : 202

⁵⁷ Tansuğ, *Çağdaş Türk Resmi*, s.309.

Sıra Numarası	: 1
Giriş Tarihi	: 24.12.1982
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği: İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Mustafa Asher**' in “**filozof**” (Resim 3.19) adlı eserinde Gravür baskı tekniğiyle izleyicisiyle buluşmakta Kompozisyonu tümünü kaplayan soyut bir figür, siyahla transparan bir biçimde kapatılmış alt katında mavi renk üst kısımda tek renk olarak kullanılmış olması gökyüzü gibi algılamamıza neden oluyor. Eserde herhangi bir ışık kaynağı bulunmazken figürün eleri ve sol üst kısımdaki yuvarlak form un açık tonlarda oluşu bu rengi farklı kısımlara da taşımış olması da açık koyu dengesini göz ardı etmediğini göstermektedir. Eserin üst kısımdaki dikey hareketliliği alt kısımda siyah ve mavinin dağılmasıyla elde edilen yatay ve dingin alan karşılamakta.

Halis ÜSTÜNDAĞ, “(1926- 1991) Merzifon’da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini tamamladıktan sonra, 1949’da, Kara Harp Okulu’ndan Harita Subayı olarak mezun oldu.1951’de Topçu Okulu’nu,1952’de de Harita Yüksek Teknik Okulu’nu bitirdi. Harita Genel Müdürlüğü’nde Topografya ve Fotogrametri şubelerinde görev yaptı. Resme karşı büyük ilgi duyunca, Eşref Ürenden resim dersleri aldı. Ankara Güzel Sanatlar Cemiyeti üyesi oldu. Cemiyetin açtığı karma sergiler katıldı. Sanatçı, ayrıca fotoğrafçılığa da büyük ilgi duyuyordu.”⁵⁸

⁵⁸ Halis Üstündağ, Erişim tarihi: 17 Ağustos 2012, http://www.ahmetakyol.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1807&Itemid=70

Resim 3.20. Balıkesir Ovasından

Resmin Sanatçısı: Halis Üstündağ, **Resmin Adı:** Balıkesir Ovasından

Resmin Boyutu: 85x71cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1984

Demirbaş Numarası : 286

Sıra Numarası : 43

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim ve Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Halis Üstündağ**'ın "**Balıkesir Ovasından**"(Resim 3.20) adlı eseri peyzaj örneğidir. Pastel tonların hâkim olduğu bu resimde fırça serbest kullanılmış ve bazı yüzeylerdeki bitmemişlik etkisi izleyici de daha akıcı ve dinamik bir etki bırakmıştır. Boyaların kullanımı ile renkleri grileştirilerek sürülmesi resimde kasvetli ve soğuk bir atmosfer oluşturmuştur.

Eserde gökyüzü ve altı kısımlar birbirinden koparılmamış, bir bütün halinde izleyiciye sunulmuştur. Yer yer sıcak renkler kullanılarak resme çarpıcı bir özellik kazandırılmıştır. Sağ tarafa yaslanmış olan ev bu manzara resminde yaşama dair bir izi

simgeler niteliktedir. Fırçanın kullanımıyla resimde yer yer biçimler de oluşturulmuştur. İzlediğimiz bu resim soyuta yakın bir peyzaj örneğidir

Hüseyin YÜCE, “1928 Kütahya'nın Göveççi köyünde doğdu. Naif ressamlarımızdandır. Yağlıboya resimle ressam Necati Astarcioğlu vasıtasıyla tanıştı. Yurt içinde ve dışında açtığı sergilerde büyük ilgi gördü, ödüller kazandı. Köyünde yaşamakta ve doğada resim yapmaktadır”.⁵⁹

“Hüseyin Yüce, figürsüz köy peyzajlarına, özellikle ön plana koyduğu değişik ağaç motifleriyle belli bir anlam derinliği kazandırır”.⁶⁰

Resim 3.21. Peyzaj

Resmin Sanatçısı: Hüseyin Yüce, **Resmin Adı:** Peyzaj

Resmin Boyutu: 50x70cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 270

Sıra Numarası : 25

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

⁵⁹ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, s.241.

⁶⁰ Özdemir, *Anadolu Halk Kültüründe Resim, Heykel ve Müziğin Yeri, Önemi*, s.175.

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Hüseyin Yüce**'nin "**Peyzaj**" (Resim 3.21) adlı çalışmasında canlı renkleri ön planda tutmuş resmin sağ ön kısmında yaptığı mor renkteki ağaçla derinlik etkisi kazandırılmaya çalışılmıştır. Eserdeki detaylar çarpıcı bir şekilde vurgulanmış. Canlılık sanatçını adeta tarzı oluvermiştir.

Evin çatısındaki tonlar arkadaki dağlarda ve öndeki horozda yer yer zemine yansıtılarak renk dağılımında dengeyi yakalayan sanatçı ağacın diyagonal duruşuyla da evrensel kurallara uymayı ihmal etmemiştir. Sanatçı durağan görünen çalışmasını figürle ve hayvanlara canlı tutmayı başarmıştır. Vurguyu evin çatısındaki kullandığı sıcak tonlarla ortaya çıkarmış, arkadaki az görünen ev ve yollarla da perspektifi göz ardı etmemiştir.

Titiz bir resim işçiliği, doğa sevgisi ve yöre yaşamına tutkusuyla biçimlenen resimlerinde, ince dallı ağaçlar, büyüsel bir sessizliğe bürünmüş köy evleri sık işlediği konula arasında yer almıştır.

Cahit GÜRAYDIN, "1931 Eskişehir'de doğdu. 1946 Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenen resim sergisinde başarılı bulunarak, İstanbul'da açılan ilk resim seminerine öğrenci olarak kabul edildi. 1947 Resim seminerinde, İlhami Demirci ve Şeref Akdik'in öğrencisi oldu.

1949 İlk kes 10. Devlet Resim ve Heykel sergisine resim vererek sanat hayatına atıldı. 1951 Gazi Eğitim Enstitüsü'nün Resim bölümünde Malik Aksel ve Refik Epikman'ın öğrencisi oldu. 1960 ABD Indiana Üniversitesi'nde "Grafik İletişim" konusunda öğrenim gördü.

1963 Milli Eğitim Bakanlığı Ankara Film-Radyo-Televizyon ile Eğitim Merkezinin Grafık Şubesi yöneticiliğinde bulundu. Bu arada çeşitli seviyedeki okullarda resim öğretmenliği yaptı. Çok sayıda karma resim sergisine katıldı On İki kez de kişisel resim serisi açtı. Yurt içinde ve dışında resmi ve özel koleksiyonlarda resimleri bulunmaktadır."⁶¹

⁶¹Cahit Güraydın Kimdir?, Erişim Tarihi:14 Ağustos 2012, <http://www.cahitguraydin.com/>

Resim 3.22. Balıkçılar

Resmin Sanatçısı: Cahit Güraydın, **Resmin Adı:** Balıkçılar

Resmin Boyutu: 80x65cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1985

Demirbaş Numarası : 273

Sıra Numarası : 28

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesin

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Cahit Güraydın**'ın "**Balıkçılar**" (Resim 3.22.) adlı eserinde açık kompozisyon kullanılmış, renk olabildiğince aza indirilip renklerin seçimiyle soğuk bir duygu oluşmuştur. Gri ve kahverengi'nin hâkim olduğu kompozisyonda kasvetli bir görünüm ortaya çıkmıştır.

Akşamüzeri havanın kapalı olduğu bir zamanda yapılan resimde sağ üst kısımdan sızan ışık figürleri aydınlatmış bu sayede sert bir açık koyu oluşturulmuştur. Sanatçı tüm detaylara girmiş adeta siyah beyaz fotoğraf etkisi vermiştir.

Sağ alt kısımda ki gemilerin iskeleye yerleşme düzeni resmin diyagonal etkisini ortaya çıkarmıştır. Aynı tonlarda ele alınan gökyüzü vapurlarla denizden kopmuş deniz fenerinin varlığı görüntüyü bütünleştirmiştir. Dikkatli izlendiğinde figürlerin duruşlarının farklılığı resme hareketlilik katmış, durağan görünen resmi canlı kılmıştır.

Özdemir ALTAN, “(1931 Konya) Yetenek sınavıyla yeni adı Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi olan dönemin İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi resim bölümünden Zeki Faik İzer'in öğrencisi olarak 1956 yılında mezun oldu. Mezun olduğu okula 1962 yılında asistan olarak girdi. Doktora'ya eşdeğer “Sanatta Yeterlik”, Yar doç, Doçent ve profesörlük unvanlarının tümünü aynı kurumdan aldı.

Emekli olana kadar akademide sürdürdüğü öğretim üyeliği süresince yüzlerce sanatçı adayı yetiştirdi. 1963 – 1965 yılları arasındaki Paris bienalleri başta olmak üzere kişisel ve karma sergilere katılarak sanatsal anlamda birçok hareketin öncülüğünü yaptı. Çağdaş, avangart düşünce ve Pop- Art'ı Türkiye 'ye ilk getiren sanatçı olmakla kalmadı, çok sayıda sanatçıyı etkiledi. Günümüz sergi düzenlemelerinde sıkça duyduğumuz Küratörlük eylemini Hüseyin Avni Lifi sergisi ile gerçekleştirdi. 1968 yılında başlayan ve TRT İstanbul Radyoevi'nde örnekleri bulunan 24 m² iki adet duvar halısı yaptı.

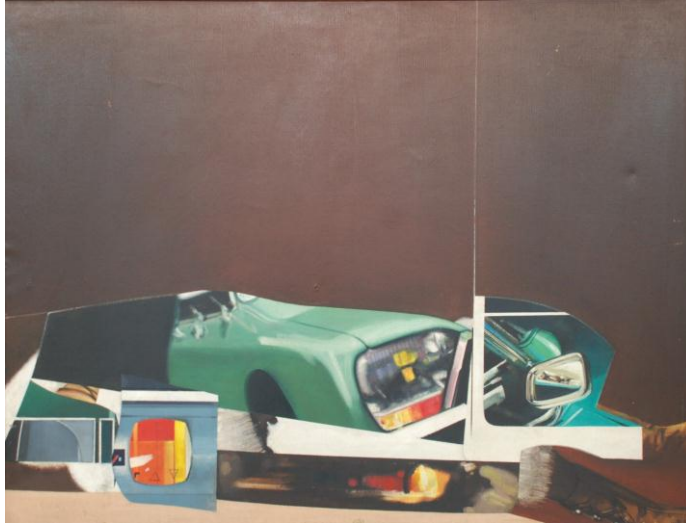
1988 ile 1992yılları arasında sanatsal espasın birbirinden farklı mantık, köken, kavram ve yapıların sentezi ile oluştuğunu uç noktada kanıtlamak amacıyla "Rastlantısal Buluşma" yöntemini geliştirdi.”⁶²

“Akademi öğretim kadrosu içinde bulunan yeni sanatçı hocalar (d Grubu'ndan hocaları izleyenler), figüratif yenilenme eğilimleri yönünde, her biri kendine özgü etkinlikler içine girmişlerdir. Bu sanatçılar arasında; büyük, geniş serbest figür

⁶²Özdemir Altan, Erişim tarihi: 21 Kasım 2011, http://tr.wikipedia.org/wiki/Özdemir_Altan

kompozisyonları, lekeci(taşist) üslubu ile Türk resmine özgün bir katkıda bulunan Özdemir Altan gösterilebilir.”⁶³

“Özdemir Altan resimlerinde endüstriyel metalik parlıtları da başarıyla gerçekleştirmiş bir sanatçıdır.”⁶⁴

Resim 3.23. Yeşil Citroen

Resmin Sanatçısı: Özdemir Altan, **Resmin Adı:** Yeşil Citroen

Resmin Boyutu: 116x89cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 292

Sıra Numarası : 47

Giriş Tarihi : 1.7.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir

Sanatçı **Özdemir Altan**'ın **“Yeşil Citroen”** (Resim 3.23) adlı eserinde kolaj tekniği ile yağlı boya beraber uygulanmıştır. Soyutlanmış bir otomobil olduğunu anladığımız resimde konu tuvalin alt kısmında anlatılmaya çalışılmıştır.

⁶³ Özdemir, *Anadolu Halk Kültüründe Resim, Heykel ve Müziğin Yeri, Önemi*, s.175.

⁶⁴ Tansuğ, *Çağdaş Türk Sanatı*, s.276.

Ressam kompozisyonda tuvali ikiye bölmüş, çalışmanın üst kısmı kahverengi ve bordo renklerin karışımından düz bir alan oluştururken eserin alt kısmında genel olarak yeşiller hâkimdir. Resmin bu kısmı kolaj tekniğinin kullanıldığı ve bir arabanın farklı düşünülerek parçalandığını izlemekteyiz.

Çalışmada yer yer beyaz, sarı, kırmızı ve mavi kullanılırken genelinde yeşil yer almaktadır. Eserin tümüne bakıldığında sol taraftan gelen bir ışık kaynağı fark edilmektedir.

Cavit ATMACA, “1931 yılında Adapazarı’n da doğdu yüksek öğrenimini güzel sanatlar akademisinde tamamlayarak 1955 yılında mezun oldu. İlk sanat kültürünü Halil dikmenden almış sonra cemel tollu atölyesinde devam ettirmiştir. Çeşitli askeri ve sivil liselerde resim öğretmenliği yapmıştı. Kütahya galeri müdürlüğünü ve daha sonra İzmir Eğitim Resim-Heykel Müzesi Müdür yardımcılığı görevinde bulundu. Beş özel sergi açtı. Çeşitli karma sergilere eser verdi. Türk ressamlar derneği üyesi olup VI. DYO Resim sergisinde II. lik ödülü almıştır. Figüratif soyut bir görüş içinde çalışan sanatçı, konularını yurt gerçeklerinden seçerek eserlerinde Anadolu yaşantısını dile getirir. Milli kütüphane, Güzel sanatlar, eski eserler gibi resim ve özel koleksiyonlarda eserleri vardır.”⁶⁵

Resim 3.24. Anadolu (Kadınlar)

⁶⁵ *Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, Envanter Defteri, s.5.*

Resmin Sanatçısı: Cavit Atmaca **Resmin Adı:** Anadolu (kadınları)

Resmin Boyutu: 150x80cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1931

Demirbaş Numarası : 206

Sıra Numarası : 5

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Cavit Atmaca**'nın "**Anadolu(kadınlar)**" (Resim 3.24) adlı eserinde Figüratif soyut bir görüş içinde çalışan ressam, konularını yurt gerçeklerinden seçerek eserlerinde Anadolu yaşantısını dile getirmiş, o yörenin kadınlarının giyim tarzlarıyla beraber resmetmiştir. Mekân figürlerden koparılmadan, renklerin sıcak tonları ve yer yer soğuklarında kullanıldığı bu eserde fırça sürüşü ve hızlı çalışma tekniği sonucu yüzeyin her yerinde dinamik bir etki oluşturulmaya çalışılmıştır.

Sağ taraftan gelen ışık figürlerde kendini göstermektedir. Resmin genelinde detaylar aza indirgenerek kült bir anlatımla dinamik etki arttırılmıştır. Sanatçının duyguya yer vermeyişini gösterir gibidir. Figürlerin farklı duruşlarının pozlandırılışıyla da hareketlilik kazandırılmıştır. Aynı zamanda dik ve yatay diyagonallerden yararlanılmıştır.

Yaşar YENİÇERİ, "1931 Samsun doğumlu sanatçı, 1954 yılında İDGSA resim bölümü Nurullah Berk Atölyesi' den mezun olduktan sonra.1960 - 1966 yılları arasında ayrıca Paris' de resim çalışması yaparak yaşamını devam ettirdi. Sanatçı bu yıllarda Paris'te sanatı ile ilgili araştırmalarla da uğraştı. Bir sürede TRT 'de sanat ile ilgili çalışmalarda bulundu.

*Sanatçının eserlerinde soyut'a yakın peyzaj çalışmaları çoğunluktadır. Bu çalışmalarda, resim sanatının renkçi seçeneklerini görebiliriz. Eserlerinde sakin bir doğa, huzur veren bir etki uyandırmaktadır.*⁶⁶

Resim 3.25. Mavi Yalnızlık

Resmin Sanatçısı: Yaşar Yeniçeli, **Resmin Adı:** Mavi Yalnızlık

Resmin Boyutu: 92x72, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 269

Sıra Numarası : 24

Giriş Tarihi : 01.07.198

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Yaşar Yeniçeri**'nin **'Mavi Yalnızlık'** (Resim 3.25) adlı eserinde soyutlama dozajı yüksek bu peyzajda yüzey iki parça halinde tasarlanmış mavi ve grinin eritilerek kullanılmasıyla oluşturulmuştur.

⁶⁶Yaşar Yeniçeli, Erişim tarihi: 23 Ağustos 2012 <http://www.altasanat.com/yeniceli.html>

Yaşar Yeniçeli, Erişim tarihi: 23 Ağustos 2012 <http://turkresmi.com/klasorler/ankara/index.htm>

Resmi ele alış biçimi izleyicisinde sakin huzur veren bir etki uyandırmaktadır. Resmin alt orta kısmındaki renklerin kaynaştırılarak oluşturduğu biçimlerde soyut resimden bir anda manzara resmi izlenimi oluşturulmuştur. Bu alanın varlığı üst kısımdaki mavi alanın gökyüzü gibi algılanmasını sağlarken biçimler de dağlık bir alanı andırmaktadır.

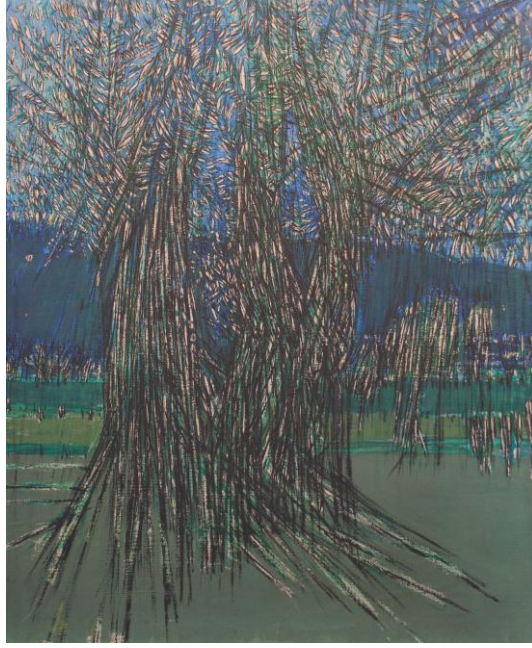
Resimde lirik bir atmosfer hâkimdir. Alt kısımdaki gri alan beyaz ile aydınlatılmış resme hacim kazandırılmıştır. Resimde ışık ve gölge oyunlarına da yer verilmiştir. Renkler olabildiğince aza indirilmiştir. Mavi ve grinin kullanımı resimde soğuk bir atmosfer oluşturmuştur.

Devrim ERBİL, “1937 Uşak’ta doğdu. 1959’da Devlet Güzel Sanatlar Akademisini bitirdi. 1962’de Akademi’ye öğretim üyesi olarak atandı. 1965’de İspanya Hükümeti’nin verdiği sanat bursu ile Madrid’de incelemeler ve araştırmalar yaptı. 1966’da “Tahran Bienali Saray Kraliyet birincilik Ödülü”, 1968’de “Türkiye Çağdaş Ressamlar Derneği Genç Ressamlar 1.lik ödülü”, 1973’de “Cumhuriyetimizin 50.Yılı Resim ve Heykel Yarışması”nda Atatürk ve Cumhuriyet ödülü, 1976 “DYO Resim Yarışması” ödülü, 1978, 1982’de “Devlet Resim ve Heykel Sergisi” başarı ödülleri alan sanatçı 1991’de Devlet Sanatçısı seçildi. Halen Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’nde öğretim üyeliği görevini sürdürmektedir.”⁶⁷

“Akademi hoca grubu içinde yer alan Devrim Erbil, eski minyatür peyzajlarından yararlanmış ve giderek kompozisyonları da ritmik hareket sorununu çözmek yolunda çaba harcamıştır.”⁶⁸

⁶⁷ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, s.225.

⁶⁸ Tansuğ, Çağdaş Türk Sanatı, s.176.

Resim 3.26. Bahar Ağacı

Resmin Sanatçısı: Devrim Erbil, **Resmin Adı:** Bahar Ağacı,

Resmin Boyutu: 82x100cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 290

Sıra Numarası : 45

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim ve Heykel Müzesinden

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Devrim Erbil**'in "**Bahar Ağacı**" (Resim 3.26) adlı eseri geometrik formlar içerisinde oluşturulmuş doğa kompozisyonlarında ne kadar soyut ya da soyutlanmış, ritmik bir armonide ele alınmış olsa da kendine özgü resimsel planlar içerisinde izleyicisine sunmaktadır. Yüzeyde doğa, çizginin hâkimiyetinde, kendince bir ritme dayalı olarak yorumlanmıştır

Devrim Erbil ağaç görünümünden yola çıkarak soyutlamış olduğu ve artık doğaya ait bir görünüm den ziyade, tamamen resmin kendine özgü plastik bir anlatımla ele

almış olduğu eserinde sanatçı tekrar eden, büyük küçük geometrik formları belli bir renk sistemi içerisinde sıralamış ağaç formunu, yeniden yorumlanmıştır. Artık var olan doğa kendisi değil de sanatçının renkleri, biçimleri ve çizgilerini birbirini tekrar eden ritmik imgelerin arka arkaya gelerek oluşturduğu eserini sanatçı yeni bir bakış açısıyla izleyicisiyle paylaşmıştır.⁶⁹

Ali CANDAS, “1940 Trabzon Beşikdüzü Bayır mahalle köyün de dünyaya geldi. İlk tahsiline köyünde başladı. Babasının görevi nedeniyle ilkokulu Erzurum Gazi İlkokulunu bitirdi. 1952 yılında Erzurum Pulur Köy Enstitüsü'ne sınavla girdi 1956 yılında İstanbul Çapa Öğretmen Okulu resim semineri öğrencisi oldu. 1959 yılında bu okulu bitirerek ilkokul öğretmeni olarak atandı. İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'ne geçti. Yıl 1978' de. Aynı kurumda; (yeni adıyla Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü) Prof. olarak uzun yıllar çalıştıktan sonra 2006 Haziranında kendi isteği ile emekli olmuştur. Sanatçı. 1982 de sanatı için çalışmaya başladı.”⁷⁰

Resim 3.27. Fındık Toplayan Kızlar

⁶⁹ Tetikçi İsmail, *Batı Anlayışına Dönük Türk Resim Sanatında Doğa İnsan İlişkisi*, (Sanatta Yeterlilik Tezi), Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, s. 140.

⁷⁰ Ali Candas, Erişim tarihi: 12 Kasım 2011, <http://www.alicandas.org/ozgecmis.html>
Web: www.ali.candas.com

Resmin Sanatçısı: Ali Candaş, **Resmin Adı:** Fındık toplayan kızlar

Resmin Boyutu: 88x88cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1983

Demirbaş Numarası : 295

Sıra Numarası : 50

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemize sergilenmek üzere teslim edilmiştir

Sanatçı **Ali Candaş**'ın "**Fındık Toplayan Kızlar**" (Resim 3.27) adlı eserinde kapalı kompozisyon kullanılmış ön ve arka kısımda eşit mesafede boşluk bırakılmış. Detaylara girmeden vurguyu yeşil renkle ön tarafta toparlamıştır. Gri ve kahve tonları tek renk gibi kullanılmış figür mekândan koparılmadan yansıyan ışıkla da hacim kazandırılmıştır

Sanatçı pastel tonları kullandığı buğulu görünümlü eserinde fütürist bir etki bırakmaya çalışmış gibidir. Ayrıca figürlerin sırtındaki ağırlığın fırça sürüşü ve biçim ele alışıyla izleyiciye onu hissettirmektedir.

Sanatçı fındık toplayan kızlara başları dik mağrur bir duruş vermiş ise de sırtlarındaki yükün ağırlığını da vurgulamış, yer yer bıraktığı fırça darbeleriyle resmi canlı tutmayı hedefleyen sanatçı, resmin genelinde dinamik bir ortam oluşturmuştur

Gülşen ERDOĞAN, "(1940, Ardahan) 1963-70 yılları arasında Ankara Türk Amerikan Kültür Derneği'nde Refik Epikman, Orhan Kılıç ve Lütfü Günay'dan resim dersleri aldı. 1990 yılında Paris'te 6 ay müzelerde incelemelerde bulundu. 1994'te davet edildiği Almanya-Lampspringe Sanat Evi'nde çalışmalar yaptı. Bir ödül ve iki mansiyonu olan Erdoğan, yirmiyi aşkın kişisel sergi açtı ve pek çok karma sergiye katıldı. 1968'de kurulan Altılar Grubu ve Birleşmiş Ressamlar ve Heykeltıraşlar Derneği üyesi olan sanatçı, halen çalışmalarını Ankara'da kendi atölyesinde sürdürmektedir.

Rengi anlatımcı bir doğrultuda kullandığı resimleri, figür konusunun biçim bozma tekniği paralelinde işlenmesi ilkesine dayanır. Kökeninde atölye disiplininin izleri egemendir.”⁷¹

Resim 3.28. Çiçekler

Resmin Sanatçısı: Gülsen Erdoğan, **Resmin Adı:** Çiçekler

Resmin Boyutu: 65x64cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1985

Demirbaş Numarası : 271

Sıra Numarası : 26

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim ve Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Gülşen Erdoğan**'ın “**Çiçekler**” (Resim 3.28) adlı eserinde detaylara girilmeden farklı renk armonileriyle açık koyu ilişkisini göz ardı etmeden pastel tonlar

⁷¹ *Gülşen Erdoğan*, Erişim tarihi: 12 Kasım 2011, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=951

la yaptığı çalışmasında biçimler eritilmiş sanatçının kendi yorumuyla yeniden anlamlandırılmıştır.

Hızlı fırça darbelerinin görüldüğü çalışmada boya eritilerek helezon etkiler oluşturulmuş, boyanın kullanılma biçimi resme hareketlilik katmıştır, arka plan aydınlatılarak arka kısımda koparılıp, açık alan tekrar koyulaştırılarak tamamlanmıştır.

Vazonun alt kısmındaki koyuluk sanki vazoyu içerisine çekmişçesine resmedilmiştir. Alt kısımdaki bu yansıma,(belki de vazo ve çiçeklerin yansıması!)resme kattığı enerji ile bu natürmortun yansıyan elemanı halini almıştır diyebiliriz

Hüseyin BİLGİN, “(1942)Ressam. Keşan’da doğdu. Kepirtepe İlk öğretmen Okulundaki öğrenimi sırasında resme yöneldi. 1966’da Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümünü bitirerek Almanya’ya gitti. 1968-1973 arasında Kassel Güzel Sanatlar Akademisi’nde resim sanatı üzerine öğrenim gördü. Yurda döndükten sonra Samsun Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümünde görev aldı. Daha sonra Ankara Gazi Eğitim Enstitüsünde bu görevi sürdürdü. Bilgin, 1977’de Monaco Jüri Özel Ödülü, 1980’de Bükreş’te düzenlenen Balkan sergisinde baskı resmi alanında başarı ödülünü kazandı. 1980’de Doğu Berlin’de İnter Grafik 80 adlı uluslararası sergide başarı ödülü kazandı.”⁷²

⁷² Hüseyin Bilgin, Erişim tarihi: 12 Kasım 2011, <http://www.kenthaber.com/marmara/edirne/kesan/Kimdir/iz-birakan/huseyin-bilgin>

Resim 3.29. Beyaz Sevinç

Resmin Sanatçısı: Hüseyin Bilgin, **Resmin Adı:** Beyaz sevinç

Resmin Boyutu: 80x80cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1985

Demirbaş Numarası : 268

Sıra Numarası : 23

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim ve Heykel Müzesi

Eserin müzeye ne suretle geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Hüseyin Bilgin**'in "**Beyaz Sevinç**" (Resim 3.29) adlı eserinde kompozisyon bütünlüğüne önem vermiş, renklerin iç içe kullanılmasıyla oluşturulan eser tamamen soyut bir anlayışa sahiptir. Üst kısmı resmin en aydınlık kısmı olurken her renk kendi içinde tonlarıyla yeniden yorumlanmış, fırça hareketleriyle dinamik bir etki sağlanmıştır. Yüzey küçük parçalara ayrılarak farklı farklı anlatım sergilenmiş gibidir. Birçok rengin armonisiyle oluşturulan bu eserde türkuazlar, morlar, yeşiller ve maviler öne çıkan renklerdir. Kuşları anımsatan şekiller göze çarpmakta, kanat çırpma hissi izleyicide coşkulu bir anlatım uyandırılmaktadır.

Fahri SÜMER, “1942 Bozüyük’te doğdu. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’ne girdi.1965’te Cemal Tollu ve Neşet Günel Atölyesi’nde eğitim gördü. Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 1981 İzmir Buca Meslek Yüksekokulu’nda göreve başladı.1982 Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Resim Bölümü’nde öğretim görevliliğine atandı. Müze incelemeleri yaptı.

1986 Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’de “sanatta yeterlilik” aldı. Doçentlik unvanı verildi.1987 Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Resim Bölümü öğretim üyeliğine kabul edildi.1992 “Prof.” unvanı aldı. Buca Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü’nde görevini sürdürmektedir. Resimsel kişiliğini Rembrandt, Cézanne ve Bernard Buffet den etkilenmiştir.

İnsan ve yaşadığı çevre arasındaki uyumu soyutlayıcı bir eğilimde yansıtan ve çizgiyi ön planda tutan bir anlatım benimsedi. Suluboya, özgün baskı ve desen türünde yoğunlaşan resimleri, Batı Anadolu yöresinin yaşamını, kırsal görüntüleri ve toprak işçilerini konu alır. 1990’dan sonra sadece İzmir ve çevresini resmetti.”⁷³

Resim 3.30. Pamuk Toplayanlar

⁷³ Fahri Sümer, Erişim Tarihi: 12 Kasım 2011, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=1090

Resmin Sanatçısı: Fahri Sümer, **Resmin Adı:** Pamuk Toplayanlar

Resmin Boyutu:48x55CM, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1982

Demirbaş Numarası : 282

Sıra Numarası : 37

Giriş Tarihi : 1.7.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin müzeye ne suretle geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir

Sanatçı **Fahri Sümer**'in "**Pamuk Toplayanlar**" (Resim 3.30) adlı eseri yörenin tarlada çalışan kadınlarını konu almış bir peyzaj örneğidir. Çalışan kadınların hareketli oluşları resme dinamizm kazandırmıştır. Bu sayede ön ve arkadaki figürlerin orantıları da perspektif etkisi verip derinlik sağlamıştır.

Renkler olabildiğince aza indirgenmiş sanatçı resimde, renklerin açık tonlarını tercih etmiştir. Figürlerin giyimleri yöresel izler taşımaktadır. Ayrıca resimde kullanılan beyaz renkler; pamuk, kadınların yazmalarında ve çuvallarda göze çarpmaktadır.

Resim anlayışında Realizm etkileri görülürken özellikle Millet'in resimlerine de çağrışım yamaktadır. İnsan ve yaşadığı çevre arasındaki uyumu ön planda tutmuş, desen etkisindeki resim Batı Anadolu yöresinin yaşamını, kırsal görüntüleri ve toprak işçilerini konu almıştır.

Mehmet GÜLER, "1944 yılında Malatya'da doğdu. 1965 yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümünü bitirdi. Çeşitli öğretmen okullarında resim öğretmenliği ve Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümünde asistanlık görevinde bulundu. Milli Eğitim Bakanlığınca açılan Avrupa sınavını kazanarak ihtisas için Almanya'ya gitti. Almanya Kassel Güzel Sanatlar Akademisi'nde öğrenimini tamamlayarak diploma yaptı. 1976 yılında yurda dönen M. Güler Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nde bir yıl çalıştıktan sonra, yaşamını serbest sanatçı olarak sürdürmek üzere

*tekrar Almanya'ya döndü. 1977 yılından beri Kassel kentinde serbest sanatçı olarak yaşamaktadır. M. Güler çeşitli ülkelerde, Devlet müze ve galerileri, Ankara, İzmir, İstanbul... 130'dan fazla kişisel sergi açtı, grup sergilerine, bienallere, trienallere ve uluslararası sanat fuarlarına katıldı. Yapıtları müzelerde, resmi ve özel koleksiyonlarda yer almaktadır.*⁷⁴

Resim 3.31. Sana Doğru

Resmin Sanatçısı: Mehmet Güler, **Resmin Adı:** Sana Doğru

Resmin Boyutu: 70x50cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1979

Demirbaş Numarası : 277

Sıra Numarası : 32

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesinden

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

⁷⁴Mehmet Güler, Erişim tarihi:13 Kasım 2011, <http://www.egze.com/forum/mehmet-guelerin-hayati-eserleri-sergileri-vt5402.html>

Sanatçı **Mehmet Güler**'in **Sana Doğru**'' (Resim 3.31) adlı eseri kolaj ve yağlı boya teknikleri birlikte kullanılarak oluşturulmuştur. Sanatçı soyut resim ve peyzaj iç içe kurgulanmış farklı bir yorumla karşımıza çıkarmıştır.

Çalışmada Kolaj tekniğinin Uygulandığı kısımda tarlada çalışan, köy insanları göze çarpmakta, kompozisyon sanatçının hayal gücüyle soyutlama dozu yüksek bu resimde reel dünyayı yeniden yorumlanmaktadır.

Resmin genelinde sakin bir atmosfer izlenmekteyken ağaca benzer görünümdeki vücut resme daha şekilci bir anlatım kazandırmaktadır. Gökyüzünde keskin bir şekilde mekândan koparılmış olan mavinin ağacın alt kısmındaki yere de aktarılmış olması resmin bütünlüğünü daha belirgin hale getirmektedir.

Tuvalde düz geniş alanlar elde edilip, açık koyulu renklerle yatay görünüm oluşturulmuştur. Ağacın gövdesindeki diklik bu durağanlığı bozmuş ve resme daha dinamik bir etki kazandırılmaya çalışılmış ve bicimler bozularak yeniden yorumlanmıştır. Resimde gerçekten uzak hayali bir anlatım oluşturulmuştur.

Haydar DURMUŞ, “1945 Yılında Trabzon’da doğdu. 1962 Yılında Trabzon Lisesinden, 1965 Yılında Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümünden mezun oldu. 1965-1989 yılları arasında orta öğretimde resim öğretmenliği görevinde bulundu.1990 yılından itibaren K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümünde 5 yıl görev yaptı.1995 yılında emekli oldu. Halen çalışmalarına atölyesinde devam etmektedir.”⁷⁵

Trabzon ve İstanbul başta olmak üzere çeşitli şehirlerde birçok karma sergiye katılmış olan sanatçının Ankara Resim ve Heykel Müzesi’nde, İzmir Resim ve Heykel Müzesi’nde, Erzurum Resim ve Heykel Müzesi’nde eserleri bulunmaktadır.

⁷⁵Haydar Durmuş, Erişim tarihi: 13 Kasım 2011, <http://www.trabzonsanat.com/v2/276-Haydar-Durmus.html>
www.haydardurmus.com

Resim 3.32. Peyzaj

Resmin Sanatçısı: Haydar Durmuş, **Resmin Adı:** Peyzaj

Resmin Boyutu: 50x50cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1981

Demirbaş Numarası : 289

Sıra Numarası : 42

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlhami İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Haydar Durmuş**'un "**Peyzaj**" (Resim 3.32) adlı eseri sanatçının kendi yorumuyla oluşturulmuş manzara resmi açık kompozisyon kullanılarak ele alınmıştır soğuk renklerin hâkim olduğu kompozisyonda Mavi ve yeşilin tonları ön plana çıkarılmıştır.

Sanatçı detaylara girmeden renkleri kullanarak biçimler oluşturmuş lekelerle resme hacim kazandırmıştır. Gökyüzü ve tarla görünümündeki alanlardaki renklerin ve fırçanın kullanımı resme daha hareketli bir alan oluşturmuştur.

Resimde arka plana yerleştirilen evler de derinlik etkisi oluşturmuştur. Reel dünya resmedilmiş olmasına rağmen sanatçının kendine has bir soyutlama yaptığı izlenmektedir.

Hasan PEKMEZCİ, “(1945-...)Konya’da doğdu. 1967’de Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İř Bölümünü bitirdi. 1987’de Doçent oldu. Başta devlet sergileri olmak üzere yurt içinde ve dışında pek çok sergiye katıldı. Dokuz dl kazandı. Halen Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi resim bölümünde ėretim yesi olarak görev yapmaktadır.”⁷⁶ Sanatçının müzede iki resmi yer almaktadır.

Resim 3.33. Rast geldi peyzajı

Resmin Sanatçısı: Hasan Pekmezci, **Resmin Adı:** Peyzaj-Rast Reldi

Resmin Boyutu: 90x60cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Baya

Resmin Tarihi : 1984

Demirbaş Numarası : 297

Sıra Numarası : 52

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

⁷⁶ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, s.236.237.

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Hasan Pekmezci'** nin **“Rast Geldi Peyzajı”** (Resim 3.33) adlı eseri yapısalcı tavrıyla öne çıkmaktadır. Soğuk renklerle de bütünlük oluşturulmuştur. Ressam formları eritmiş manzarayı yeniden yorumlamıştır.

Açık kompozisyonu tercih eden sanatçı herhangi bir yönden ışık kullanmazken, resmin genelinde aydınlık bir hava hâkimdir. Eser incelendiğinde gökyüzünün varlığı seçilmekte diğer kısımlarda ise form kaygısı güdülmemiştir

Resmin geneline hâkim olan spatül doku etkisi oluştururken renk seçimi izleyicide adeta sonbahar etkisi de uyandırabilir. Biçimler eritilmiş olsa da sanatçının anlatımı resmi tamamlar nitelikte ele alınmıştır.

Resim 3.34. İnsanlarımız

Resmin Sanatçısı: Hasan Pekmezci, **Resmin Adı:** İmzalarımız

Resmin Boyutu: 60x70cm **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya,

Resmin Tarihi : 1984

Demirbaş Numarası : 291

Sıra Numarası : 46

- Giriş Tarihi** : 1.7.1986
- Bulunduğu Yer** : Erzurum Resim Heykel Müzesi
- Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği** : Güzel Sanatlar Genel Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Hasan Pekmezci'** nin "**İnsanlarımız**" (Resim 3.34) adlı eserinde dikey diyagonelleri kullanmış, eserde ön alt kısımda dikey bir hareketlilik söz konusudur. Kompozisyonda öne doğru aşırı yığılma dikkat çekerken gökyüzü koyu mavi ve keskin bir ufuk çizgisiyle ayrılmıştır. Ön kısım kompozisyona geometrik bir düzen kazandırmıştır. Resmin ön orta kısmında tam ortaya yakın kapıyı andıran alan soyut düzene sahip resme metafizik bir etki katmaktadır.

Fırça darbeleriyle oluşturulmuş sayısız lekeler sayısız insan figürleri gibi görünmektedir. Bu lekesele figür yığınları bir alana doğru ilerleyişini, kiminin kapıdan geçip istedikleri hedefe ulaştıklarını anlatır gibidir. Kırmızı rengin dağılımı kompozisyonu tam ortada toplamıştır. Mavi kırmızı ve gri kullanım dengeli bir biçimde dağıtılmış olması sıcak ve soğuk renk ilişkisi ile yüzeyde dengeli bir ritim oluşturmuştur.

Yağlı boya kullanarak yapılan eser ara ve ana renklerin bir arada doğru bir biçimde kullanılmasıyla kompozisyon doğru daha çarpıcı bir etkiye sahip olmuştur. Eserde yer yer puantlist, kübist etkiler izlenmekte yüzeyde geometrik(ontrüksiyonel) ve onun statik düzenine ters bir biçimde oluşturulan lekesele lirik soyutlamaları aktif-pasif (dinamik-dingin) bir etki yaratmaktadır. Bu hem biçimsel hem renkle yaşam ölüm siyah-beyaz gibi yaşamsal ikilemlerin de düşünüldüğü inancı izleyiciye yansıtılmaktadır.

Umur TÜRKER, "1945 Yılında Umurbeyde doğdu.1965 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Resim bölümünü bitirdi.1975-1978 yıllarında Devlet bursuyla girdiği Paris te Ecole Nationale Superieure Des Beaux arts da Resim Uzmanlığı, Ecole Deshautesetudes en Sciences Sociales te Sanat Sosyolojisi (maitrise)çalışması yaptı. 1978 yılından buyana Dokuz Eylül Üniversitesi BucaEğitim Fakültesi ve Güzel

Sanatlar Fakültesinde Öğretim Üyeliği yapan Sanatçı başta Devlet Resim Heykel sergileri ve Dyo olmak üzere önemli yarışmalardan sekiz ödül aldı. Avrupa 'nın değişik ülkelerinde özel koleksiyonlarda ayrıca Ankara, İzmir Devlet Resim Heykel Müzeleri Anadolu ve Gazi Üniversiteleri Müzeleri ile Selçuk Yaşar Resim Müzesinde Resimleri bulunmaktadır. Yaşar Üniversitesinde öğretim üyesi olan Sanatçı çalışmalarını İzmir Güzel Yalı' daki atölyesinde devam ettirmektedir.”⁷⁷

Resim 3.35. Karanlıktan Kurtuluş

Resmin Sanatçısı: Umur Türker, **Resmin Adı:** Karanlıktan Kurtuluş

Resmin Boyutu: 91x72,5cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1978

Demirbaş Numarası : 220

Sıra Numarası : 19

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

⁷⁷Umur Türker, Erişim tarihi: 21 Ekim 2011 <http://www.umurturker.com/ozgecmis.html>
Umur Türker, Erişim tarihi: 21 Ekim 2011,
http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=2&modPainters_artistDetailID=310

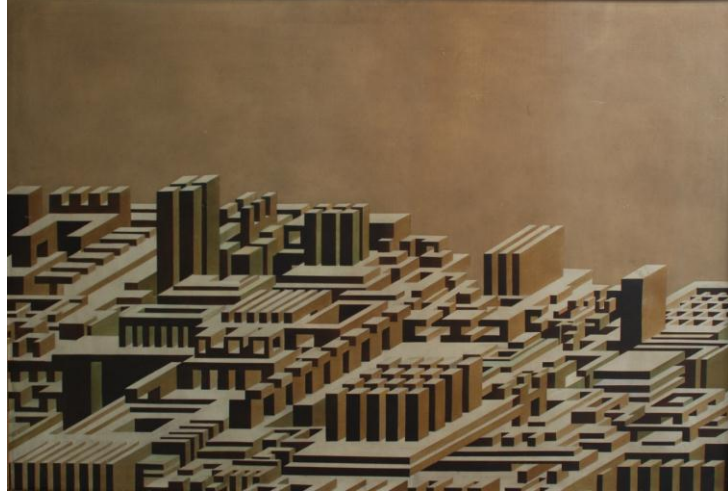
Sanatçı **Umut Türker**' in **‘Karanlıktan Kurtuluş’** (Resim 3.35) adlı eseri soyut bir çalışmadır. Ressam resminde birçok tekniği bir arada kullanmış (kolaj, akıtma, yağlı boya) resmin tümü siyah ile boyanmıştır. Yer yer kazımlarla bu siyahlık yok edilmiş, beyazla bu alanlar aydınlatılmış.

Resmin üst kısmında beyazla kahverenginin dengeli bir biçimde kullanıldığı bu alan gökyüzü gibi de algılanmakta. Üstten aşağıya ve soldan sağa doğru akıtmalarla oluşturulan çizgiler resimde yatay ve dikey diyagonalleri oluşturmuş. Kırmızı ve mavi kullanılarak oluşturulan bu çizgiler sıcak-soğuk ilişkisinin de dikkate alındığının göstergesidir.

Resim bu şekilde iki kattan oluşturulmuş transparan bir görünüme sahiptir. Resmin alt kısmında tam ortada kare beyaz ve yeşille oluşturulan alan resme kolaj etkisi kazandırmıştır. Sanatçı eserini günümüz sanat anlayışıyla ele almış modern resim anlayışını da izleyiciye

Cevat DEMİR, *“1946 yılında Elazığ'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Elazığ'da tamamladı. Lisans eğitimini, 1968 yılında başladığı İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda tamamladı ve 1972'de buradan mezun oldu. 1975 yılına dek serbest sanat çalışmaları yaptı; Aynı yıl İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda asistan olarak göreve başladı. Daha sonra Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi adı altında varlığını sürdüren bu kurumda öğretim üyesi olarak görevini sürdürdü. 1983'de sanatta yeterlilik çalışmasını tamamladı, 1978'de doçent, 1984'de profesör oldu. Sanatçı Cevat Demir, yurtiçi ve yurtdışında duvar resmi çalışmaları ve kişisel sergiler gerçekleştirdi, karma sanat etkinliklerine katıldı, ödüller aldı. Çeşitli koleksiyonlarda ve müzelerde yapıtları yer aldı. Halen Marmara Üniversitesi G.S. F ve Okan Üniversitesi G.S. F.'nde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.”*⁷⁸

⁷⁸Cevat Demir, Erişim tarihi:21 Şubat 2012, <http://cevatdemir.com/ozgecmis.html>

Resim 3.36. Yabancılaşma

Resmin Sanatçısı: Cevat Demir, **Resmin Adı:** Yabancılaşma

Resmin Boyutu: 125x84cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya

Demirbaş Numarası : 287

Sıra Numarası : 44

Giriş Tarihi : 01.071986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesinden

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Cevat Demir**'in **'Yabancılaşma'** (Resim 3.36) adlı eserinde kahverenginin tonlarıyla oluşturduğu çalışmasında yüzeyi diyagonal bir biçimde ortadan ikiye bölmüştür. Aynı parçalanma alt kısımda irili ufaklı birbirini tekrar eden geometrik biçimlerde de görülmektedir.

Soyut olan bu çalışma beton yapılar ele alınırken yataylar ve dikeyler ayrıca çapraz diyagonallerle resim hareketlendirilmiştir. Resmin alt kısmındaki istiflenmiş görünüm resmin üst kısmındaki düz kahverengi alanla dengelenmiş, Sağ taraftan gelen hafif bir ışık kaynağı göze çarparken yapıların üzerlerindeki beyaz renkli alanlar çalışmayı ortaya çıkarmıştır. Günümüz kent görünümünü hatırlatan eserde modernizmin yapıları salt kübik biçimlerle ve yalın bir anlatımla izleyiciye sunulmuştur.

Fevzi KARAKOÇ, “1947 de Çankırı’da Dünyaya gelen Sanatçı 1968-1972 yıllarında Tatbiki Güzel Sanatlar okulunu ve 1979’da Uluslararası Salzburg Yaz Akademisini tamamlayan Sanatçı 1983’te Özgün Baskı Resim dalında Sanatta Yeterliliğini tamamlayıp 1986’da Doçent 1993’te ise Profesör oldu. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde çalıştı.2002 Şubat ayından itibaren Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde çalışmaya devam etmektedir.

Fevzi Karakoç’un yanı sıra Cuma ocaklı gibi sanatçıların figüratif dizene gösterdikleri ilgi gözlemlenen üslup değerleriyle ancak dolaylı bağlantıların kurula bileceği niteliklerle karşımıza çıkmaktadır. Figür oluşumuna belirgin ve açık seçik bir temel oluşturma yolunda harcanan çabalarla, bu ana mihrak (modül) ögenin serbest bir ritim eylemine sahne olduğu çabalar, şüphesiz ruhsal ifadenin biçim araçlarını da ortaya koymaktadır.”⁷⁹

Resim 3.37. Çalgıcılar

Resmin Sanatçısı: Fevzi Karakoç, **Resmin Ad:** Çalgıcılar

Resmin Boyutu: 51x51cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1983

Demirbaş Numarası : 266

⁷⁹ Tansuğ, *Çağdaş Türk Resim Sanatı*, s.132.

Sıra Numarası	: 21
Giriş Tarihi	: 01.07.1986
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim ve Heykel Müzesi
Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği	: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Fevzi Karakoç**'un "**Çalgıcılar**" (Resim 3.37) adlı çalışmasında kompozisyon sağa yaslanmış biçimde karşımıza çıkarken, sanatçı eserine ismini de vermiş olduğu gibi iki müzisyeni ele almıştır.

Resimdeki yataylar ile çapraz diyagonaller hareketlilik kazandırmış, resmin geneline pastel tonlar hâkimdir. Yer yer sıcak renkler de kullanılarak renk dengesi kurmayı amaçlanmış gibidir. Kompozisyonda herhangi bir mekâna yer verilmişti. Figürler ise herhangi bir detaya girilmeden sanatçıya has bir biçimde yorumlanmaya çalışılmıştır.

Resimdeki fırça vuruşları ahengi ritmik bir atmosfer oluşturmuş. Esere çekici bir görünüm kazandırmıştır. Çalışmadaki beyazlıklar keskin bir ışığın habercisi olmuş, mekân koyu kahverengiyle gece görünümüne bürünmüştür. Yer yer beyazlarla aydınlatılan figürler arka plandan koparılarak belirgin hale getirilmek istenmiştir.

Cuma OCAKLI, "1947 Yılında Siverek' te doğdu.1971 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü resim bölümünden mezun oldu. 1985 yılında Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi resim bölümünde Lisans yaptı.1987 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Ana sanat Dalında "Sanatta Yeterlilik" aldı.1990 yılında Doçent, 1996 yılında Profesör oldu. DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Resim-İş Bölümünde ve DEÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü'nde çalıştı.1998 yılında Resim Bölümü Başkanlığına atandı.2002 yılında D.E.Ü. G.S. F. Resim Bölümü Başkanlığından emekli oldu. Halen İzmir Urla' da ki özel atölyesinde çalışmalarını sürdürmektedir. Sanatçının dördü yurtdışında olmak üzere kırka yakın sergisi var."⁸⁰

Sanatçının Müze'de iki eseri bulunmaktadır.

⁸⁰Cuma Ocaklı, Erişim tarihi: 14 Mart 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Cuma_Ocaklı

Resim 3.38. Söyleşi

Resmin Sanatçısı: Cuma Ocaklı, **Resmin Adı:** Söyleşi

Resmin Boyutu: 70x78cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 288

Sıra Numarası : 41

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Cuma Ocaklı**'nın "**Söyleşi**" (Resim 3.38) adlı eserinde açık ve koyu iki alana bölünmüş düz bir alan oluşturulacak şekilde biçimlendirilmiş geri kalan ters üçgene yakın dolu alan bütün hikâyenin ele alındığı yerdir.

Resmin geneline iki boyutluluk hâkimdir. Derinlik etkisi, soyutlanmış ağaçların diziliminde görülmektedir. Bir mesire, park yeri olduğunu söyleyebileceğimiz bu yer günlük yaşamdan bir anın betimlenişidir. Figürleri ve ele alınışı lirik ve soyutlamaya

dönüktür. Renkler sıcak armoni de yer yer soğuklar oluşturacak biçimde pastel bir armoniye sahiptir.

Fırça sürüşü ve hızlı çalışma sonucu yüzeyin her yerine hızlı ve dinamik bir etki oluşturmuştur. Söyleşi isimli bu resim modern insanın yaşamına gönderme yapar gibidir.

Resim 3.39. Çiçek Kızları

Resmin Sanatçısı: Cuma Ocaklı, **Resmin Adı:** Çiçek Kızlarım

Resmin Boyutu: 69x49,5cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 221

Sıra Numarası : 20

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Cuma Ocaklı**'nın "Çiçek Kızlarım" (Resim 3.39) adlı eserinde kompozisyon büyük parça küçük parça kullanılarak altta hareketli olan açık büyük alan şeklinde biçimlendirilmiştir. Yüzeyde belirgin bir şekilde biçim bozulmuş. Fırça ve sıpatül'ün kullanımı boyaya dinamik (ekspresif) bir etki katmıştır.

Resimde neredeyse merkeze yerleştirilmiş. İki figür dışında reel dünyaya ait pekte bir şey yoktur. Portreler geometrik bir anlayışla soyutlanmış iki boyutlu diyebileceğimiz bir görünüm oluşturulmuştur. Yüzeyin geri kalanı portrelerden dolayı soyutlanmış izlenimini vermektedir. Resmin üst kısmı koyu geceyi andıran bir görüntü sergilerken aydınlık alanlar sanatçının karmaşık iç dünyasını bizlere yansıtıyor gibidir.

Resimde herhangi bir ışık kaynağı yok gibidir. Fakat açık, koyu tonlar iç içe kullanılarak fırça darbeleriyle resme hacim kazandırılmıştır. Sanatçı yatay ve dikeyleri kullanarak yüzeyde oldukça dinamik bir etki oluşturmuştur.

Figürlerin potlandırılışı ve iç içe durumu yüzeydeki kaos etkisi sanki birbirine sokulmuş bu iki insanın bir savaş, dünyevi sıkıntılar ya da benzeri bir durumdan kaçarak birbirine sığınmış olduğu izlenimi oluşturulmuştur. Yüzeyde hâkim olan pembeler bütün bu kaosa rağmen sıcak ve huzurlu duyguyu izleyiciye gösterilmekte, figürlerin duruşu da bu duyguya hizmet eder gibidir. Resmin genelinde renklerin matlığı sıkıntılı bir durumu yansıtmaktayken hayata dair işaretler gibi algılanmaktadır.

Yusuf TOPRAK, “1947 yılında Sivas’ta doğdu. 1969’da Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümü’nü bitirdi. Bir süre resim öğretmenliği yaptı. Dolaysız bir doğa gözleminden hareket eden Toprak, yeryüzü ve gökyüzü ilişkisini insansız bir doğa ortamında ama Anadolu’ya ilişkin bir coğrafya içinde ele aldı.⁸¹ Renkçi bir anlayışın egemen olduğu son resimlerinde, Anadolu’nun karla kaplı uçsuz bucaksız bozkırlarına ve hız simgesi olan atlara daha çok yer vermektedir. Yusuf Toprak’ın dingin doğa resimlerinde, gizemli bir hava, dinlendirici bir atmosfer ve karanlığı bilmeyen sonsuz bir güzellik vardır. Folklorik ve gerçeküstü öğelere sığınmadan, soyutun evrensel solğununun bilincinde, coşkulu ama içe dönük bir sevginin ressamıdır Yusuf Toprak. Birçok kişisel sergi açtı, birçok karma ve grup sergilerine katıldı. Dolaysız bir doğa gözleminden hareket eden Toprak, yeryüzü ve gökyüzü ilişkisini insansız bir doğa ortamında ama Anadolu’ya ilişkin bir coğrafya içinde ele aldı.”⁸²

⁸¹ Yusuf Toprak, Erişim tarihi: 01 Temmuz 2011, http://artgallery.orkunozan.com.tr/yusuf_toprak.html

⁸² Yusuf Toprak, Erişim tarihi: 01 Temmuz 2011, <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=5956>

Resim 3.40. Begonyalar

Resmin Sanatçısı: Yusuf Toprak, **Resmin Adı:** Begonyalar

Resmin Boyutu: 85x71cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1978

Demirbaş Numarası : 219

Sıra Numarası : 18

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesi

Sanatçı **Yusuf Toprak**'ın '**Begonyalar**' (Resim 3.40) adlı eseri bir peyzaj örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Açık kompozisyon kullanan sanatçı sıcak renklerle oluşturduğu çalışmasını büyük kare parçalara ayırmış, farklı renk tonlarını her karede kullanmıştır. Ön plandaki kahverenginin varlığı resmin diğer kısmını arkaya iterek ön kısmını ortaya çıkarmıştır.

Gökyüzü, resimden beyaz renkle keskin bir biçimde koparılmış adeta iki parçaya ayırmıştır. Resmin sağ alt kısmında mor renkle yapılan begonyalar resmi soyutluktan kısmen uzaklaştırmıştır. Ön plandaki fırça tuşları resme hareketlilik kazandırmış ve kompozisyonda bütünlük sağlanmıştır.

Vural YURDAKUL, “(1950-...)”İskenderun’da doğdu. 1973’te Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu Resim bölümünü bitirdi. Halen Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi’nde restoratör olarak çalışmaktadır. 1979 Ankara Sanat Yarışması ve 44. Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi’nde ödül aldı.”⁸³

Resim 3.41. Öfke

Resmin Sanatçısı: Vural Yurdakul, **Resmin Adı:** Öfke

Resmin Boyutu: 55x50cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi :1980

Demirbaş Numarası : 276

Sıra Numarası : 31

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

⁸³ Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, s.241.

Sanatçı **Vural Yurdakul**'un “**Öfke**” (Resim 3.41) adlı eserinde göz herhangi bir yerde yoğunlaşmazken sanatçı Anadolu kadınının köy yaşamını giyimin etkilerini dile getirmiş, figürün ve önündeki horozun yüzeye yerleştirilişinden dolayı üçgen bir kompozisyona sahip bu resim kontrast kırmızı ve yeşil kullanımı, beyazın yüzeyi delercesine sürülüşü ve genel olarak bütün biçimsel anlayışında dikkati bize Alman dışa vurumcularını (ekspresyonistleri) özellikle de Munch'un çığlık resmiyle bağ kurmamıza sebep olabilmektedir.

Beyaz horoz arkasında koyu kadının elbisesi ve en arkadaki kırmızı ve kahverengiler hem renk hem de biçimsel olarak resmi üç plana ayırmaktadır. Birinci plandaki horoz boyanın sürülüşü ve biçimsel süalisyonundan dolayı sembolik bir imgeye dönüşmüş gibidir. Arka plandaki koyu elbiseli kadın bir acı ve çığlığı hatırlatan portresi ve o portreye oranla oldukça büyütülmüş gövdesiyle resmin tam merkezinde bütün heybetiyle durmaktadır. Kadının başörtüsündeki çarpıcı yeşilde arka planı oluşturan çarpıcı kırmızı alanla tam bir çatışma içerisindedir. Horoz kadının kıyafetleri ve arkadaki kağıt tekerleğiyle Anadolu'yu hatırlatan biçimle içerisindeki bu kadın figürü belki de yaşadığı her şeye karşı duyduğu öfkenin acısının ifadesiyle resmedilmiş gibidir.

Yüzeyde planlar renklerin kontrastlığı elde edilmiştir. Bu yüzden yüzeyde birçok yerde bir karışıklık ve iç içelik oluşturur. Bu da resmin geneline hâkim geometrik biçimlendirmenin sonucudur

Tunç TANIŞIK, “(1952-....)Vakıfkebir'de doğdu. 1976'da Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümünü bitirdi. Kısa süre resim öğretmenliğinden sonra Kültür Bakanlığı Genel Müdürlüğü'nde Şube Müdürlüğü ve Güzel Sanatlar Genel Müdür Yardımcılığı görevlerinde bulundu. Yurt dışında incelemelerde bulunmuş, kişisel sergiler açmış ve ödüller kazanmıştır.”⁸⁴

⁸⁴ *Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi*, s.238.239

Resim 3.42. Erzurum

Resmin Sanatçısı: Tunç Tanışık, **Resmin Adı:** Kompozisyon

Resmin Boyutu:60x73cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya

Resmin Tarihi :1983

Demirbaş Numarası :293

Sıra Numarası :48

Giriş Tarihi :1.7.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir

Sanatçı **Tunç Tanışık**'ın "**Kompozisyon**" (Resim 3.41) adlı eseri soyut anlayışla ele alınan sıcak soğuk renklerle sunulan bir örnektir. Sanatçı tuvali büyük küçük parçalara ayırmış, kare ve dikdörtgen alanlar oluşturmuş, kontör çizgisi biçimin de ki kahverengi resmi bütünleştirmiş diğer renkler arasında bağ kurmuş birbirinden kopmalarını da önlemiştir.

Anlatımında soyut bir tarz seçen sanatçı kontrast renkleri tercih etmiş Minimalist bir yaklaşımla resmini oluşturmuştur. Büyük küçük kare ve dikdörtgene benzer

biçimlerle farklı alanlar oluşturmuş (kırmızı, sarı, mavi)ile her hangi bir tonlama, ı ışık – gölge kullanmadan yalın bir şekilde boyamıştır.

Mehmet BAŞBUĞ, “(1956, Diyarbakır) Bursa Eğitim Enstitüsü Resim Bölümü'nü bitirdi. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlarda öğretmenlik yaptı. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Bölümü'nde lisans eğitimini, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde mastır ve sanatta yeterliğini tamamladı. Aynı bölümde Öğretim görevlisi olarak çalıştı. Halen, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü Başkanı ve Dekan yardımcısıdır. Yurtiçinde ve yurtdışında Kuveyt, Kazakistan, Türkmenistan, Özbekistan ve Azerbaycan'da sanatsal incelemelerde bulundu, sergiler organize etti. 35 kişisel sergi düzenledi, 1972'den bu yana çeşitli yarışmalarda 20'ye yakın mansiyon ve ödül kazandı, yurtiçinde ve yurtdışında karma sergilere katıldı. GESAM-Türkiye Güzel Sanat Eseri Sahipleri Meslek Birliği Yönetim Kurulu'nda görev aldı. Doğu ve Güneydoğu yöresinin kırsal yaşamını, insan tiplerini ve doğa görüntülerini kıvrak ve devingen bir fırça kullanımıyla ele aldı.”⁸⁵

Resim 3.43. Peyzaj(Diyarbakır'dan)

⁸⁵ Mehmet-Basbuğ, Erişim tarihi:01 Temmuz 2011, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=475
Mehmet-Basbuğ, Erişim tarihi:01 Temmuz 2011, <http://www.yawez.org/mehmet-basbug-kimdir-mehmet-basbug-hayati-mehmet-basbug-biyografisi/#ixzz1v8aPpVsf>

Resmin Sanatçısı: Mehmet Başbuğ, **Resmin Adı:** Peyzaj(Diyarbakır'dan)

Resmin Boyutu: 58x70cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya,

Resmin Tarihi : 1985

Demirbaş Numarası : 285

Sıra Numarası : 40

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim ve Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde Sergilenmek üzere teslim edilmiştir

Sanatçı **Mehmet Başbuğ**'un "**Peyzaj(Diyarbakır'dan)**" (Resim 3.43) adlı eserinde sokağın o anki durumunu resmetmiştir. Sanatçının dik hareketlerle oluşturduğu yüzeyde derinlik, biçimlerim ve figürlerin ele alınışıyla oluşturulmuştur.

Sanatçı soğuk renkler üzerine sıcak renkleri dağıtmış sıcak soğuk armonisini bu şekilde sağlamıştır. Detaylara girmeden fırça tuşlarıyla figür ve yapıları ortaya çıkarmıştır. Sağdan gelen ışık kaynağı az olmakla birlikte fark edilmektedir.

Figürlerin hareketli oluşu durağan görünen resmi hareketlendirmiştir. Figürlerde kullanılan giysiler resmedilen yörenin insanların kültür hakkında ipuçları vermektedir. Birbiri ardına devam eden evler resimde derinlik oluşturmuş, küçülen figürler perspektifi ortaya çıkarmıştır.

Ekrem LİVANELİ, 23.8.1939 Tarihinde Pasinler ilçesi Kevenlik köyünde doğdu. İlkokul mezunu, çocukluğundan itibaren resim ilgilenen, fırsat buldukça kara kalem ve sulu boya ile doğa manzaraları yaptı. 26.6.1992 tarihinde Erzurum Güzel Sanatlar Galerisinde kişisel sergisini açmış.⁸⁶

⁸⁶ Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, Envanter Defteri, s.59.

Resim 3.44. Ciritçiler

Resmin Sanatçısı: Ekrem Livaneli, **Resmin Adı:** Ciritçiler

Resmin Boyutu: 100x60cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 304

Sıra Numarası : 59

Giriş Tarihi : 23.10.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : Bağış

Sanatçı **Ekrem Livaneli'** nin "**Ciritçiler**" (Resim 3.44) adlı eseri peyzaj türünde ressamın kendine özgü yorumla izleyicisine sunulmuştur. Resim yatay biçimde nerdeyse eşit iki parçaya ayrılmış sıcak ve soğuk renklerle doğa yeniden yorumlanmıştır. Gökyüzü mavi ve beyazın kombinasyonu ile yeryüzünden keskin bir şekilde koparılmış, bu alan da gerçeküstücü bir anlatım göze çarpmaktadır.

Alt kısım sıcak ve soğuk renklerle harmanlanmış, biçim ve figürlerin ele alınış biçimiyle minyatür etkisi verilmiştir. Durağan olan resme figürler hareketlilik katmış, formları yok edilmiştir.

Sebahattin BASTEM, 1948 Erzurum doğumlu. Sarıkamış'ta orta ve lise öğrenimini Erzurum Ticaret Lisesinde tamamladı. Güzel Sanatlar yaşamının en güzel parçası, oldu. Lise yıllarımda bu uğraş daha bir anlam ve hareketlilik kazandı. 1970

yılın da İstanbul'a gidişi oradaki sanatsal olaylara daha derin bilinçli yaklaşım sağlamama neden oldu. Resim Seramik Dekorasyon dışında ağırlıklı olarak Matbaa Ressamlığı ve Grafikerlik yaptı. Hat sanatı Süsleme ve ayrıca Vitray da uğraşı fırsatı buldu.⁸⁷ Sanatçının Müze'de iki eseri bulunmaktadır.

Resim 3.45. Destanlaşan Kanım

Resmin Sanatçısı: Sebahattin Bastem, **Resmin Adı:** Destanlaşan Kanım,

Resmin Boyutu: 100x60cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boy

Resmin Tarihi :1992

Demirbaş Numarası : 295

Sıra Numarası : 53

Giriş Tarihi : 17.12.1992

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği: Resim Heykel Müzesi Galerisi Müdürlüğüne düzenlenen "Sanat Gözü ile Erzurum" konulu resim yarışmasında birincilik ödülü alan eser.

⁸⁷ *Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, Envanter Defteri, s.53.*

Sanatçı **Sebahattin Bastem**' in ‘**Destanlaşan Kanım**’ (Resim 3.45) adlı eseri grafiksel etkiye sahiptir. Konu kompozisyon ortalanarak anlatılmaya çalışılmıştır. Mavinin, kırmızının hâkim olduğu resimde yöresel motifler ve folklorik hareketlere yer verilmiştir. Yerel bir isim olan ‘‘Sebahattin Bastem’’ akademik bir eğitim almamıştır. Bu durum resimdeki ‘‘naif’’ tavrında da anlaşılmaktadır.

Tam ortada yer alan minaredeki işlemler göze çarpmaktadır. İşlemlerin bir kısmını yöresel motiflerle anlatılmaya çalışılırken bir kısmında da kadın figürlerinin folklorik hareketler halinde devam edip motifin bütünleştiğini izlemekteyiz.

Motiflerin devamı olarak Erzurum Bar ekibi görünümündeki figürlerle tamamlandığını, minarenin üst kısımda bir alanın işlenmediğini görüyoruz bu alanda geçmişe yönelik tarihi bir yapı olduğu bu şekilde ifade edilmiş olabilir.

Resim 3.46. Erzurum

Resmin Sanatçısı: Sebahattin Bastem, **Resmin Adı:** Erzurum

Resmin Boyutu: 71x70, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya,

Resmin Tarihi : 1992

Demirbaş Numarası : 306

Sıra Numarası : 61

Giriş Tarihi	: 25. 12.1992
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim Heykel Müzesi
Eserin Müzeye ne suretle geldiği	: Bağış

Sanatçı **Sebahattin Bastem**' in "**Erzurum**" (Resim 3.46) adlı çalışması grafiksel bir anlatıma sahiptir. Sanatçı diğer çalışmasında yaptığı gibi yöresel bir anlatımla karşımıza çıkmaktadır. Resmin kapalı kompozisyon tekniği ile ele alındığı çalışmanın sağ üst kısmında çifte minareli medrese sağ alt kısmında çifte minareli medrese sol üst kısmında saat kulesi sol alt kısmında ise üç kümbetleri izlemekteyiz. Çalışmada folklor ekibi, Erzurum Bar ekibinin folklorik hareketleri de işlenmektedir.

Sanatçı Selçuklu mimarilerinin döneminin renklerini de ifade etmektedir. Türkuazlar, yeşiller, kahveler Selçuklu mimarisindeki en vazgeçilmez renkler olmuştur. Arka plan düz bir alan olarak ele alınırken mekân çalışmadan keskin bir çizgiyle koparılarak izleyiciyi anlatılan konuya yoğunlaştırmaya çalışılmıştır.

M. Kemal ÖZGEN, 1957 yılında Şenkaya da doğdu.1970 yılında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsünü bitirdi. 1991 yılında Gazi Eğitim Fakültesinde lisans tamamlaması yaptı. 1980-1984 yıllarında öğretmenlik yaptı. 1984-1992yıllarında Atatürk Üniversitesinde Okutmanlık yaptı. Halan K.K.E.F.de öğretim görevlisi olarak çalışmakta.⁸⁸

Resim 3.47. Dünden Bugüne Tarih ve Yaşam

⁸⁸ *Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, Envanter Defteri, s.54.*

Resmin Sanatçısı: M. Kemal Özgen, **Resmin Adı:** Dünden Bugüne Tarih ve Yaşam

Resmin Boyutu: 140x100cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 300

Sıra Numarası : 55

Giriş Tarihi : 17.12.1992

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

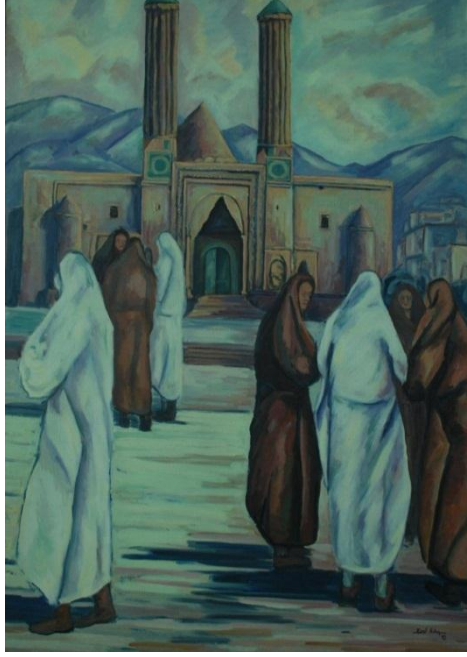
Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Resim ve Heykel Müzesi Galerisi Müdürlüğünce düzenlenen “Sanat Gözü ile Erzurum” konulu Resim yarışmasında ödülü alan eser.

Sanatçı **M. Kemal Özgen**’ in “**Dünden bugüne Tarih ve yaşam**” (Resim 3.47) adlı eser açık kompozisyon kurallarına göre ele alınmış aynı zamanda (kendine has noktacı (puantilist) bir yaklaşımla oluşturulmuştur. Minyatür görünümü de andıran resim manzaradan ziyade yöreyi tanıtan unsurları bir arada kullanarak oluşturulmuş bir grafik düzen gibidir.

Renkler olabildiğince abartılı, anlatım yalın bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Kurguda farklı mekânlar ve durumlar aynı zemin üzerinde bağlantısız bir biçimde sıralanmış, bu farklı mekân ve durumların bağlantılı olma kaygısı güdülmemiştir. Biçimlerdeki formlar lekesele değerlerle oluşturmuş, ayrıca kendi içinde açıklı-koyulu ışık –gölge oyunlarına da yer verilmiştir.

Erol KILIÇ, 1961 Kayseri doğumlu. İlk orta ve lise tahsilini Kayseri’de Yüksek öğrenimini Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümün’de tamamladı. Yüksek Lisansını Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümünde yaptı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsün de Sanatta Yeterlilik yaptı. Üç kişisel sergi ve birçok karma sergilere katıldı. 1987 karaman ilçesinde amlem yarışmasında 1.lik ödülü aldı. K.K.E.F.de öğretim görevlisi olarak görev yapmakta.⁸⁹

⁸⁹ Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, Envanter Defteri, s.56.

Resim 3.48. Erzurumlu Ehamlı Kadınlar

Resmin Sanatçısı: Erol Kılıç, **Resmin Adı:** Erzurumlu Ehamlı Kadınlar

Resmin Boyutu: 80x111cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya

Resmin Tarihi :1992

Demirbaş Numarası : 299

Sıra Numarası : 54

Giriş Tarihi : 17.12.1992

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Resim Heykel Müzesi Galerisi Müdürlüğünce düzenlenen "Sanat Gözü ile Erzurum" konulu resim yarışmasında ödülü alan eser.

Sanatçı **Erol Kılıç**'ın "**Erzurumlu Ehamlı Kadınlar**"(Resim 3.46) çalışmasında soğuk renklerin hâkim olduğu görülmektedir, figürlerin duruşu da soğuk bir duygu oluşturmuş olduğu görülmektedir. Renkler olabildiğince aza indirilmiş açık-koyu ilişkisiyle resim bütünlüğü de sağlanmıştır. Sanatçı detaylara girmeden ışık gölge oyunları ile resmi tamamlamıştır.

Pastel tonların da kullanıldığı bu resimde yöreye ait giyiniş biçimleri ve Erzurum'un tarihi simgesi Çifte Minareli Medreseye de vurgu yapılmıştır. Bu tarihi

yapının dönemin renklerinin kullanılması da tarihi bir anlatım kazandırmıştır. (Kahverengi ve türkuaz) renk dağılımı resmin tümüne orantılı bir şekilde uygulanmıştır.

Tamer TUĞRUL, 1961Ankara doğumlu. Resim yaşamına İlkokul üçüncü sınıfta başladı. Ankara, Bursa Erzurum ve Bursa'nın İnegöl ilçesinde iki kişisel sergi açtı. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim-iş öğretmenliği kazandı. K.K.E.F. resim -iş bölümünde okudu, Site Polis Karakolunda Polis Memuru olarak görev yapmaktadır.⁹⁰ Sanatçının müze'de iki eseri bulunmaktadır.

Resim 3.49. Erzurum

Resmin Sanatçısı: Tamer Tuğrul, **Resmin Adı:** Erzurum,

Resmin Boyutu: 50x73cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 305

Sıra Numarası : 60

⁹⁰ *Erzurum Resim ve Heykel Müzesi*, Envanter Defteri, s.60.

Giriş Tarihi : 28.12.1992

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Resim Heykel Müzesi Galerisi Müdürlüğünce düzenlenen "Sanat Gözü ile Erzurum" konulu resim yarışmasında ödülü alan eser.

Sanatçı **Tamer Tuğrul**'un "**Erzurum**" (Resim 3.49) adlı çalışmasında Erzurum'da bir sokağı ve içindeki, yerel kıyafetlerle kadın ve çocuğu betimlemiştir. Sanatçı Erzurum'da sokaktan bir kesitle izleyicisiyle buluşmaktadır. Eski Erzurum evleri figürdeki yöreye özgü giyimle izleyicisini yöre hakkında bilgilendirmektedir.

Figürlerin kullanılması resme hareketlilik kazandırmış ayrıca çalışmada sağdan gelen bir ışık kaynağından da söz edebiliriz. Sanatçı eserinde ayrıntılara da yer vermiştir. Bazı alanlardaki boyanın eritilmeden fırça darbeleriyle yüzeye uygulanması bu bitmemişlik etkisiyle de resme kimlik kazandırmış ve yalın görünümünden uzaklaştırmıştır.

Sanatçı renklerdeki ışık ve gölge oyunları ile resme hareketlilik katmış aynı zamanda sıcak-soğuk renkleri kullanarak resme canlılık kazandırmıştır. Yatay ve dikey hareketler de göz ardı edilmemiştir.

Resim 3.50. Erzurum

Resmin Sanatçısı: Tamer Tuğrul, **Resmin Adı:** Erzurum

Resmin Boyutu: 90x90cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası	: 303
Sıra Numarası	: 58
Giriş Tarihi	: 17.12.1992
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim ve Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Bağış

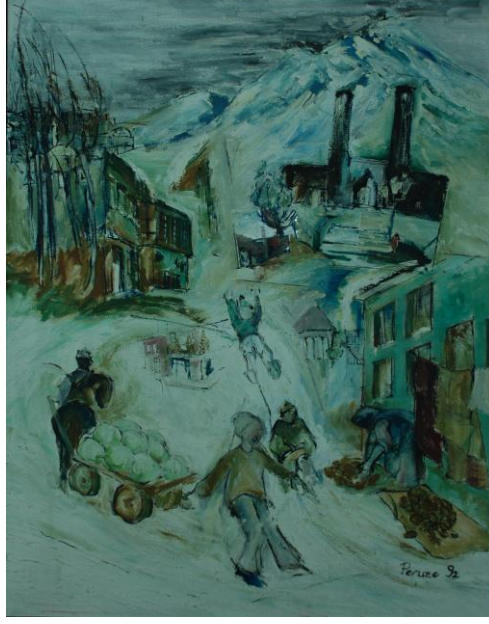
Sanatçı **Tamer Tuğrul**'un "**Erzurum**" (Resim 3.50) adlı eserinde ressam belli bir Resimsel kompozisyon düzeni oluşturmadan yöreye ait tarihi yapıları ve yaşam biçimlerini ard arda sıralayarak bu yöre hakkında izleyiciye bilgi vermeye çalışmaktadır. Oluşturulan bu kompozisyon grafik bir anlayış ile ele alınmıştır.

Sanatçının anlatımında Erzurum insanının giyinişine, yaşam biçimine gönderme yapılmış, Erzurum'u kendi yorumuyla ele alan sanatçı anlatımında birçok konuyu aynı kompozisyon da resmetmiş hareketli bir ortam oluşturmuştur aynı zamanda.

Sanatçı çalışmasında sıcak-soğuk, açık-koyu tüm renkleri kullanmaya çalışmış yatay-dikey ve çapraz diyagonallerden faydalanmıştır.

Peruza HAMURA, "1967 İzmir doğumlu. 9 Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Resim bölümü mezunu. Okulumuzun açtığı sergilere katılarak Turgut Pura Vakfının açtığı yarışmada Yeni Asıl gazetesi ödülünü almıştır. Halan Atatürk ortaokulunda Resim Öğretmeni olarak çalışmaktadır."⁹¹

⁹¹ Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, Envanter Defteri, s.57.

Resim 3.51. Erzurum

Resmin Sanatçısı: Peruza Hamura, **Resmin Adı:** Erzurum

Resmin Boyutu: 80x100cm **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya

Resmin Tarihi : 1992

Demirbaş Numarası : 302

Sıra Numarası : 57

Giriş Tarihi : 17.12.1992

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim ve Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Resim ve Heykel Müzesi Genel Müdürlüğünce düzenlenen ‘‘Sanat Gözü ile Erzurum’’ konulu Resim Yarışmasında ödülü alan eser.

Sanatçı **Peruza Hamura**’nın ‘‘**Erzurum**’’ (Resim 3.51) adlı eserinde şehirden bir kış yaşantısını ele almış, tarihi yapıları yer yer kullanarak Erzurum hakkında bilgi vermiştir, pastel tonlara ağırlık vermiştir.

Sanatçı detaylara girmeden izleyicisine anlatmak istediği fikri doğru biçimde yansıtmaya çalışmış, Erzurum un simgesi olan tarihi mekânlar sanatçı tarafından yorumlanırken soyutlamalara gidilmiştir.

Eserde; kayak yapan figürler, at arabası, eski Erzurum evleri, kış görünümüyle de bütünlük oluşturulup vurgu artırılmış, fırça ve spatül kullanımı ile de dinamik etki yakalanmıştır.

Vural YILDIRIM, “1973 yılında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Resim Bölümü Nejat Günel Atölyesinden mezun olup, uzun yıllar eğitimci yapmıştır. 1973-1999 yılları arasında birçok okulda, eğitim enstitüsünde ve sırasıyla Atatürk Yüksek Öğretmen Okulu ve Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim ana sanat dalında öğretim üyesi olarak görevini sürdürdü.

1999 yılında, kendini sanatına adanma ve üretme isteği baskın çıkan sanatçımız kendi kararıyla eğitimciğe ara verdi. Atölyesine çekilerek sanat çalışmalarına ağırlık verdi. Eserlerinde gelenekselliğin dışında renkçi, lekeci yarı soyut figüratif bir sanatsal anlayış olan sanatçının 200’e yakın (Avusturya, Moldova, Kıbrıs) yurt içi ve yurt dışında grup ve karma sergilere katılımı ve 22 kişisel sergisi bulunmaktadır. Maltepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Plastik Sanatlar Bölümünde Bölüm Başkanı olarak görevini sürdürmektedir.”⁹²

Resim 3.52. Peyzaj

⁹²Vural Yıldırım, Erişim tarihi:05 Temmuz 2011, http://www.sanatgezini.com/artists_detail.php?q=&artistsID=1243189042

Resmin Sanatçısı: Vural Yıldırım, **Resmin Adı:** Peyzaj

Resmin Boyutu:48x38, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1985

Demirbaş Numarası : 280

Sıra Numarası : 35

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Vural Yıldırım**'ın "**Peyzaj**" (Resim 3.52) adlı çalışması renk monokroma yakın ve yalın bir anlatıma sahiptir. Ancak temelde kurgu yalın bir anlatımla seyirciye sunulmuştur.

Resmin genelinde renklerin koyu tonları kullanılırken ufuk çizgisindeki sarı rengin resmin en açık kısmı olarak resme bir bütünlük kazandırmıştır. Açık-koyu espaslar da göz ardı edilmemiştir. Sağ taraftan gelen ışık kaynağındaki ışık -gölge oyunları da durağan görünen resme ritmik bir hava kazandırmıştır.

Kuşların ve insan figürünün varlığı resimde yaşamdan izlerin varlığına dikkat çekmekte sanatçı doğa ve insan olgusunu ele alırken kendi yorumunu izleyiciye sunmaktadır aynı zamanda.

Mebruke AREL *Orhan Arel'in eşi Mehmet Ruhi Arel'in gelini. 1976'da, Adil Doğançay, Mehmet Gürbay, Necdet Kalay ve Celal Uzmen'le "Doğa Grubu" adıyla bir araya geldi, doğadan hareketle suluboya çalışmalarını sergiledi. Ağabeyi Şemsettin Arel ve eşi Maide Arel, kendi eşi Mebruke Arel ile sanatçı bir aile içinde etkinlik gösterdi.*⁹³

⁹³*Mebruke Arel kimdir?* Erişim tarihi: 14 Ağustos 2012, http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=1712

Resim 3.53. Mevlana'dan

Resmin Sanatçısı: Mebruke Arel, **Resmin Adı:** Mevlana'dan

Resmin Boyutu: 42x52cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Resmin Tarihi : 1983

Demirbaş Numarası : 296

Sıra Numarası : 51

Giriş Tarihi : 1.7.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye ne suretle geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesi

Sanatçı **Mebruke Arel**' in "**Mevlana'dan**" (Resim 3.53) adlı eseri peyzaj tadında kişisel anlatıma sahip bir peyzaj olarak karşımıza çıkmakta. Sanatçı eserinde, izlenimci bir tavırla rahat bir fırça sürüşüyle türbenin gün ışığındaki görünüşünü resmetmiştir. Sanatçının rahatlığı bu rahatlığı ve konunun etkisi resimde dingin bir atmosfer oluşturmuştur. Eserde pastel tonlar kahve, krem, türkuaz, mavi ve beyazın tüm alana hâkimiyeti göze çarpmaktadır.

Renkler kaynaştırılarak resim tek tonmuş gibi yansıtılmıştır. İşlenmek istenen kış görüntüsü bu renklerle doğru bir biçimde yansıtılmaya çalışılmıştır. Sanatçı kendi

yorumuyla Mevlana Medresesini anlatmıştır. Resimde belirgin bir ışık kaynağı gözükmemektedir. Fakat resmin tümüne hâkim bir aydınlık söz konusudur

Ragıp GÖKCAN *Sanayi-i Nefise Mektebinde Nazmi Ziya, İbrahim Çallı ve Hikmet Onat Atölyelilerinde çalışan sanatçı, Akademi'den birinciliği Nuri İyem ile paylaşarak mezun oldu.*⁹⁴

Resim 3.54. Manzara

Resmin Sanatçısı: Ragıp Gökcan, **Resmin Adı:** Manzara

Resmin Boyutu: 130x90cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı boya

Demirbaş Numarası : 215

Sıra Numarası : 14

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesi

Sanatçı **Ragıp Gökcan'** ın **“Manzara”** (Resim 3.54) adlı eseri hızlı çalışılarak oluşturulmuş bu resim empresyonist (izlenimci) tavrıyla

⁹⁴Ragıp Gökcan, Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2012, <http://sanatlabasbasa.blogspot.com/2011/02/nuri-iyem-1915-resim-ic-mekan-ve-nu.html>

empresyonistler'den izler taşımaktadır. Fırçanın ve spatüllün serbest kullanımı resme daha soyut bir anlatım kazandırmıştır.

Resimde fırça darbeleriyle oluşturduğu değişik renklerle ve noktalarla istediği görünümü renk ve ışık etkisiyle izleyiciye sunmuştur. Sıcak ve soğuk renkler bir arda kullanılmış dinamik görünüm elde edilmiştir.

Nihat PINARLI “Akademi yıllarında Çallı atölyesinde öğrenime başlayan Kırıl, Feyhaman Duran, Cemal Tollu ve Ali Çelebi ile öğrenimini sürdürdü. 1957 yılında Saim Özeren, Şefik Bursalı, Nazmi Dayan, Muhtar Aykın ile 6'lar Grubu'nu kurdular.”⁹⁵

Resim 3.55. Natürmort

Resmin Sanatçısı: Nihat Pınarlı, **Resmin Adı:** Natürmort

Resmin Boyutu:40x47cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası :281

Sıra Numarası :36

Giriş Tarihi :1*7*1986

⁹⁵ Nihat Pınarlı, Erişim tarihi: 15 Ağustos 2012, http://www.artgalerim.com/tv/video_goster.php?id=80

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği :Güzel Sanatlar Genel Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Nihat Pınarlı**'nın "Natürmort" (Resim 3.55) adlı eseri Ekspresyonist izler taşıırken Cezanne'nin Natürmortlarını andırmaktadır. Meyvelerdeki parçalamalar kübik etki uyandırmaktadır.

Sanatçı pastel tonları ve sıcak renkleri bir arada kullanmış. Meyvelerdeki turuncu, kırmızı ve sarılar öne çıkarılmıştır. Arka plandaki pastel tonlarla oluşturulan alanda, sulu boya etkileri de dikkati çekmektedir. Resmin en koyu alanı olan masa formunda meyvenin renkleriyle yorumlanmıştır. Renkler tüm yüzeye dağıtılmış, tam karşıdan gelen ışık resmi aydınlık hale getirmiştir.

Sanatçı **Mehmet Ali IŞIK**, (İzmir-Konak) Sanatçının sitesinde 45 eseri yer alıyor, ressam çalışmalarında genelde klasik üslubu benimsemiş, yaşamdan kesitlerle eserlerini oluşturmuştur. İnternet sitesinde Erzurum resim heykel müzesindeki çalışmasını (Krizantemler) adıyla sergilemektedir⁹⁶

Resim 3.56. Begonyalar

⁹⁶ Mehmet Ali Işık, Erişim tarihi:14 Ağustos 2012
<http://ressammehmetaliisik.blogspot.com/?zx=458e7a6c8c53514f>

Resmin Sanatçısı: Mehmet Ali Işık, **Resmin Adı :** Begonyalar

Resmin Boyutu: 48x51cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya,

Demirbaş Numarası : 218

Sıra Numarası : 17

Giriş Tarihi : 24.12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği : İzmir Resim Heykel Müzesi

Sanatçı **Mehmet Ali Işık** “**Begonyalar**” (Resim 3.56) adlı eserinde pastel ve sıcak tonları kullanarak natürmort türünde resim yapmıştır. Sağdan gelen ışık kaynağı çiçek ve vazoda kendini göstermiş, çiçeklerdeki renklerle arka plandaki renklerin farklı olması mekânı kompozisyondan koparmıştır. Resimdeki hareket çiçeklerdeki renklerle verilmek istense de durağan atmosfer devam etmektedir. Resmin arkasındaki düz alan dingin, sakin bir görüntü sağlarken renk oyunları ile da kompozisyon bütünleştirilmiştir.

Düzenekteki ışıkların, gölgelerin, lekelerin kullanımı üç boyutlu etkisini artırmış, resme hacim kazandırmıştır. Aynı zamanda sanatçı eserinde ayrıntılarla da resmini bütünleştirmeyi başarmıştır. Vazonun işlemeleri örtünün dantelinin varlığı Anadolu’ya ait bir esin kaynağı gibidir aynı zamanda. Alt kısımda kahverenginin kullanılmış olduğu kısım ise resmin en koyu kısmı olmuş resimdeki açık-koyu dengesinde kurmuştur.

Sanatçı **Hasan Akım ABAY** hakkında bilgiye ulaşamamıştır.

Resim 3.57. Peyzaj

Resmin Sanatçısı: Hasan Akım Abay, **Resmin Adı:** Peyzaj,

Resmin Boyu: 44x45cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya,

Resmin Tarihi : 1982

Demirbaş Numarası : 279

Sıra Numarası : 34

Giriş Tarihi : 12.1982

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin müzeye ne suretle geldiği: İzmir Resim Heykel Müzesi

Sanatçı **Hasan Akım Abay**'ın "**Peyzaj**" (Resim 3.57) adlı eserinde açık kompozisyon kullanılmış, ara rengin (mor) açık-koyu tonlarıyla sanatçının gözüyle doğa yeniden ele alınarak izleyiciye sunulmuştur. Resmin ön tarafında ki ağaç resmin diğer kısmını arka plana iterek derinlik etkisi verilmiştir.

Kuşların uçuş yönüyle ağacın dalları çapraz diyagonal ile bütünlük oluşturulan atmosfer romantiktir. Gökyüzü ve yeryüzü aynı rengin tonuyla oluşturulmuş, turuncu ufuk çizgisiyle birbirinden ayrılmıştır. Farklı yansımalarla resme hacim kazandırılmış, sağ yönden gelen ışıkla ağaç aydınlatılarak form kazandırılmıştır.

Sanatçı **Sevim FENERCİOĞLU**, hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

Resim 3.58. Gazi Osman Paşada Kış

Resmin Sanatçısı: Sevim Fenercioğlu, **Resmin Adı:** Gazi Osman Paşada Kış

Resmin Boyutu: 100x70cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 294

Sıra Numarası : 49

Giriş Tarihi : 01.07.1986

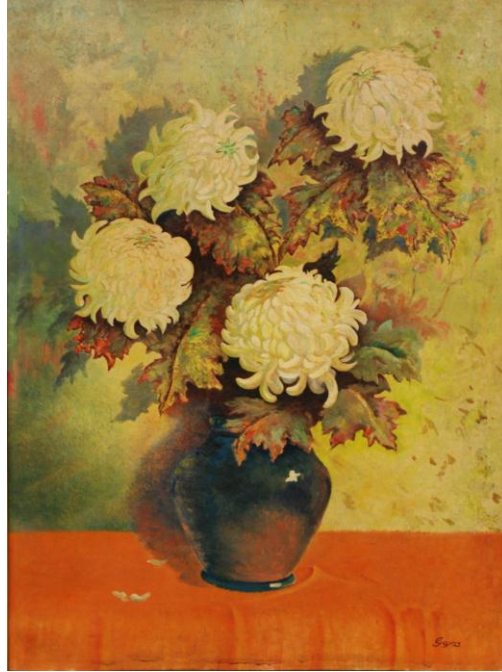
Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere taslim edilmiştir.

Sanatçı **Sevim Fenercioğlu**' nun "**Gazi Osman Paşada Kış**" (Resim 3.58) adlı eserinde bir peyzaj örneğini görmekteyiz. Bir mahalleyi ele alan sanatçı pastel tonların hâkim olduğu bu resimde figürlerin hareketliliği yer yer kırmızılardan da kullanılmış olması ile resme dinamik bir etki kazandırmıştır. Sıcak soğuk açık koyuya dayalı bir espasla resme hacim kazandırılmaya çalışılmıştır.

Eserin sol alt kısmındaki koyu kahverengi evin varlığı resmin diğer kısmını arka plana atmayı sağlayacak bir perspektif kullanılmıştır. Evin alt kısmının ise tuvali bütünleştirerek resimden kopmasını engellemiştir. Bu detay tuvalin ön-arka ilişkisini de korumuştur.

Sanatçı **Gıyasettin GÖKÇAY** hakkında bilgiye ulaşamamıştır.

Resim 3.59. Natürmort

Resmin Sanatçısı: Gıyasettin Gökçay, **Resmin Adı:** Natürmort

Resmin Boyutu: 50x35cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya

Demirbaş Numarası : 283

Sıra Numarası : 38

Giriş Tarihi : 01.07.1986

Bulunduğu Yer : Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Şube Müdürü İlham İlik tarafından Müzemizde sergilenmek üzere teslim edilmiştir.

Sanatçı **Gıyasettin Gökçay**'ın "**Natürmort**" (Resim 3.59) adlı eserinde sıcak tonları kullanarak Barok dönemi bize hatırlatan bir natürmort yapmıştır. Sağdan gelen ışık kaynağı çiçek ve vazoda kendini göstermiş, çiçeklerdeki renklerle arka plandaki renklerin aynı tonda olması mekânı çiçeklerle bütünleştirmiştir. Resimdeki hareketliliği turuncu masa örtüsüyle durağan hale getirmeye çalışmış, yüzeyde bu alan dingin, sakin bir görüntü sağlamıştır.

Düzenekteki ışıkların, gölgelerin, lekelerin kullanımı üç boyutlu etkisini artırmış, resme hacim kazandırmıştır. Fotoğraf etkisinde ancak sanatçı duyarlı tavrıyla estetik bir ruh katmıştır diyebiliriz.

Sanatçı **Hidayet KARGI**, hakkında bilgiye ulaşamadık.

Resim 3.60. Balıkçılar

Resmin Sanatçısı: Hidayet Kargı, **Resmin Adı:** Balıkçılar

Resmin Boyutu: 55x42cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya,

Demirbaş Numarası : 217

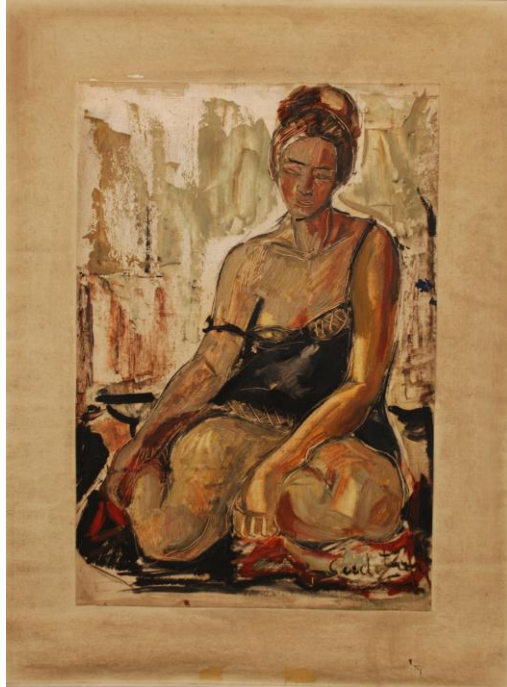
Sıra Numarası	: 16
Giriş Tarihi	: 24.12.1982
Bulunduğu Yer	: Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Hidayet Kargı**'nın "**Balıkçılar**" (Resim 3.60) adlı eserinde figürlerde biçimsel deformasyon uygulanmıştır. Sanatçı pastel tonlarla oluşturduğu çalışmasında sıcak ve soğuk renkleri de kullanmayı ihmal etmemiştir. Eserde dikey hareketlerle oluşturduğu yüzeyde derinlik biçimlerin ve figürlerin ele alınışıyla olmasa da bu etki iki boyutlu görünümüyle göze çarpmaktadır.

Mekân figürlerden ayrı düşünülmüş soyut bir yorumla parçalara ayrılarak farklı bir armoniyle ele alınmıştır. Resimde bazı alanlarda kazıma tekniği uygulanırken kalan kısımlarda ise spatül ve fırça tuşları ile resimde bütünlük sağlanmıştır. Resimde açık-koyuya dayalı bir espas kullanılmıştır.

Sanatçı **Saadet Zafir**, hakkında bilgiye ulaşamamıştır.

Resim 3.61. Model İstirahatta

Resmin Sanatçısı: Saadet Zafir, **Resmin Adı:** Model İstirahatta

Resmin Boyutu: 34x50cm, **Resmin Tekniği ve İçeriği:** Yağlı Boya, Karışık Teknik

Demirbaş Numarası :214

Sıra Numarası :13

Giriş Tarihi :24.12.1982

Bulunduğu Yer :Erzurum Resim Heykel Müzesi

Eserin Müzeye Ne Suretle Geldiği: İzmir Resim Heykel Müzesinden

Sanatçı **Saadet Zafir**' in **'Model İstirahatta'** (Resim 3.61) adlı çalışması figüratif bir resimdir. Kâğıt üzerine yağlı boya ile yapılan resim tuvale yapıştırılarak iki farklı alan oluşturulmuştur. Pastel tonlarla oluşturulan resimde sağa yaslanan figürü spatül kullanılarak kazıma tekniği ile biçimlendirilmesiyle oluşturulmuş bir resim olarak karşımıza çıkmaktadır.

Modelin duruşu ile anlatılmak istenen konu vurgulanmış arka planın spatülle hareketlendirilmesi resimdeki bütünlüğü de korumuştur. Bazı yüzeylerdeki bitmemişlik etkisi de resme daha lirik bir etki bırakmakta, resimdeki çekiciliği arttırmaktadır.

Resimde sağ taraftan gelen bir ışık kaynağından da söz edebiliriz. Model bu ışıkla aydınlatılarak resme açık-koyuya dayalı bir üç boyutluluk kazandırılmıştır. Sanatçı modelin giysisi ve oturduğu alandaki siyahları kullanarak bütünlük oluşturmuş, kırmızılarla da model de kütleler oluşturarak canlılık kazandırmıştır.

SONUÇ

Müze, dünyaya daha geniş bir açıdan bakabilme olanağı sağlar, insanın hayal dünyasını ve ufkunu genişletir yaşamı boyunca hayata daha geniş perspektiften bakma olanağı sağlar.

Sanat müzelerinin en belirgin özelliği yaşamın sorun, inanış ve davranışlarını yansıtması en yoğun etkinliği de toplumun düşünce ve güzel duygularını yansıtan sanatçıların yapıtlarını sergilemesidir. Bu sayede insanların geçmiş ve geleceği analiz ederek gelecek kuşaklara aydınlık bir ışık yakabilme umudu verecektir.

Resim ve heykel müzelerine ülkemizde verilen önemin az olması Atatürk ün işaret ettiği muhasır medeniyetleri yakalama yönünde olumsuz bir durum olmasına karşın genç nesilleri bu ve bunun gibi sanatsal içerikli kuruluşlara çekebilmek, sayısını arttırabilmek, aydınlık gelecek için önemli olacaktır.

İlk resim heykel müzesi kuruluşundan günümüze kadar ülkemizde yalnızca dört resim ve heykel müzesinin olması bu alandaki yetersizliğini gözler önüne sermekte sanata ve sanatçıya verilen önemin istenilen düzeye henüz ulaşmadığı göstermektedir.

Ülkemizde yer alan sanat müzeleri(resim ve heykel müzeleri)bu alanda var olan eksikliği kapatmaktan çok uzak ve yetersiz durumdadır. Ülkemizde sanat müzeleri; İstanbul resim ve heykel müzesi, Ankara resim ve heykel müzesi, İzmir resim ve heykel müzesi, Erzurum resim ve heykel müzesi sanatımızın dar bir alanla kısıtlı kaldığını göstermektedir. Resim ve heykel alanında Türk sanatının sadece bir kısmını içeren bu müzeler genel bir tanımlamayla Batılılaşma dönemi ve cumhuriyet sonrası sanatımızın ürünlerini sergilemektedir.

Dünyada üretilen tüm eserlerin sergileneceği günümüz sanatını tanıtan resim ve heykel müzelerine ülkemizin ihtiyacı vardır. Var olan müzelerin depolarındaki eserlere yeni mekânlar açmak, farklı şehirlerde yeni sanat müzeleri açmak, bu alandaki yetersizliği giderecek ülkemizin gelişmişlik düzeyini arttıracaktır.

KAYNAKÇA

- Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara
- Arık, Remzi Oğuz, *Halk Evlerinde Müze, Tarih ve Folklor Çalışmaları Kılavuzu*, C.H.P. Halk evleri Yayınlarında Kılavuz Kitapları, 21. Ankara 1947.
- Akpolat, Mustafa Servet, *Levanten Kökenli Fransız Mimar Aléxandre Vallaury*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Ankara 1991.
- Başgelen, Nezih, *Müzeler İçin Düş Bilançosu-Tutkular ve Nesnelere*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 1993.
- Çelik, Şemsinur, *Türkiye’de Özel Müzecilik ve Baksı Müzesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2012.
- Çoker, Adnan, *Osman Hamdi ve Sanayi Nefise Mektebi*, M.S. Ü. Güz. San. Fak. Yay., Katologu, İstanbul, 1983.
- Edhem, Halil, *Gültekin Elibal, Elvanı Nakşiye Koleksiyonu*, Milliyet Yayınları, İstanbul 1970.
- Ed. Altun, Ara, *Türkiye de Müzecilik 100 Müze 1000 Eser*, Cilt:2, TC Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2007.
- Erbay, Fethiye, *Çağdaş Müze İşletmeciliğinde Planlama Fonksiyonunu ve Planlama açısından Müzelerin Değerlendirilmesine Yönelik Uluslararası bir Çalışma* (Doktora Tezi), İstanbul 1992.
- Erzurum Resim ve Heykel Müzesi, *Envanter Defteri*, Demirbaş Bilgiler.
- Gerçek, Ferruh, *(Türk Müzeciliği, Müzeciliğin Tarihi)*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1999.
- Giray, Kıymet, *Cumhuriyetin İlk Ressamları*, Türkiye İş Bankası, Kültür Yayınları, İstanbul 2004.
- Öz, Tahsin, *Ahmet Fethi Paşa ve Müzeler*, Milli Eğitim Basım Evi, İstanbul 1948.
- Özdemir, Nurdane, *Anadolu Halk Kültüründe Resim, Heykel ve Müziğin Yeri, Önemi*, Kültür Bakanlığı, Ankara 1997.
- Sezar M., *Sanata Battıya Açılış ve Osman Hamdi*, İş Bankası Yayınları, İstanbul 1971.

Tetikçi, İsmail, *Batı Anlayışına Dönük Türk Resim Sanatında Doğa İnsan İlişkisi*, (Sanatta Yeterlilik Tezi) Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010.

Karabıyık, Ayfer, *Sanat Müzeciliği Kapsamında Türkiye'deki Müzecilik Hareketine Bir Bakış*, (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2004.

Kaya, Şennur, Adıgüzel, Hatice, *Türkiye'de Müzecilik 100 Müze 1000 Eser*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2. Cilt, İstanbul 2007.

Tansuğ, Sezer, *Çağdaş Türk Sanatı*, Remzi Kitabevi, (8. Baskı), İstanbul 2008.

Sürelî Yayınlar

Edgü, Ferit, "Bir Müze Tutkunu", *Sanat Dünyamız*, Sayı:77, İstanbul 2000.

Önder, Mehmet, *Türkiye Müzeleri ve Müzelerdeki Şaheserlerden Örnekler*, Türkiye İş Bankası A.Ş. Kültür Yayınları Sanat Dizisi, S:27, Ankara 1977.

Gray, Kıymet, "Resim ve Heykel Sanatımızın Gelişim Çizgisinde Sanat Ortamı ve Pazar Sorunu", *Türkiye'de Sanat* Sayı :38, İstanbul 2003.

İskender, Kemal, "Devlet Resim Ve Heykel Müzesi Sorgulaması", *Türkiye de Sanat Dergisi*, Mart- Nisan 2002.

Kınaytürk, Hamit , "Müze Yeniden Açılırken", *Sanat Çerçevesi*, Sayı:12, İstanbul 1970.

Elektironek Yayınlar:

Ali Candaş, Erişim tarihi:12 Kasım 2011, <http://www.alicandas.org/ozgecmis.html>

Web: [www. ali candas.com](http://www.ali-candas.com)

Ali Rıza Hiti, Erişim tarihi:18 Ocak 2012

[http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artist
DetailID=2442](http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artist_DetailID=2442)

Aslan Gündaş, Erişim tarihi:12 Ocak 2012,

[http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artist
DetailID=526](http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artist_DetailID=526)

Bahattin Akay, Erişim tarihi: 10 Aralık 2011

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=527

Cahit Güraydın Kimdir? Erişim Tarihi:14 Ağustos 2012,

<http://www.cahitguraydin.com/>

Cevat Demir, Erişim tarihi:21 Şubat 2012, <http://cevatdemir.com/ozgecmis.html>

Yusuf Toprak, Erişim tarihi: 01 Temmuz 2011

Cuma Ocaklı, Erişim tarihi: 14 Mart 2012,

http://tr.wikipedia.org/wiki/Cuma_Ocaklı%C4%B1

Gülşen Erdoğan, Erişim tarihi: 12 Kasım 2011,

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=951

Erzurum Resim Heykel Müzesi, Erişim Tarihi: 12 Nisan 2012,

<http://www.guzelsanatlar.gov.tr/TR,3122/erzurum-resim-heykel-muzesi-ve-galerisi-mudurlugu.html>

Fetih Kayaalp, Erişim tarihi: 12 Nisan 2012,

<http://www.kenthaber.com/marmara/canakkale/ezine/Kimdir/iz-birakan/fethi-kayaalp>

Ragıp Gökcan, Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2012,

<http://sanatlabasbasa.blogspot.com/2011/02/nuri-iyem-1915-resim-ic-mekan-ve-nu.html>

Hasan Kavruk, Erişim tarihi: 20 Şubat 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Hasan_Kavruk

<http://sanatkop.com/index.php/fethi-kayaalp/>

Lütfü Günay, Erişim tarihi: 30 Aralık 2011,

<http://sanalmuze.tcmb.gov.tr/sanalmuze/tr/sanat-koleksiyonu/s/1020/LUTFU+GUNAY>

Temuçin Çeviren, Erişim tarihi: 01 Şubat 2012,

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=2&modPainters_artistDetailID=2228

İstanbul Resim ve Heykel Müzesi, Erişim tarihi: 02 Aralık 2011,
http://tr.wikipedia.org/wiki/istanbul_Resim_ve_Heykel_Müzesi

İzmir Resim Heykel Müzesi, Erişim Tarihi: 12 Nisan 2012,
<http://www.izmirresimheykelmuzesi.gov.tr/hakkinda.html>

Maide Arel, Erişim tarihi:14 Ocak 2012, http://tr.wikipedia.org/wiki/Maide_Arel

Mehmet Ali Işık, Erişim tarihi:14 Ağustos 2012
<http://ressammehmetaliisik.blogspot.com/?zx=458e7a6c8c53514f>

Mehmet-Basbuğ, Erişim tarihi:01 Temmuz 2011,
http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=475

Mehmet-Basbuğ, Erişim tarihi:01 Temmuz 2011, <http://www.yawez.org/mehmet-basbug-kimdir-mehmet-basbug-hayati-mehmet-basbug-biyografisi/#ixzz1v8aPpVsf>

Mehmet-Basbug, Erişim tarihi: 03 Şubat 2012, <http://www.yawez.org/mehmet-basbug-kimdir-mehmet-basbug-hayati-mehmet-basbug-biyografisi/#ixzz1v8aPpVsf>

Mehmet Güler, Erişim tarihi:13 Kasım 2011,
<http://www.egze.com/forum/mehmet-guelerin-hayati-eserleri-sergileri-vt5402.html>

Mebruke Arel kimdir? Erişim tarihi: 14 Ağustos 2012,
http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=1&modPainters_artistDetailID=1712

Mustafa Esirkuş, Erişim tarihi: 20 Ocak 2012, <http://www.webressam.net/mustafa-esirkus.html>

Müzey-i Hümayun, Erişim tarihi: 13 Ağustos 2012
<http://www.istanbularkeoloji.gov.tr/tarihce>

Nihat Pınarlı, Erişim tarihi: 15 Ağustos 2012,
http://www.artgalerim.com/tv/video_goster.php?id=80

Özdemir Altan, Erişim tarihi: 21 Kasım 2011,

http://tr.wikipedia.org/wiki/Özdemir_Altan

Umur Türker, Erişim tarihi: 21 Ekim 2011,

<http://www.umurturker.com/ozgecmis.html>

Umur Türker, Erişim tarihi: 21 Ekim 2011,

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=37&l=2&modPainters_artistDetailID=310

http://artgallery.orkunozan.com.tr/yusuf_toprak.html

Fahri Sümer, Erişim Tarihi: 12 Kasım 2011,

http://www.turkishpaintings.com/index.php?p=34&l=1&modPainters_artistDetailID=1090

Hüseyin Bilgin, Erişim tarihi: 12 Kasım 2011,

<http://www.kenthaber.com/marmara/edirne/kesan/Kimdir/iz-birakan/huseyin-bilgin>

Haydar-Durmus, Erişim tarihi: 13 Kasım 2011, [http://www.trabzonsanat.com/v2/276-](http://www.trabzonsanat.com/v2/276-Haydar-Durmus.html)

[Haydar-Durmus.html](http://www.trabzonsanat.com/v2/276-Haydar-Durmus.html)

Haydar-Durmus, Erişim tarihi: 13 Kasım 2011, www.haydardurmus.com

Türkiye’de Müzecilik, Erişim Tarihi: 13 Şubat 2012,

<http://www.msxlab.org/forum/sanat/208161-muzeler-ve-sanat-galerileri.html>

Yusuf Toprak, Erişim tarihi: 01 Temmuz 2011,

<http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=5956>

Vural Yıldırım, Erişim tarihi: 05 Temmuz 2011,

http://www.sanatgezgini.com/artists_detail.php?q=&artistsID=1243189042

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Tuba MODOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum-1984
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Doktora	
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	<p>Kişisel Sergiler; 2008 Resim Sergisi (Şemsinur Çelik ile birlikte) Şair Zihni Kültür Merkezi Sergi Salonu Bayburt.</p> <p>Karma Sergiler; 2006- Erzurum Gravürleri Sergisi Çiftle Minareli Medrese, Erzurum 2007 -Gravürlerle Erzurum Sergisi, Çifte Minareli Medrese, Erzurum 2007- 17. İstanbul Sanat Fuarı, Gravürlerle Erzurum Sergisi, Tüyap, İstanbul. 2008- Günümüz Gravürleriyle Erzurum, Yakutiye Medresesi, Erzurum. 2008- Mezuniyet Sergisi G.S. F Sergi Salonu, Erzurum. 2009 -Mehmet Kavukçu Atölyesi Resim Sergisi, G.S. F. Sergi Salonu, Erzurum 2009- 2. Uluslararası Türk Şöleni, Türk Mitolojisi Sergisi, , Atatürk Üniversitesi Sanat Galerisi, Erzurum. 2009- 19.İstanbul Sanat Fuarı, İnişyatifler Sanat Grubu Resim Sergisi, Tüyap, İstanbul. 2009- Artforum 5. Sanat Fuarı, İmge Sanat Grubu Resim Sergisi, Ankara. 2009 -Gravür Sergisi, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi, Sivas. 2009 -Buluşma, Türkiye Sanat Etkinlik Grubu Sivas Karma Sergisi ve Konseri, Atatürk Kültür Merkezi, Sivas. 2010- İmge Sanat Grubu Resim Sergisi, Halk Eğitim Merkezi Sergi Salonu, Ağrı. 2010- Erzurum Gravürleri Sergisi A.V.M Kültür Merkezi Sergi Salonu, Erzurum. 2011 25th WINTER UNIVERSIADE 2011 ERZURUM TURKEY TEŞEKKÜR BELGESİ</p>
İş Deneyimi	
E-posta Adresi	tubabedir25@hotmail.com